

80 LET PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA RADOMERJE

1925 - 2005

**80 LET PROSTOVOLJNEGA
GASILSKEGA DRUŠTVA
RADOMERJE
1925 - 2005**

Radomerje, 2005

**80 LET PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA
DRUŠTVA RADOMERJE
1925 – 2005**

*Jubilejni zbornik ob 80. obletnici delovanja
Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje*

Izdalo in založilo: Prostovoljno gasilsko društvo Radomerje

Zanj odgovarja: Branko Novak, predsednik

Uredniški odbor: Miroslav Novak, Tanja Fajhtinger, Alenka Studnička

Prispevke zbral in uredil: Miroslav Novak

Tisk: Soboška tiskarna-Solidarnost d. d., Murska Sobota

Naklada: 700 izvodov

*© Prostovoljno gasilsko društvo Radomerje, 2005
Vse pravice pridržane.*

Glavni sponzor publikacije:

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.

Sponzorji:

Na prvi strani ovitka: najstarejša in najnovejša fotografija članstva in operativne opreme Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje, ki ju hrani PGD Radomerje. Na zadnji strani: prapor PGD Radomerje iz leta 2005.

Spremna beseda

Spoštovane gasilke, cenjeni gasilci, mladina in pionirji, dragi krajan in vsi prijatelji gasilstva!

Ta nagovor je namenjen vam, ki boste zbornik vzeli v roke, ga odprli in se prepustili njegovi vsebini.

Ustanovni člani Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje niso razmišljali o tem, koliko let bo društvo živelo in delovalo, kaj bo dobrega ali slabega prinesel čas, pač pa so začeli z delom in se veselili vsake uspešno izvedene akcije, nove nabave orodja ali opreme in vsake nove obletnice.

Tudi danes se ne sprašujemo, koliko let bomo kot društvo še lahko delovali, ne zastavljamo si neuresničljivih ciljev, ne zahtevamo popolnosti. Skušamo slediti času in potrebam ter po najboljših močeh prispevati svoj kamenček v mozaik gasilstva na Slovenskem.

Osemdeset let delovanja našega društva je dokaz pripadnosti vseh nas eni najbolj humanih dejavnosti na svetu - gasilstvu. Mnogim je to poklic, ki ga z veseljem in predanostjo opravljajo. Dnevno so izpostavljeni velikim psihičnim in fizičnim naporom, saj tvegajo lastno življenje, da bi rešili tuje.

Prostovoljno delo gasilcev pa je dodatna vrednota, ki so jo zastavili naši pradedje, dedje in očetje. Vse to zavestno in s ponosom nadaljujemo kot aktivna generacija članic in članov gasilskega društva. V veliko veselje in zadovoljstvo mi je, da pri tem nismo sami. Naše humano poslanstvo cenite krajan, celotna bližnja in daljna okolica, pa tudi gasilci izven meja naše domovine, še posebej člani DVD Majerje, s katerim že četrto stoletje uspešno sodelujemo.

Pred osemdesetimi leti je društvo nastalo zaradi potrebe po gašenju nastalih požarov v naravi ter na stanovanjskih in gospodarskih objektih.

Časi se spreminjajo, s tem pa tudi naše potrebe in navade. Spreminja se delovno in naravno okolje, ki zahteva nove pristope na področju uporabe gasilske tehnike, izobraževanja in proučevanja najnovejših spoznanj požarnega varstva.

Sodobna tehnika ne dopušča polovičarstva. Zavedamo se, da lahko zaradi neznanja ob gasilskih intervencijah tvegamo poškodbe reševalcev, kakor tudi povečujemo nevarnost za ponesrečenca.

Gasilci danes po sprejeti zakonodaji delujemo v okviru sistema zaščite in reševanja. Pokrivamo področje varstva pred požarom, zaščite in reševanja pred naravnimi in drugimi nesrečami, reševanja na vodi in iz vode, v predorih in ob prometnih nesrečah.

Ena od pomembnih nalog društva je izobraževanje mladih ter osveščanje krajanov na področju preventive, ki vse bolj postaja način življenja. Potrebna je povsod tam, kjer

grozi nevarnost nastanka naravne ali druge nesreče, ki bi jo lahko izzval človek s svojim nevestnim ali malomarnim ravnanjem.

V delo gasilskega društva tako na operativnem kakor tudi na organizacijskem področju vključujemo mladino in pionirje, da spoznavajo njegovo poslanstvo, se družijo z vrstniki, učijo, pridobivajo izkušnje pri uporabi gasilske tehnike, orodij ter zaščitne opreme. Tekmujejo v poznavanju gasilske preventive, v gasilsko športnih disciplinah, gradijo tovarištvo, pozitiven odnos do sočloveka in njegovega imetja. Skupaj gojimo veliko skrb za naravno in bivalno okolje. Vsi se zavedamo, da je mladina tista, ki bo z dobro vzgojo lahko uspešno nadaljevala naše delo in delo naših prednikov.

V našem društvu smo lahko zadovoljni z doseženim, saj skoraj ni hiše, iz katere ne bi prihajal vsaj en gasilec, pa naj si bo to pionir, mladinec, izprašani gasilec ali veteran. Vsak, ki čuti potrebo, izrazi željo, pokaže interes in voljo do dela v prostovoljnem gasilstvu, ne glede na starost in spol, ima možnost izobraževanja, sodelovanja in napredovanja. Prav posebej smo veseli, da se vanj vključuje veliko število otrok, ki skupaj z vrstniki iz sosednjih gasilskih društev spoznavajo abecedo gasilstva.

Uspešno delovanje društva zahteva združevanje različnih interesov, upoštevanje področne zakonodaje, skrbno upravljanje s premoženjem in opremo, zagotavljanje usposobljenega kadra ter zavarovanje društvenega premoženja in operativnih članov.

Potrebna finančna sredstva pridobivamo iz različnih virov. Pri tem predstavljajo znaten delež sredstva lokalne skupnosti po pogodbi za opravljanje javne gasilske službe za vasi Radomerje, Radomerščak in Cuber, sredstva sponzorjev in donatorjev, članarina, prispevki krajanov in ostali občasni viri.

Naš pogled v prihodnost je veder in optimističen. Izpolnjevali bomo poslanstvo in spoštovali dolgoletno tradicijo.

Pričujoči zbornik je prikaz bogate zgodovinske podobe našega kraja in društva ter delovanja posameznikov, ki so vsak po svoje prispevali pomemben delež pri njenem razvoju. Njihov optimizem in želja po napredku sta nam vzpodbuda za nadaljnje delo.

Naj zaključim s starim, a vedno bolj aktualnim gasilskim povabilom: "V slogi je moč, z gasilskim pozdravom NA POMOČ!"

Branko Novak, višji gasilski častnik in predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje

Besede župana

Občina Ljutomer spada po površini in številu prebivalcev med večje ne mestne občine v Sloveniji. V njej živi 11.720 prebivalcev, v povprečni starosti 41,4 leta. Upravno središče občine je mesto Ljutomer, ki leži na prehodu murske ravnice v gričevnat svet Slovenskih goric. V grobem lahko občino Ljutomer razdelimo na ravninski in gričevnat del, ki vsak s svojimi naravnimi danostmi vplivata na življenje in delo naših občanov. Občina, ki je po sedaj veljavni zakonodaji temeljna samoupravna skupnost, je odgovorna za osnovno zagotavljanje družbenih potreb svojih občanov.

V Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami je posebej opredeljeno, da ima vsakdo pravico do varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, kjer imata zaščita in reševanje človeških življenj prednost pred vsemi drugimi zaščitnimi in reševalnimi aktivnostmi.

Na področju zaščite in reševanja ima občina velike in odgovorne pristojnosti: spremljanje nevarnosti, obveščanje in alarmiranje prebivalstva o pretečih nevarnostih; organiziranje in vzdrževanje sredstev za alarmiranje v skladu z notnim sistemom alarmiranja; zagotavljanje zvez za potrebe zaščite, reševanja in pomoči v skladu z notnim sistemom zvez; načrtovanje in izvajanje zaščitnih ukrepov; izdelava ocen ogroženosti ter načrtov zaščite in reševanja; organiziranje, razvijanje in vodenje osebne in vzajemne zaščite; organiziranje in opremljanje organov, enot in služb Civilne zaščite ter drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč v občini; zagotavljanje nujnih sredstev za začasno nastanitev v primeru naravnih in drugih nesreč; izvajanje programov usposabljanja občinskega pomena; organiziranje in vodenje zaščite, reševanja in pomoči na območju občine; usklajevanje načrtov in drugih priprav za zaščito, reševanje in pomoč s sosednjimi občinami; odpravljanje posledic naravnih in drugih nesreč.

Da lahko uspešno izvajamo naloge, ki izhajajo iz navedenih pristojnosti, je potrebno zagotoviti materialna sredstva in izobražene ter usposobljene ljudi, ki lahko v vsaki nepredvideni situaciji in v vsakem trenutku uspešno reagirajo, ne da bi pri tem ogrozili lastno zdravje ali življenje.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč v Občini Ljutomer sestavljajo prostovoljne in poklicne reševalne službe, Civilna zaščita ter določene gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije, ki se glede na naravo svoje dejavnosti vključujejo v sistem zaščite in reševanja.

Prostovoljne sile so: prostovoljni gasilci, Rdeči križ, slovenski Karitas, kinologi, taborniki, skavti, radioamaterji ...

Poklicne sile so: poklicni gasilci, javna zdravstvena služba, javna služba socialnega varstva, javna veterinarska služba, gospodarske javne službe ter druge organizacije po pogodbi.

Civilno zaščito sestavljajo: ekipe prve pomoči, ekipa za veterinarsko prvo pomoč, tehnično-reševalne enote, enota za hitre intervencije, enote za RKB zaščito, služba za podporo, služba za vzdrževanje in uporabo zaklonišč ...

Glede na to, da je samo v prostovoljne sile vključenih preko 1.000 občanov, moram posebej poudariti velik pomen prostovoljstva v sistemu zaščite in reševanja.

Tako je trenutno v posebno evidenco operativnih gasilcev vpisanih 433 gasilcev prostovoljcev, vseh članov PGD v občini pa je preko 2.000. 170 občanov deluje v enotah civilne zaščite, kjer bi rad posebej poudaril ekipe prve medicinske pomoči, ki dosegajo na regijskih preverjanjih usposobljenosti vrhunske rezultate, večkrat pa so bili zelo uspešni tudi na nivoju države.

Brez delovanja Rdečega križa in slovenskega Karitasa si ne moremo predstavljati skrbi in zadovoljevanja potreb materialno šibkejšim občanom. Taborniki, skavti in kinologi posvečajo posebno skrb ohranjanju narave, preživetju v minimalnih življenjskih pogojih in zasilnih bivališčih. Kinologi so s svojimi, posebej izurjenimi psi, nepogrešljivi pri reševanju izpod ruševin ali plazov. Radioamaterji skrbijo za informiranje domače in svetovne javnosti o stanju ob morebitni naravni ali kaki drugi nesreči večjih razsežnosti.

Ob izidu tega zbornika bi rad povedal, da sem ponosen na občane Občine Ljutomer, ki se neutrudno in prostovoljno razdajajo v dobrobit celotne družbe. Ob tej priložnosti se vam prav posebej zahvaljujem za vašo nesebično in humano delo.

Zahvala velja tudi vsem tistim, ki s svojim profesionalnim delom in trudom zadovoljujete dnevne potrebe, lajšate skrbi ter bolečine našim občanom. Brez vaših služb ne bi bile rešene socialne in zdravstvene potrebe naših občanov.

Glede na že velikokrat prikazane veščine, ki jih obvladujete v naštetih formacijah, sem prepričan, da se nam ni potrebno bati, da bi ob morebitni naravni ali drugi nesreči kdorkoli izmed nas ostal sam.

*Jožef Špindler
župan Občine Ljutomer*

Ob 80. obletnici PGD Radomerje

Spoštovani,

štejem si v čast, da lahko bralce pričujoče publikacije pozdravim v imenu gasilcev Gasilske zveze Ljutomer.

Kako globoko je gasilstvo vkoreninjeno v naš prostor, priča tudi trud in napor gasilcev Radomerja, da ob svoji 80-letnici posežejo v zgodovino in predstavijo svoje bogato delo in tradicijo, v povezanosti z razvojem okolja, kjer izvajajo svojo humanitarno dejavnost.

Odločitev, da se ob takem jubileju pripravi publikacija, je hvalevredna. Zapisano in dokumentirano ostaja pričujoč dokument nekega časa, kateremu je dalo tudi gasilstvo neizbrisen pečat.

Slovensko gasilstvo ima že čez 135-letno tradicijo. Tudi v našem okolju je bilo gasilstvo ves čas močno prisotno. Menjavali so se politični sistemi, menjavala se je oblast, gasilstvo pa je ostalo v svojem bistvu zmeraj enako. Postati in ostati prostovoljni gasilec je plemenito dejanje, je pa tudi del tradicije, del vzgoje, pa tudi odraz okolja, ki mu pripadamo.

Dovolite mi, da ob tej priložnosti citiram pisatelja Janeza Švajncerja, ki je leta 1988 v knjigi »Izpoved slovenskega gasilca« zapisal: »Stopil je pod prapor človekoljubja. Z eno in edino mislijo: pomagati svojemu bližnjemu, kadar zapretijo ognjeni zublji in bo v hipu pokončan trud, marsikdaj dolgoletnega garanja in samoodpovedi, da bo nad glavo zagotovljen košček lastne strehe. Kdo je ne bi varoval?, Kdo se ji odpovedal? V ljudeh je to, ampak mnogi pozabljajo in zato potem toliko bolj žalostno zrejo v ruševine, ki jih ne bi bilo, ko bi bili pazljivejši. To pomeni misliti ne le na danes, nase, ampak tudi na jutri, pojutrišnjem in tako naprej, na rodove ki prihajajo. Pričakajo naj jih svetli domovi in veseli ljudje in naj jim bo tuja žalost, ki jo tolikokrat povzročijo požari.«

Tudi Gasilska zveza je ustanovljena z namenom, da zastopa interese prostovoljnih gasilskih društev, jih povezuje in koordinira njihovo delo. GZ Ljutomer pokriva danes področje treh občin s skupno 28 prostovoljnimi gasilskimi društvi.

V Občini Ljutomer deluje 24 PGD, v Občini Veržej 3 PGD in v Občini Razkrižje 1 PGD. V društva je vključenih čez 2700 članov, članic in mladine. Gasilstvo je bilo, je in bo ostalo množično in učinkovito. To nam jamči tradicija, to nam jamči zavest občanov, to nam jamči množica mladega gasilskega kadra.

Spoštovani krajan, gasilci!

Osemdesetletno obdobje vašega društva je za vami. Doživljali ste vzpone in padce, bile so dobre in slabe strani. Toda zmeraj so se našli posamezniki, ki so s svojim neutrudnim in zavzetim delom zaznamovali obdobje. Ob nas rase nov, mladi rod gasilcev, tako da se za bodočnost gasilstva v našem okolju ni bati. Združimo znanje, izkušnje in mladost ter pojdimo zagnano in delovno novim obletnicam naproti.

Ob vašem jubileju vam čestitam in vam želim še naprej obilo dobrega dela.

*Franc Jurša, višji gasilski častnik in
predsednik Gasilske zveze Ljutomer*

Ob jubileju PGD Radomerje

Visoke obletnice delovanja posameznih društev na območju Krajevne skupnosti Železne dveri niso pogoste, zato pa smo teh, ki jih imamo, veseli in smo nanje zelo ponosni. Še bolj pa se lahko razveselimo dejstva, da ob praznovanju 80. obletnice Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje ne bo ostalo samo pri priložnostni proslavi, ampak bo ob tej priložnosti nastal zbornik, ki s svojimi vsebinami promovira tudi Krajevno skupnost Železne dveri.

Krajevna skupnost Železne dveri se razprostira južno od Ljutomera na območju, ki pokriva vznožje severnih obronkov Jeruzalemskih goric. Gre za gričevnato območje z značilnimi dolinami Radomerja, Slamnjaka in dela Gresovščaka.

V krajevno skupnost spadajo naselja Cuber, Gresovščak, Ilovci, Jeruzalem, Plešivica, Radomerje, Radomerščak, Slamnjak in Železne dveri, ki imajo skupaj skoraj 300 gospodinjstev.

Kljub razgibanemu terenu je gibanje po celotnem območju krajevne skupnosti relativno enostavno in za tujca zanimivo. Skupaj 35 km cest je prepletenih po naših gričih in dolinah, polovica jih je asfaltiranih, druga makadamskih.

Ceste so za našo krajevno skupnost zelo pomembne, saj predstavljajo osnovno komunikacijsko infrastrukturo, ki jo naši krajanje potrebujejo za vsakodnevno življenje in delo. Prav zato je bilo v preteklih letih vloženega veliko denarja skozi samoprispevke v posodabljanje in vzdrževanje cestne infrastrukture. Danes je za uresničevanje ciljev in potreb na tem področju preprosto premalo nujno potrebnih sredstev.

Relativno redka privatna iniciativa tako v kmetijskem kot tudi v drugih sektorjih zahteva od prebivalcev, da preživetje zagotovijo v bližnjih lokalnih centrih, kamor se dnevno vozijo. Razpeti smo med tremi farami in tremi pokopališči (Ljutomer, Miklavž pri Ormožu in Cezanjevci). Otroci obiskujejo kar štiri različne osnovne šole, saj k nam segajo šolski okoliši Osnovne šole Ljutomer, Osnovne šole Stročja vas, Osnovne šole Miklavž pri Ormožu in Osnovne šole Cezanjevci.

Na področju uresničevanja društvenega življenja naših občanov je potrebno omeniti na prvem mestu jubilanta, Prostovoljno gasilsko društvo Radomerje, temu ob bok pa postaviti Prostovoljno gasilsko društvo Gresovščak. Obe društvi zagotavljata visok nivo požarne varnosti v krajevni skupnosti.

Turistično društvo Železne dveri-Radomerje že leta uspešno promovira naše območje na turističnem področju. Na športnem področju je potrebno izpostaviti Klub malega nogometa Železne dveri, ki trenutno zelo uspešno tekmuje v medobčinski ligi, pred leti pa je tekmoval v 2. državni ligi. Poleg teh pa imamo še Športno društvo Železne dveri, Krajevno organizacijo Zveze borcev Železne dveri in KO Rdečega križa Železne dveri.

Vsa ta in še druga društva smo v preteklosti vzpodbujali s sofinanciranjem njihovih programov po tako imenovanem referendumskem programu.

Svet Krajevne skupnosti, ki mu preteče mandat leta 2006, ima vedno bolj omejene pristojnosti. Kljub temu pa si prizadeva za:

- *izgraditev kableske infrastrukture, posebej v Slamnjaku in na območjih s slabim TV signalom,*
- *preusmeritev obstoječega napajanja vodovoda iz Ormoža na javno vodovodno zajetje v Ljutomeru,*
- *pripravo načrtov za izgradnjo kanalizacije ter navezavo na ljutomersko čistilno napravo.*

V svetu KS pogosto z zaskrbljenostjo ugotavljamo, da posebej društvena dejavnost krajanov zamira ter da so gasilska in turistična društva ob športnih še edina dejavna, kamor se lahko občani aktivno vključujejo. 80-letnica PGD Radomerje je tako resničen dokaz za to, da lahko društvo obstaja tudi na dolgi rok, pa čeprav je mogoče katero leto vmes v glavnem leto "preživetja". Prav zato je obveza nas krajanov in občanov, da z rednim ali s podpornim članstvom in prispevki poskrbimo ter omogočimo še dolgo in uspešno delo društva, tako da bi po praznovanju skorajšnje 100-letnice praznovalo še 150 in več letnico. Zavedamo se namreč, da zamiranje prostovoljnih aktivnosti na podeželju močno poslabša kakovost življenja na vasi.

Kako pomembno je sodelovanje med Krajevno skupnostjo in Prostovoljnim gasilskim društvom Radomerje, kaže zgodovinsko dejstvo, da smo skupno zgradili prostore za delovanje KS in PGD, da vsa leta skrbimo za te prostore, si pomagamo in sodelujemo na mnogih področjih. Želimo in upamo še na nadaljnjo dobro sodelovanje.

Ob praznovanju 80-letnice PGD Radomerje vsem gasilkam in gasilcem iskreno čestitamo. Društvu PGD Radomerje pa želimo uresničitev vseh zastavljenih programov.

*Ivo Rajh, predsednik sveta
Krajevne skupnosti Železne dveri*

80. obljetnica društva u Radomerju i 25. obljetnica bratimljenja

Godine 1975. vraćajući se s jednodnevnog izleta u Radence i Moravske Toplice na izlazu iz Ljutomera, članovi DVD-a Majerje naišli smo na transparent "Dobro došli tovariši gasilci". Tjerani znatiželjom tko nam to želi dobrodošlicu skrenuli smo lijevo i našli se usred veselice organizirane povodom 50. obljetnice PGD-a Radomerje.

Oduševljeni srdačnim gostoprimstvom radomerskih vatrogasaca pozvali smo ih na proslavu 40. obljetnice našeg društva.

Na našu veliku radost i zadovoljstvo odazvali su se, te tako uveličali našu svečanost. Iz želje za jačom i prisnijom suradnjom rodila se ideja o bratimljenju dvaju društava, koja je ubrzo ostvarena.

Na prigodnoj svečanosti u Radomerju 06. 07. 1980. Ferdo Pihlar, predsjednik, Janez Fajhtinger, zapovjednik i Milan Ščavničar, tajnik tada čelnici PGD-a Radomerje, te Franjo Matučec, predsjednik, Franjo Posavec, zapovjednik i Pavao Posavec, tajnik, tada čelnici DVD-a Majerje potpisali su Povelju o bratimljenju.

Nakon bratimljenja suradnja među društvima izrasla je na vrlo visoki nivo. Već smo sljedeće 1981. povodom otvorenja nove trgovine i asfaltiranja mjesnih ulica u Majerju organizirali uzvratnu svečanost. Tih smo godina zajednički sudjelovali na javnim vježbama, razmjenivali iskustva, mladež nam je zajedno logorovala. Poklanjanjem punog kamiona cigle Radomerčani su pomogli izgradnju našeg novog društvenog doma. Ukratko, 80-te su bile godine najuspješnije suradnje, pa smo tako 1985. zajedno proslavili 60. obljetnicu društva u Radomerju, 1987. svečano otvorenje novog društvenog doma u Majerju, a 1988. 50. obljetnicu društva u Majerju. Tako plodna suradnja vatrogasaca iznjedrila je zamisao o bratimljenju Mjesnih zajednica. Na svečanoj sjednici u Majerju 1990. g. Marjan Munda i g. Tomo Divjak potpisali su Povelju o bratimljenju KS Železne dveri i MZ Majerja. Tim je činom ujedno obilježena i proslavljena 10. obljetnica bratimljenja vatrogasnih društava. Suradnju nije prekinula ni nova državna granica nastala raspadom zajedničke nam države, čime su Slovenija i Hrvatska postale samostalne države. Vatrogastvo ne poznaje granice! Istina jest, da se zbog ratnih zbivanja, najprije u Sloveniji, a zatim puno strašnijih i razornijih u Hrvatskoj početkom 90.-ih suradnja smanjila, ali ni u jednom trenutku nije prestala. Zalječivši donekle ratne rane, već smo 1995. zajednički proslavili blagoslov novog vatrogasnog barjaka u Majerju, a odmah zatim i 70. obljetnicu društva u Radomerju.

Zbog mačehinskog odnosa hrvatskih vlasti prema vatrogastvu, financijskih problema, a najviše zbog iznenadne teške bolesti našeg predsjednika nismo 1998. prigodno obilježili 60. obljetnicu DVD-a Majerje. Zato smo već dvije godine kasnije, 2000., na terenu nogometnog kluba u Majerju svečanom sjednicom i sportskim susretima obilježili 20. obljetnicu bratimljenja vatrogasnih društava, 10. obljetnicu bratimljenja

Mjesnih zajednica, a 2004. u Radomerju proslavili smo blagoslov nove vatrogasne štrcaljke.

I evo nas danas, ovdje u Radomerju okupljenih, da zajedno proslavimo 25 godina bratimljenja. U ovom svečanom trenutku moramo se sa zahvalnošću, ponosom i tugom sjetiti naših prijatelja, koji su svojim radom doprinjeli suradnji, a danas nisu među nama, a posebno onih tridesetak, koji su u ovih 25 godina otišli u vječnost, a dio svojih života utkali su u povijest jednog ili drugog društva. Sjećajući se sa sjetom prijatelja iz prošlosti, moramo se okrenuti u budućnost, u čvrstom uvjerenju, da će ovi mladi što kroče njihovim stopama još dugo dugo gajiti ovu bratsku suradnju!

*Pavel Novoselec, predsjednik
Dobrovoljno vatrogasno društvo Majerje*

Besede zahvale

Tistih nekaj zanesenjakov, ki so prišli zaradi potreb okolja na idejo o ustanovitvi Prostovoljnega gasilskega društva v Radomerju, si verjetno v tistem času ni predstavljalo, da bo čez 80 let društvo, ki so ga ustanovili, postalo člen v najbolj množični dejavnosti humanitarne narave v Sloveniji.

Posebna zahvala za to gre skupini vaščanov, ustanovnih članov, ki so ob vsakem času bili pripravljeni nesebično pomagati sovaščanom. Prav tako tudi krajanom vseh okoliških vasi, ki so nam stali ob strani vseh 80 let delovanja in nam ob večjih nakupih opreme tudi finančno pomagali.

Ko letos slavimo 80-letnico in se oziramo nazaj, želim, da bi društvo tudi v bodoče šlo po poti napredka in da bi mladi rod našel v teh naših vrstah svoje mesto ter nadaljeval naše delo.

Posebej se zahvaljujem avtorjem te knjige, ki so opisali stare spomine in tiste dni, katerih se vedno radi spominjamo, še posebej v trenutkih naših srečanj in skupnih druženj.

Zahvaliti se moram vsemu našemu članstvu, kakor tudi vsem vaščanom za vsakokratno podporo. Mnogo je bilo vloženega dela, truda, nevarnosti, žrtvovanja; mnogo teh del ni nikjer zapisanih, za mnoga dejanja ni bila izrečena beseda "hvala", pa vendar bodo naša prizadevanja tudi v bodoče usmerjena v varovanje človeških življenj, narave in premoženja.

Na pomoč!

*Janez Fajhtinger, gasilski častnik in poveljnik
Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje*

Trakovi za prapor PGD Radomerje iz leta 2005

*Dobrovoljno vatrogasno društvo Majerje
Gasilska zveza Ljutomer
Novak Branko, Milica
Novak Franc, Katarina
Novak Zdenko
Občina Ljutomer
Pihlar Marjan
Pušenjak Janez
Zavarovalnica Adriatic d.d. PE M.S. - kasko*

Žeblički za prapor PGD Radomerje iz leta 2005

<i>Balažič Drago</i>	<i>Lukovnjak Srečko</i>	<i>Rožman Vili</i>
<i>Belec Milan z družino</i>	<i>Magdič Janko</i>	<i>Slavinec Karel</i>
<i>Belovič Ludvik</i>	<i>Mavrič Slavko, Franc</i>	<i>Slokan Janez</i>
<i>Bogdan Branko</i>	<i>Mavrič Vlado</i>	<i>Smodiš Simon</i>
<i>Bogša Andrej</i>	<i>Munda Marjan</i>	<i>Studnička Niko z</i>
<i>Bogša Božidar</i>	<i>Nedok Edvard</i>	<i>družino</i>
<i>Bogša Miha</i>	<i>Novak Franc</i>	<i>Sunko Boris, Sonja</i>
<i>Dajčar Janez</i>	<i>Novak Marjan</i>	<i>Ščavničar Milan, Cilika</i>
<i>Dajčar Jože</i>	<i>Novak Marta</i>	<i>Šeruga Igor</i>
<i>Družina Štiberč</i>	<i>Novak Martin</i>	<i>Šiško Leopold z družino</i>
<i>Fajhtinger Janez z</i>	<i>Novak Milica</i>	<i>Škrjanec Franc</i>
<i>družino</i>	<i>Novak Štefan</i>	<i>Škrjanec Stanko</i>
<i>Fekonja Slavica</i>	<i>Novak Terezija</i>	<i>Špindler Jožef</i>
<i>Filipič Janez</i>	<i>Pavličič Dušan</i>	<i>Štabuc Ciril</i>
<i>Golob Smiljan</i>	<i>Perčič Stanka</i>	<i>Štandeker Jerica</i>
<i>Graf Andrej</i>	<i>Pevc Marica, Konrad</i>	<i>Trstenjak Andrej</i>
<i>Graf Daniel</i>	<i>PGD Kamenščak</i>	<i>Trstenjak Zvonko</i>
<i>Herič Jože</i>	<i>Ploj Janez</i>	<i>Vajda Marko</i>
<i>Jelen Marica</i>	<i>Potočnik Ivan</i>	<i>Vaupotič Peter</i>
<i>Jurkovič Anton</i>	<i>Potočnik Janez</i>	<i>Vogrinec Ludvik ml.</i>
<i>Keček Milan</i>	<i>Potočnik Janez</i>	<i>Vrbančič Branko</i>
<i>Kocbek Milan</i>	<i>Potočnik Stanko</i>	<i>Vrbančič Danilo</i>
<i>Kosi Edvard</i>	<i>Prijol Jasna</i>	<i>Vrbančič Miloš</i>
<i>Krajnc Branko, Suzana</i>	<i>Pušenjak Anton</i>	<i>Vrbnjak Jože, Milica</i>
<i>Krajnc Ines</i>	<i>Rajh Bosiljka, Drago</i>	<i>Weis Maksimiljan</i>
<i>Krajnc Matej</i>	<i>Rajh Ivo</i>	<i>Zadravec Franc, Milica</i>
<i>Kralj Edvard</i>	<i>Rajh Milan</i>	<i>Zavratnik Tončka</i>
<i>Kralj Marija, Bruno</i>	<i>Rauter Janez, Gabrijela</i>	<i>Zver Daniel</i>
<i>Križanič Vlado</i>	<i>Ros Franc</i>	<i>Žalar Slavko</i>
<i>Kunčič Drago</i>	<i>Ros Vitodrag</i>	<i>Žinko Roman</i>
<i>Lipovec Marjan</i>	<i>Rošker Franc</i>	<i>Županec Slavko</i>

RADOMERJE IN OKOLICA SKOZI ZGODOVINO

RADOMERJE

Radomerje je relativno strnjeno naselje, ki se je prvotno razvilo v dolini potoka Piškur¹ ob vznožju gričevnatih Jeruzalemskih gor, južno od Ljutomera. Nahaja se na 205 metrih nadmorske višine.

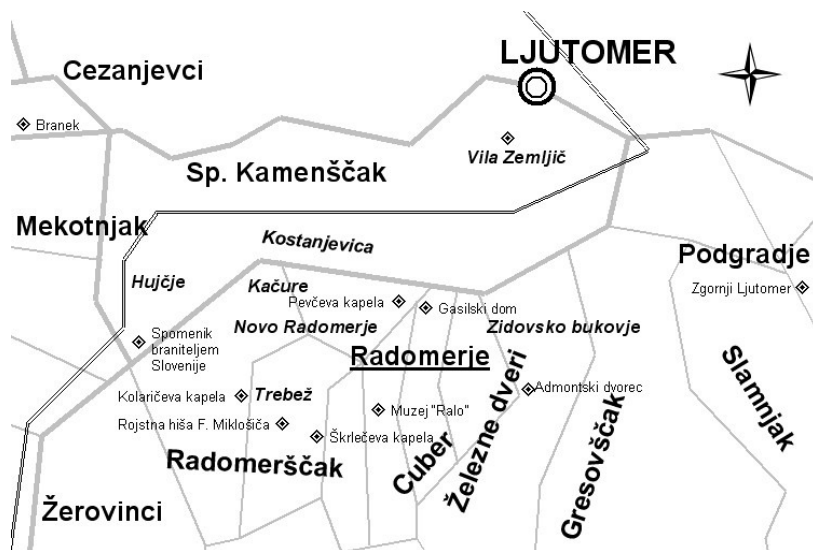
Pogled na Radomerje iz bližnjega Kamenščaka, v ozadju gričevje Cubra

Dolina, zavarovana z gričevjem Železnih dveri, Cubra in Radomerščaka ter Kamenščaka, je skozi zgodovino zagotavljala relativno varnost naselju, rodovitna prst, izviri pitne vode in veliko gozda pa osnovo za preživetje prebivalcem tega kraja, ki so se vse do sredine 20. stol. ukvarjali skoraj izključno s kmetijstvom.

V preteklosti nesporno uveljavljena vaška samouprava, ki je temeljila na srednjeveški skupni posesti – gmajni, je pri prebivalcih vasi skozi čas oblikovala poseben vaški ponos in pripadnost skupnosti, kar se je dokazovalo v preteklosti, tako v časih vojne nevarnosti, kot tudi pri vsakdanji pomoči ljudem, ki so bili ogroženi zaradi pogostih požarov ter naravnih ali drugih nesreč.

¹ Ta izvira izpod Kotnikovega brega in teče v smeri jug – sever, vzporedno s traso ceste Ormož – Veličane – Radomerje – Kamenščak – Ljutomer. Pod vznožjem Kamenščaka se izteka v Kostanjevico. Piškur se na vojaškem zemljevidu iz druge polovice 18. stol. pojavlja v obliki Piskuricza, pa tudi Piskuritza.

V zadnjih desetletjih 20. stol. je kraj doživel priseljevanje novih stalnih prebivalcev vasi, ki so spremenili tradicionalno strukturo prebivalstva, hkrati pa so splošne družbene spremembe vodile do preoblikovanja iz tipično tradicionalne kmetijsko usmerjene skupnosti v sodobno heterogeno, vaško skupnost, ki se v kritičnih trenutkih odziva zelo homogeno.

Radomerje in okolica

Kljub temu, da obstajajo dokazi o obstoju naselivitvene kulture na širšem radomerskem območju že iz bronaste dobe v obliki grobišč, pa ni mogoče zagotovo trditi, da je bila naselbina ravno na območju, ki ga sedaj pokriva Radomerje.

Zgodovina sodobnega Radomerja se dejansko začne s prvimi ohranjenimi pisnimi viri, ki segajo v 15. stol. Ti kažejo, da je bila takrat na tem mestu že izvedena naselitev prebivalcev, ki sega v zgodnejša obdobja srednjega veka.

Kdaj se je dejansko začelo srednjeveško naseljevanje obravnavanega območja, ni znano. Prav tako ni znano, kdo so bili prvi prebivalci tega naselja in odkod so se naselili. Gotovo lahko postavimo kolonizacijo kraja v čas, ko se je ustalila ogrska meja in ko se je izvajalo načrtno naseljevanje celotnega območja Jeruzalemskih gor in Murskega polja. To so začeli izvajati nekako okoli leta 1200 in je trajalo do sredine 13. stol.

Iz poznejših virov lahko ugotovimo, da je bilo Radomerje poseljeno v t.i. sekundarni kolonizaciji, okoliška naselja pa šele v poznejši, terciarni kolonizaciji.

Vas se v pisnih virih prvič omenja leta 1422 v obliki Puchlarn, leta 1431 kot Puhling, 1431 Püchlern, 1440 Puchlein, 1441 Puchlern, 1443 Puchlein.

V letu 1445 pa se omenja Ober Puehle in Nider Puehle, kar je mogoče razumeti tudi kot Radomerščak in Radomerje.

Slovenska oblika imena kraja “Radomirje”² se kot geografski pojem pojavi na geografskih kartah šele v drugi polovici 18. stol.³

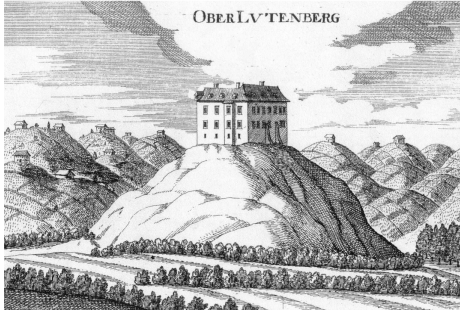

Katastrska občina Radomerje s kraji Radomerje in Radomerščak leta 1824

Za razumevanje zgodnje srednjeveške naselitve tega območja se lahko naslonimo le na določene podrobnosti ohranjenih listin iz 15. stol. Tako se v listini iz leta 1422 v Radomerju omenja dvorec, ki pa je bil očitno že takrat zapuščen. V nekaj let mlajši listini se omenja v Radomerju 12 hiš. Iz tega lahko sklepamo, da je takrat v Radomerju obstajala določena vaškovojaška organizacija prebivalstva, kar je bilo povezano z bližnjimi strelskimi dvorci in sistemom varovanja madžarske meje. Na pomembno strateško lego vasi posredno nakazuje tudi ohranjeni vojaški zemljevid, ki je nastal v letih 1763 do 1787, in ki Radomerju še takrat namenja pomembno vlogo za celotne Jeruzalemske gorice.

² Ljudsko izročilo pravi, da je Radomerje dobilo ime na podlagi besedne zveze »rad omirje«. Izročilo to povezuje s časi ponovne naselitve sedanjega območja vasi, ko je le-ta popolnoma izumrla v času kuge, vendar za potrditev tega dejstva ni poznan noben pisni vir.

³ V opisu sekcije 1969, ki pokriva širše območje Ljutomera in s tem tudi Radomerja, najdemo v odstavku, kjer opisuje vode, zapisano ...*potoka Kostanjevica in Piškur sta majhna, imata kamnito dno, široka sta 3-4 čevlje in se povsod lahko prečkata s konjenico. O poteh pa je zapisano ... Poti v tem hribovju so povsod kamnite, deloma močvirnate, jamaste in izprane od dežja, od hriba do hriba strme, imajo ilovnata tla, njihovo vzdrževanje je zanemarjeno.*

Zgornji Ljutomer leta 1681
(G. M. Vischer)

Pogled na franciscejski kataster, ki do določene mere odseva srednjeveško vaško razporeditev nepremičnin, daje slutiti, da se je Radomerje začelo razvijati ob odcepu ceste, ki pelje iz Radomerja v Radomerščak, torej na jugu današnje vasi.

Ta odcep pa po katastru ni bil enostaven priključek na glavno cesto, ampak je bil speljan tako, da je tvoril nekoliko večji prostor, ki ga lahko interpretiramo kot nekakšen forum trikotne oblike, obdan s cesto, na sredini pa je bilo območje, ki bi med drugim lahko bilo namenjeno potrebam vaške skupnosti.

Prav tako ni mogoče z gotovostjo trditi, kje je bil lociran prej omenjeni dvorec, za katerega je sklepati, da je že v 15. stol. izgubil svojo funkcijo. Možne so vsaj tri lokacije, in to v okolici odcepa iz glavne vaške ceste v smeri, ki pelje v drugi vrh Radomerščaka. Na tej lokaciji je bilo skoraj zagotovo izhodišče prvotne naselitve vasi. Druga lokacija dvorca bi lahko bila na severu vasi, kjer je bilo locirano nekoč Belečevo posestvo blizu današnjega gasilskega doma. Tretja lokacija pa bi lahko bila na nekdanjem posestvu Martina Beliča, ki je bilo locirano severovzhodno od starega centra vasi, ob cesti, ki danes pelje v Cuber.

V 15. stol. se v pisnih virih omenjajo različni vlastelini, ki so tukaj imeli svoje podložnike.

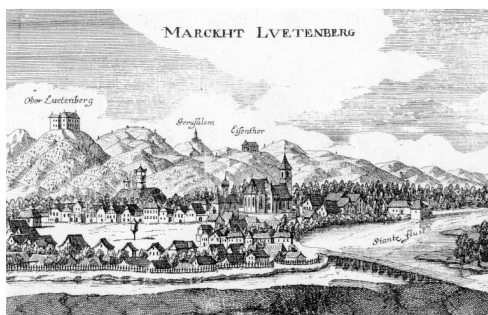
Tako je 21. junija 1422 dobil Janez Schweinbeck tukaj 7 kmetij, od katerih je vsaka dajala po eno marko penězov, 1 korec ovsu in dva kapuna, 1 dvorec, ki je plačeval na leto 40 penězov, dva dela velike in male desetine in tri naseljene kmetije s potrebnim orodjem in 1 opuščeno kmetijo. Leta 1443 je iste kmetije dobil tudi Jurij Schweinbeck.

Leta 1430 je v Radomerju dobil 6 kmetij Gašpar Lokavski, leta 1440 pa 4 in pol kmetije, 12 veder gornine in dva dela desetine. Ortolf Braneški je skupaj s sorodnikom Viljemom in Jurijem dobil leta 1441 dve tretjini celotne desetine. Med leti 1460 in 1465 je Ulrik Pesničar dobil 3 kmetije.

Od sredine 15. do 19. stol. je vas očitno stagnirala. Ker podroben zgodovinski razvoj v tem času ni zadovoljivo raziskan, lahko le na podlagi znanih zgodovinskih dejstev širše okolice ugotavljamo, da je bilo v 16. stol. v Radomerju obdobje gospodarske in duhovne krize. Prva je bila med drugim posledica turških vdorov in stalne turške nevarnosti, kužnih bolezni in povodnji ter drugih ujm, ki so zmanjšale gospodarsko moč prebivalstva in tudi njihovo število.

Gospoščina Branek leta 1681
(G. M. Vischer)

***Pogled na Ljutomer z okolico v smeri
Radomerja konec 17. stol.
(G. M. Vischer)***

Gotovo so prebivalci Radomerja čutili tudi posredno duhovno krizo, ki se je najbolj odražala v načinu takratnega življenja. Pri tem je potrebno ugotoviti, da o kakršnihkoli oblikah protestantizma v Radomerju ni sledi.

Do leta 1848 je kraj spadal v okrožje Branek, služnostno pa h gosposčini Branek in Schachenturm pri Radgoni.

Po letu 1850 je Radomerje v upravnem smislu spadalo pod občino Kamenščak vse do leta 1935. Z vzpostavitvijo komasiranih občin je bil kraj vključen v komasirano občino Ljutomer-okolica.

Neposredno po osvoboditvi leta 1945 je bil v kraju organiziran Krajevni odbor osvobodilne fronte. V povojnem obdobju je bil tu sedež Krajevnega ljudskega odbora Radomerje, kasneje pa je bil kraj sestavni del Občinskega ljudskega odbora Ljutomer. Z vzpostavitvijo sistema krajevnih skupnosti je bila vas vključena v Krajevno skupnost Železne dveri s sedežem v Radomerju, ta pa v Občino Ljutomer. Ta samoupravna ureditev velja še danes.

Kraj spada od svojega začetka dalje v župnijo Ljutomer. V popisu vernikov ljutomerske župnije iz leta 1782 se omenja, da v Radomerju živi 49 družin, ki skupaj štejejo 210 vernikov. Poprečna družina je konec 18. stol. štela nekaj več kot 4 člane. Na podlagi ohranjenih podatkov je sklepati, da so takrat pod Radomerje šteli tudi prebivalstvo Radomerščaka. Uradna statistika kaže, da je leta 1869 v Radomerju živel 58 prebivalcev. Nato je število po popisih med leti 1880 in 1931 naraščalo⁴. V povojnem obdobju število prebivalstva najprej upade, nato začne ponovno naraščati⁵. Po popisu iz leta 2002 je v Radomerju živel 185 oseb v 56 gospodinjstvih. Kot posebnost na demografskem področju v 20. stol. je potrebno omeniti družino Vrbančičevih, ki je živela v Radomerščaku. Daleč naokoli je bila znana po večjem številu družinskih članov, zato jo je javnost opazila že v času med obema vojnoma.

V okviru iskanja slovenskih družin z več otroki konec tridesetih let 20. stol. je Marija Vrbančič dobila prvo nagrado, ki je skupaj z Jožetom Vrbančičem od 19 živorojenih otrok vzgojila 16. Trije so umrli v času 1. svetovne vojne, trije pa so bili mrtvorojeni. Leta 1984 so se v Radomerju srečali njuni potomci, skupaj jih je bilo natančno 100.⁶

Po popisu iz leta 2002 je bilo v Radomerju 65 zgradb, v katerih so bila stanovanja. Na bivanjski standard opozarja podatek, da jih je bilo 7 zgrajenih neposredno v povojnem obdobju, ostale pa so vse mlajše. Največji razcvet novogradenj je bil v letih od 1970 do 1990, ko so zgradili polovico celotnega obstoječega stavbnega fonda.⁷

⁴ Leta 1880 je vas štela 55 prebivalcev, leta 1890 72, leta 1900 82, leta 1910 90 in leta 1931 112 prebivalcev.

⁵ Tako so leta 1948 našli le 87 prebivalcev, leta 1953 107, leta 1961 pa 105 prebivalcev. V letu 1971 se število nekoliko dvigne na 126 prebivalcev.

⁶ Dokumentacija o srečanju Vrbančičevih. Arhiv družine Viktorije in Vojka Vrbančiča iz Radomerja.

⁷ Statistični urad Republike Slovenije, Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj 2002.

**Ivo Žnidarič: Vaški grb,
detajl iz vaške promocijske table**

Da spada Radomerje med stara naselja z relativno dolgo tradicijo vaške srenje, kaže tudi dejstvo, da so imeli konec 19. stol. vaščani še vedno v lasti okoli 16 ha skupnih površin (gmajne). Približno polovico tega ozemlja so sestavljali travniki, drugo polovico pa gozdovi. Celotna radomerska gmajna pa v začetku 19. stol. ni bila več strnjena v eno samo celoto. Opazimo, da so takrat obstajale že tri njene zaključene celote. Največji strnjeni del gmajne je bil na severovzhodu občine. Na zahodu je bilo ozemlje omejeno s potokom Piškur, na severu deloma s cesto, ki je peljala v Ljutomer po dolini Kostanjevice, na vzhodu pa se je raztezalo vse do ceste, ki je peljala v Mali Cuber. Drugi kompleks občinske zemlje je bil na jugozahodu vasi proti Radomerski grabi, tretji pa zahodno od Kačjih grab, v predelu Dolgih njiv. Te skupne površine so pozneje spremenili v njive in pašnike.

O samem razvoju vasi nam veliko povedo tudi ledinska imena. Pred vasjo so bile „Duge njive“ in „Prelogi“, proti Kostanjevici „Kačje grabe“, za vasjo je bil „Oplot“. Nad zahodnim delom Radomerja je bil pripadajoči zaselek Trebež. Posebno slednje ledinsko ime opozarja na smer širjenja naselja v preteklosti. Če je bil Trebež še v prvi polovici 19. stol. območje med središčem vasi in nekdanjim Belečevim posestvom, se je pozneje to ledinsko ime očitno začelo uporabljati za območje, ki leži jugozahodno od vasi, v smeri proti prvemu delu Radomerščaka. S tem pa je povezana tudi gradbena zgodovina vasi. Jedro vasi, ki je bilo prvotno locirano na jugu, se v 19. in prvi polovici 20. stol. premakne na sever, kjer se je ustalilo. Nadaljnja naselitev je nato potekala v dveh smereh. Zgodnejša je potekala proti zahodu, poznejša pa v smeri proti jugovzhodu in jugozahodu vasi v drugi polovici 20. stol. Naseljevali so predvsem lege po obronkih gričevnatega Radomerščaka in Cubra.

Radomerski kmetje v preteklosti niso imeli svojih posestev le v bližnji okolici Radomerja, ampak tudi v nekoliko oddaljeni Pristavi. Ob nekdanji madžarsko-štajerski meji je bilo tudi „Radomersko“, kjer je pet radomerskih kmetov posedovalo svoje nepremičnine. To nekoliko nenavadno dejstvo so v preteklosti razlagali na dva načina. Po mnenju nekaterih naj bi kmetje iz Pristave zbežali pred Turki na varno v Radomerje in tam ostali, lastništvo nad zemljo v Pristavi pa naj bi obdržali. Dr. Franc Kovačič razlaga, da so radomerski kmetje dobili to zemljo v zamenjavo, saj je graščak na vsak način hotel imeti neko nepremičnino v Radomerju, v zameno pa je dal veliko več zemlje pri Pristavi. Kot mnoge okoliške vasi je tudi Radomerje imelo svoj vaški grb. V njem najdemo upodobljenega piškurja, to je ribo, ki živi v plitvih potokih in blatnih jarkih. Za to žival pravijo, da ima brke, in da še mrtev skače po hiši, če ga osoliš. Radomerčani so svojo šegavost, podobno kot v drugih vaseh z Murskega polja, izražali tudi z zbadljivko na lasten račun. Njen ohranjeni del se glasi:

*Radomerci zaron stonejo,
kobilice na pašo nagojajo,
z brezovimi plügi orjejo,
z gabrovimi lanci zavirajo,
vrag ga je zmisla,
šment ga je da,
radomerski Fendrih je z njim ora.⁸*

⁸ Zbadljivka je zapisana na promocijski tabli v Radomerju. Znano je, da so jo v preteklosti prepevali, ni

CUBER

Cuber je razloženo slemensko naselje na dveh gričih, ki se pahljačasto odcepljata od slemena Železni dveri. Veliki Cuber se imenuje hrib, ki se razteza južno od gasilskega doma v Radomerju, zahodno od Železnih dveri pa je Mali Cuber. H kraju spada tudi del območja z ledinskim imenom Kotnikov breg. Kraj je dobil ime najbrž po nekdanjem lastniku območja. Ime pa lahko izvajamo tudi iz nemške besede „Zuber“, kar pomeni čeber. V virih se kraj pojavlja od 18. stol. dalje kot „Zuberberg“, a v drugi polovici 19. stol. nemška oblika imena izgubi pripono „berg“ in od takrat dalje se kraj v nemških besedilih pojavlja kot »Zuber«, slovensko Cuber.

V prvi polovici 19. stol. je kraj spadal v okrožje Branek, služnostno pa h gosposčini Schachenturm. Kraj je skupaj z Železnimi dvermi in Gresovščakom tvoril katastrsko občino Gresovščak. V upravnem smislu je spadal od leta 1850 pod občino Slamnjak, nato pa v komasirano občino Ljutomer–okolica. V povojnem obdobju je bil del Krajevnega ljudskega odbora Gresovščak, kasneje Občinskega ljudskega odbora Ljutomer. Z vzpostavitvijo sistema krajevnih skupnosti je bil vključen v Krajevno skupnost Železne dveri, ta pa v občino Ljutomer. Kraj spada v župnijo Ljutomer.

V popisu vernikov Ljutomerske župnije iz leta 1782 se omenja, da je v Cubru živelo 9 družin, ki so skupaj štejele 47 vernikov. Povprečna družina tega zaselka je konec 18. stol. štela nekaj več kot 5,2 člana. Leta 1869 pa je v kraju živelo že 82 prebivalcev. Nato po popisih iz let 1880 in 1890 njih število upade na 73. Ob prelomu stoletja se populacija nekoliko poveča, število prebivalcev se dvigne na 90 in nato v letih 1910 in 1931 celo na 109. V povojnem obdobju število prebivalstva upade. Tako so leta 1948 v Cubru našli 94 prebivalcev, leta 1953 92 in leta 1961 samo še 75 prebivalcev. V letu 1971 se populacija nekoliko dvigne, in to na 90 prebivalcev. Leta 1872 je bilo v kraju 19 hišnih števil, leta 1917 pa že 23 hiš. V času ob koncu prve svetovne vojne so vsi prebivalci bili rimo–katoliške vere in so se sporazumevali slovensko. V vasi je bilo po popisu iz leta 1917 le 5 tujcev. To pomeni, da se kraj od prve svetovne vojne naseljitveno ni več širil. Med razloge stagnacije je mogoče prištevati tudi problem zagotavljanja pitne vode. To je bilo v preteklosti mogoče dobiti le ob izvirih na vznožjih gričev. Vodo so v posebnih lesenih Brentah nosili na domove in jo uporabljali tako za lastno uporabo kakor tudi za živino. Deževnico so zbirali v „mlakah“, ki so pogosto usahnile. Pozneje so jih ponekod nadomestili betonirani zbiralniki – „cisterne“.

Bivalni prostori prebivalstva so bili do sredine prejšnjega stoletja v največji meri viničarije. Prebivalci so po večini pripadali viničarskemu sloju in so opravljali razna priložnostna opravila, predvsem na področju vinogradništva.

RADOMERŠČAK

Radomerščak je podobno kot Cuber razloženo slemensko naselje. Obsega dva hriba in polovico tretjega, ki se pahljačasto raztezajo v smeri od juga proti severu. Okoli leta 1500 se omenja v oblikah Puchlerperg, Puechhlerberg, pa tudi Puechl.

V prvi polovici 19. stol. je bil ta kraj označen kot vinogradniško območje, ki je služnostno spadalo h gosposčini Ljutomer in imenju Kalsdorf. Z vzpostavitvijo katastrskih občin je kraj spadal v katastrsko občino Radomerje.

pa več znan avtor besedila ali glasbe in tudi melodija ni več ohranjena.

V upravnem smislu je od leta 1850 dalje spadal pod občino Kamenščak. Od leta 1935 je bil del komasirane občine Ljutomer-okolica. V povojnem obdobju je kraj spadal pod Krajevni ljudski odbor Radomerje, nato v Občinski ljudski odbor Ljutomer. Z vzpostavitvijo sistema krajevnih skupnosti je bil vključen v Krajevno skupnost Železne dveri, ta pa v občino Ljutomer. Kraj spada od svojega začetka dalje v župnijo Ljutomer.

Leta 1869 je tu živelo 243 prebivalcev. Nato njih število do druge svetovne vojne niha in sicer tako: leta 1880 264 prebivalcev, leta 1890 298 prebivalcev, leta 1900 270 prebivalcev, leta 1910 286, leta 1931 265 prebivalcev. V povojnem obdobju prebivalstvo naraste. Tako so leta 1948 našteali že 278 prebivalcev. Temu sledi upad števila prebivalstva v letu 1953 na 241 prebivalcev, leta 1961 na 222, leta 1971 pa celo na 162 prebivalcev. Kraj je spadal med populacijsko ekstenzivne, z močnim odlivom prebivalstva.

Prebivalci kraja so bili v preteklosti pretežno viničarji, ki so pred zgraditvijo vodovoda morali hoditi po pitno vodo k izvirov ob vznožjih hribov.

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Radomerje je imelo v preteklosti izredno pomembno lego, saj je predstavljalo eno izmed izhodišč za dostop v Jeruzalemske gorice, hkrati pa je ležalo ob pomembni prometni povezavi med trgov Ljutomer in mestom Ormož.

Na podlagi franciscejskega katastra lahko ugotovimo, da so cestne povezave Radomerja v prvi polovici 19. stol. temeljile na glavni prometni smeri sever-jug, ki je potekala iz Ljutomera preko Radomerja na Kotnikov breg in dalje preko Veličan v Ormož. Iz Ljutomera sta bili v Radomerje speljani dve cesti. Ena je vodila preko Kamenščaka in prečkala reko Kostanjevico pri sotočju Piškurja in Kostanjevice. Druga cestna povezava pa je bila speljana iz severovzhodne smeri po dolini Kostanjevice in je potekala v veliki meri na levi strani reke Kostanjevice, vzporedno s sedanjo cestno povezavo Ljutomer - Ormož.

Oba cestna kraka, ki sta pripeljala iz Ljutomera, sta se združila v Radomerju na občinskem ozemlju še pred samim naseljem. Glavna cesta je nato dalje vodila po sedanji trasi skozi vas in se nadaljevala na južnem delu vasi proti Cubru, kjer se je raztezala "Radomerska graba". Tik ob cesti je južno od naselja potekala tudi meja med katastrsko občino Radomerje in Gresovščak. Ta prometna smer je imela svoj pomen vse do druge polovice 20. stol., ko so zgradili regionalno cesto Ljutomer-Radomerje-Žerovinci-Ormož.

Vzporedno z vzhodno mejo katastrske občine je bila iz glavne ceste speljana cesta v Mali Cuber, pri sedanjem gasilskem domu pa se je odcepila od glavne ceste proti jugovzhodu v smeri Velikega Cubra. Nekako na sredi vasi se je iz glavne cestne smeri proti zahodu odcepila cesta, ki pelje v smeri proti drugemu vrhu Radomerščaka ter v nadaljevanju z odcepom proti severu.

Do sredine sedemdesetih let so bile to makadamske ceste, ki so jih vzdrževali na različne načine, med drugim tudi z obveznimi javnimi deli – »kulukom«. Modernizacija lokalne cestne infrastrukture se je začela z asfaltiranjem odseka glavne ceste skozi vas. Prvi asfaltiran cestni odsek so slavnostno predali namenu leta 1975, leta 1987 pa so traso podaljšali in celotno cestno površino preplastili.

Leta 1989 so asfaltirali odsek ceste Radomerje-Radomerščak (od Šiška do Županca) v dolžini 1.150 metrov. Vrednost investicije je znašala 945.000 din. Dela je izvajalo podjetje "Cesta" Varaždin. Istega leta so asfaltirali odsek ceste Radomerje-Cuber (od gasilskega doma do

*Transformator v Radomerju,
zgrajen leta 1943*

Studnička) v dolžini 520 metrov. Vrednost investicije je bila 67.800 din. Izvajalec del je bilo Cestno podjetje Maribor TOZD VVC Murska Sobota.

Leta 1991 so asfaltirali odsek od Radomerja preko Trebeža do križišča v Cerovcu. Dolžina trase je bila 1962 metrov, vrednost investicije pa je znašala 1.484.200 din. Dela je izvajalo podjetje "Cesta" iz Varaždina. Modernizacija te ceste je bila najbolj zahtevna, saj je sovpadala z aktivnostmi za osamosvojitve Slovenije. Ker so bile druge medkrajevne ceste blokirane, je ta, še nedokončana, postala ena najpomembnejših prometnic. To pa je pomenilo, da so po osamosvojitvi morali še enkrat opraviti potrebna pripravljalna dela.

Leta 1997 so dodatno asfaltirali cestni odsek od Pušenjaka do Šiška. Dolžina trase je bila 420 m, vrednost investicije je znašala 2.336.000 sit. Tudi to delo je opravilo podjetje "Cesta" iz Varaždina.

Naslednje leto, 1998, so dodatno asfaltirali cesto v Radomerščaku od Županca do Preloga. Trasa je bila dolga 750 metrov. Vrednost investicije je bila 4.484.000 sit.

Izvajalec del je bilo podjetje "Cesta" iz Varaždina.

V obdobju od leta 1975 do 1998 so tako v Radomerju in okolici posodobili celotno javno cestno infrastrukturo vključno z mnogimi zasebnimi cestnimi priključki.

Skozi Radomerje teče potok Piškur, ki je vse do druge polovice prejšnjega stoletja zagotavljal vasi potrebno tekočo vodo za napajanje živine, poleg tega pa je imela skoraj vsaka domačija še studenec - lasten vir pitne vode.

V skladu s splošnim razvojem in potrebami prebivalstva so se v Radomerju pojavile prve ideje o izgradnji vodovoda. Ferdinand Pihlar ml., koordinator in idejni vodja projekta, Alojz Pevec, lokalni nadzornik, Franc Kosi, Joško Škrlec, prevoznik potrebnega gradbenega materiala in drugi vaščani so zaslužni, da je vas dobila prvi vaški vodovod, ki je bil zgrajen leta 1973. Vodovod še danes temelji na zajetju pod Kotnikovim bregom. Uporabljalo ga je 12 gospodinjstev. Kapaciteta vodnega zbiralnika zajetja je 15 kubičnih metrov.⁹

Ker z vaškim vodovodom ni bilo mogoče pokriti vseh potreb gospodinjstev po pitni vodi, predvsem pa zaradi systemskega reševanja širšega problema oskrbe prebivalstva Jeruzalemskih goric s pitno vodo, se je v Radomerju in okolici začela akcija izgradnje drugega vodovodnega omrežja, ki je pripeljalo vodo v sleherno gospodinjstvo.

Projekt, za katerega sta v veliki meri zaslužna Ferdinand Pihlar ml. in Franc Stanjko iz Ljutomera, je bil realiziran do leta 1977. Ta sistem ima svoje zajetje v bližini Ormoža in oskrbuje s pitno vodo celotno območje Jeruzalemskih goric. Radomerje je danes vas, ki ima še vedno vzpostavljena dva neodvisna vodovodna sistema.

Pomembno stopnjo gospodarskega in bivalnega razvoja predstavlja visoko-napetostno električno omrežje, ki so ga vzpostavili leta 1939.

⁹ Ustni vir: Alojz Pevec, Radomerje.

Transformatorsko postajo so zgradili v času druge svetovne vojne leta 1943. Z njo naj bi zagotavljali kvalitetno električno energijo za načrtovan nacistični vojaško–rehabilitacijski center, ki naj bi ga vzpostavili v dvorcu benediktinskega samostana v bližnjih Železnih dverih.

*Preurejanje stare avtobusne postaje
sredi osemdesetih let*

*Nadstrešek na avtobusni postaji
iz leta 1998*

Radomerje je dobilo prvo avtobusno postajališče, potem ko se je uveljavila redna avtobusna povezava med Ljutomerom in Ormožem. Prvo postajališče je bilo locirano na severu vasi ob križišču ceste, ki pelje iz Ormoža v Ljutomer. Na tej strani so postavili lesen nadstrešek, ki ga je izdelal Stanko Zavratnik iz Radomerja.

Leta 1998 so dotrajan nadstrešek zamenjali s sodobnim, ki ga je izdelalo podjetje Imgrad d.o.o. iz Ljutomera.

Krajevna skupnost je s proizvajalcem sklenila poseben dogovor, po katerem so nadstrešek dobili po posebni promocijski ponudbi.

Postajališče v smeri Ljutomer-Ormož pa nikoli ni imelo nadstreška, ampak samo klop.

S širjenjem organiziranega prevoza šoloobvezne mladine so na pobudo krajanov in na podlagi sklepa sveta KS Železne dveri na jugu vasi leta 1998 postavili dodatno postajališče z nadstreškom. Poleg tega so v tem času postavili še nadstreške v Železnih dverih ob cesti Jeruzalem-Železne dveri in v Slamnjaku ob cesti, ki pelje v Gresovščak. Skupno je bila investicija vredna 340.000 sit.¹⁰

Telefonsko omrežje je bilo v Radomerju in njegovi okolici zgrajeno med leti 1990 in 1992.

V celotni krajevni skupnosti je bilo takrat vzpostavljenih 110 priključkov, od tega jih je bilo v Radomerju, Radomerščaku in Cubru vzpostavljenih 59. Celotna vrednost te infrastrukture je znašala 7. 536.000 sit. S tem je bila izvedena tudi ustrezna infrastruktura za vzpostavitev dostopa do svetovnega spleta.¹¹

¹⁰ Dokumentacija o asfaltiranju cest (pogodbe in situacije). Arhiv KS Železne dveri. Za posredovanje dokumentacije, ki je uporabljena v tem prispevku in se nahaja v arhivu Krajevne skupnosti Železne dveri, se lepo zahvaljujem tajnici KS Železne dveri gospe Angeli Božič.

¹¹ Seznam dejanskih končnih upravičencev vlagateljev v javno telekomunikacijsko omrežje v KS.

GOSPODARSKE OSNOVE

Radomerje je bilo vse do sedemdesetih let prejšnjega stoletja tipična kmečko usmerjena vas, v kateri so se skoraj vsi prebivalci ukvarjali z različnimi kmetijskimi dejavnostmi, predvsem pa s poljedelstvom, živinorejo in mlekarstvom.

Odkupna postaja za živino v Radomerju

Dejavnost je bila tako razvita, da so sredi sedemdesetih let na zemljišču, ki ga je odstopil Alojz Pevec v neposredni bližini svoje domačije, zgradili odkupno-osemenjevalno postajo, ki naj bi se razvila v nekakšen oskrbovalni center s kmetijskimi potrebščinami.¹²

Do tega pa ni prišlo, saj se je v osemdesetih letih začel v vasi intenzivni proces opuščanja kmetijske dejavnosti, tako da se danes z njo ukvarjajo le še družina Janka Pušenjaka, Branka Kosija in Stanka Filipiča.

Ker je imela vas skozi zgodovino obcestno lego in je bil do nje mogoč dostop z vsemi vozili, je bil v obdobju med obema vojnama glavni zaslužek prebivalcev od prodaje živine. Pridelano vino in pridobljen les so v glavnem porabili doma.

Prva gostilna je bila v vasi organizirana že pred prvo svetovno vojno, malo pred drugo svetovno vojno pa so Pihlarjevi začeli opravljati tudi trgovsko dejavnost. V času med obema vojnama in po drugi svetovni vojni so v okviru gostilne organizirali mnoge vrtno veselice in druge kulturne prireditve, katerih izkupiček je bil namenjen napredku gasilskega društva v Radomerju.

Po končani drugi svetovni vojni je v vasi še nekaj časa delovala trgovina in gostilna, a so jo morali v času racionirane preskrbe zapreti.

Z odpravo racionirane preskrbe in prehodom na nekoliko bolj svobodno izmenjavo blaga in storitev v šestdesetih letih prejšnjega stoletja so Pihlarjevi dali ljutomerskemu trgovskemu podjetju v najem prostore za opravljanje trgovske dejavnosti. Potem ko so leta 1976 trgovino v Radomerju registrirali kot podružnico – prodajalno Trgovskega podjetja Vesna iz Ljutomera, je bilo v njej zaposlenih 5 delavcev.¹³

Trgovina je v tej lastniško-organizacijski obliki obstajala vse do leta 1990, ko je dejavnost prevzela družina Marjana in Angele Pihlar.

Ob cesti Ljutomer–Ormož je na mestu nekdanje gostilne Pihlar in poznejše trgovine zrasel turistično–gostinski objekt Pihlarjeva domačija »Stari hrast«. Ime je dobila po več kot sto let starem hrastu, ki raste na notranjem dvorišču objekta.

Družina Angele in Marjana Pihlar se je s to dejavnostjo začela ukvarjati leta 1990. Leta 1992 so ob trgovski dejavnosti, ki so jo opravljali do leta 2000, vzpostavili še gostinsko. V letu 1997

Arhiv KS Železne dveri.

¹² Ustni vir: Alojz Pevec, Radomerje.

¹³ Najdi.si poslovni register. (Pridobljeno s svetovnega spleta www.najdi.si 5. 5. 2005).

so začeli graditi dodatne gostinske kapacitete, predvsem prenočišča in jih odprli leta 2002. Gostinskim so leta 2003 priključili še frizerske storitve.¹⁴

Vhod v gostilno Ferdinanda Pihlarja v času 2. svetovne vojne

Pihlarjeva domačija STARI HRAST danes

V času med obema vojnama in po drugi svetovni vojni so v Radomerju delovali naslednji obrtniki: kolar Joško Magdič, mizar Mihael Graf, soboslikar Alojz Črvič in šivilja Otilija Obrán. V sosednjem Radomerščaku pa so bili: kovač Franc Mülfelner, sodar Janez Kukol, čevljar Peter Lesjak, pečar Ivan Kolar in krojač Stanko Lašič. V Cubru je bil edini obrtnik krojač Albert Borko.¹⁵

Konec sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja je bil Joško Škrlec eden prvih privatnikov v Radomerju, ki je opravljal prevoze s tovornim avtomobilom. Pozneje so imeli samostojno obrt še zidar Stanko Lašič, slikopleskar Franc Dvanajščak in avtoprevoznik Avgust Bukovec, ki je med leti 1968 in 1992 najprej opravljal prevoze s tovornim avtomobilom, nato je prvi v Pomurju opravljal prevoze ljudi z avtobusom.

Po letu 1990 se je v Radomerju razvilo nekaj manjših privatnih podjetij, ki z inovativnimi rešitvami zagotavljajo različne potrebe prebivalstva.

Agronom Andrej Graf je v začetku devetdesetih let zgradil obrat za proizvodnjo kisa v Radomerju na hišni številki 9. Podjetje Jesko d.o.o proizvaja od leta 1992 vse vrste naravnih kisov po tehnološkem postopku biološkega vrenja.

Sprva so bili usmerjeni v dobavo kisa za široko potrošnjo, s preoblikovanjem tržnih zakonitosti pa so se usmerili na dobavo kvalitetnega naravnega kisa za potrebe gostinskih obratov.¹⁶

¹⁴ Ustni vir: Angela in Marjan Pihlar, Radomerje.

¹⁵ Ustni vir: Katarina Novak, Cuber.

¹⁶ Ustni vir: Andrej Graf, Radomerje in Najdi.si poslovni register (Pridobljeno s svetovnega spleta www.najdi.si 5. 5. 2005).

Dnevni bar Babilon, ki je lociran na južni strani vasi na hišni številki 14, je začel obratovati leta 1994. Zgradila, in nekaj let vodila, sta ga Jerica in Miran Zavratnik.¹⁷ Iz poslovnega registra je razvidno, da je od leta 1999 to dejavnost prevzela Jasna Prijol.

Leta 1989 je Zdenko Novak iz Radomerja 14g registriral dejavnost medkrajevnega potniškega cestnega prometa »AP NOVAK«. S svojimi kapacitetami treh velikih in treh manjših avtobusov že nekaj let zagotavlja prevoz tako šoloobveznih otrok za osnovno šolo v Ljutomeru, Stročji vasi in Cvenu kot tudi dijakov ljutomerske gimnazije iz Gornje Radgone in Radencev. Na teh progah mesečno opravi približno 600 km, na dan pa prepelje okrog 300 oseb.

V Radomerju 14e je od leta 1997 registriran kot samostojni podjetnik tudi slikopleskar Edvard Kralj. Znan je po poslikavah nekaterih nabožnih znamenj, med njimi tudi kapelice v Radomerju, Bolehnečicah in Desnjaku.

Na hišni številki Radomerje 9c je registrirano Avto moto društvo Ljutomer, ki opravlja dejavnost vozniških šol. Računovodsko, knjigovodsko in revizijsko dejavnost ter davčno svetovanje opravlja samostojna podjetnica Ana Žinko iz Radomerja 24.¹⁸

Na podlagi evidenc poslovnega registra za leto 2005 pa lahko v Radomerju, Radomerščaku in Cubru najdemo ob zgoraj naštetih še naslednje samostojne podjetnike in društva: M.L. –

trgovina na debelo Marjan Lipovec s.p., Radomerščak 40a, ZEPT – Varstvo pri delu in požarna varnost, Bojan Zelenko s.p., Radomerščak 22, Društvo varnega zavetja; Radomerje 9, Izobraževalno društvo mladih Radomerje, Radomerje 19, Montaža in servis gorilcev Karba Jože s.p. Radomerščak 57, Strojna inštalacija ter posredniške in zastopniške storitve, Belovič Ludvik s.p. Radomerje 9c in Splošno zidarstvo Drago Balažič s.p. Cuber 22a.

Pogled na muzej »Ralo«

Ob zgornjem toku Piškurja najdemo muzej stare kmetijske mehanizacije, ki nosi preprosto ime »Ralo«. Uradno so ga odprli leta 1998 ob 130. obletnici prvega slovenskega tabora v Ljutomeru.

Na 2.600 kvadratnih metrih površine je razstavljenih skoraj 400 različnih kmetijskih strojev in orodij, leta 2001 pa so k temu dodali še »črno kuhinjo«, v kateri je zbrano staro kuhinjsko orodje in pribor. Muzej je v lasti družine Primec.¹⁹

¹⁷ Ustni vir: Jerica Štandeker in Miran Zavratnik, Radomerje.

¹⁸ Najdi.si poslovni register. (Pridobljeno s svetovnega spleta www.najdi.si 5. 5. 2005).

¹⁹ Informativni list, Muzej »Ralo«, Cuber 20.

PODROČJE IZOBRAŽEVANJA, KULTURE IN RELIGIJE

Prebivalci Radomerja so se v svoji novejši zgodovini najprej organizirali leta 1925 v Prostovoljnem gasilskem društvu Radomerje. To je ob svojem temeljnem poslanstvu

posredovalo tudi pomembne kulturne in nacionalne vrednote.

*Članice igralske skupine iz Radomerja
15. septembra 1945*

*od leve proti desni Frančiška Novak, Ivanka Ivančič,
Alojzija Kosi, Frančiška Ivančič*

V času med drugo svetovno vojno so društvo ukinili, prebivalce pa nasilno in administrativno vključevali v takrat vzpostavljene in favorizirane okupacijske organizacije.

V času po drugi svetovni vojni so v spomin na vojno organizirali krajevni odbor Zveze borcev Radomerje. Ta si je sredstva za svoje delovanje med drugim pridobival tudi z organizacijo vaških veselic, ki so jih pogosto prirejali skupaj z gasilskim društvom. Njihova pomembna naloga je bila vsakoletna organizacija spominske svečanosti ob spominski plošči na gasilskem domu v Radomerju.

Leta 1952 so v Radomerju organizirali tudi krajevni odbor Rdečega križa. Njegovo delo so leta 1955 formalizirali na ustanovnem občnem zboru. Razlog za to formalizacijo je bila naravna nesreča - toča, ki je močno prizadela prebivalstvo. Odbor si je prizadeval za pravilno razdeljevanje pomoči socialno ogroženim prebivalcem Radomerja in Radomerščaka. Sredi petdesetih let je bilo vanj vključenih 96 članov. Novembra 1955 so organizirali ljudsko veselico, katere izkupiček je bil namenjen nakupu potrebščin prve pomoči.²⁰

Kmalu po končani drugi svetovni vojni so v vasi ponovno organizirali bogato kulturno in izobraževalno življenje. Med prve tovrstne aktivnosti spada tudi »miting« na dvorišču domačije Andreja Kosija v Radomerju, na katerem so mladinke iz Radomerja plesale folkloro. Na tem srečanju so pripravili domače pecivo, ki so ga brezplačno razdelili udeležencem. 15. septembra 1945 so organizirali drugo srečanje, tokrat na Pihlarjevi domačiji. Ob tej priložnosti so pripravili igro z naslovom »Franček partizan«. Njej je 24. februarja 1946 sledila nova igra z naslovom »Zaklad«.

Igra je v dveh zasedbah vse do leta 1951 doživela več ponovitev tudi izven Radomerja. Med drugim tudi v Oplotnici, pri Mali Nedelji, v Ljutomeru in na Cvenu.²¹ KUD Fran Miklošič

²⁰ Dosje Krajevni odbor Rdečega križa Radomerje. Arhiv PGD Radomerje.

²¹ Ustni vir: Katarina Novak, Cuber in fotografije družine Novak.

(tudi IZUD Fran Miklošič) je leta 1952 pripravil igro z naslovom »Prebrisani snubec«.²² Aktivnosti na tem področju so sčasoma nekoliko zamrle. Ponovno pa so zaživele v okviru dejavnosti turističnega društva. Ob tem pa so bili posamezniki vključeni še v različne druge amaterske gledališke skupine. Tako je Branko Vrbančič ml. še danes dejaven v KUD Ivan Kavčič Ljutomer.

Gledališka predstava na dvorišču pri Pihlarjevih septembra 1945

od leve proti desni: Frančiška Perko, Alojzija Kosi, Antonija Pušenjak, Viktor Mesarič, Milica Viher, Frančiška Novak, Maks Fekonja, Filomena Senčar, Katarina Kosi, Ivanka Ivančič, Tilčka Obrban, Frančka Ivančič, Marta Ivančič

Skupina osmih pevcev iz Radomerja in okolice je 28. 4. 1953 sodelovala na koncertu pevskega zbora v Miklavžu pri Ormožu in nato še v Ljutomeru. Na nastop jih je najprej pripravljala Minka Zacherl, nato Peter Potočnik.²³ Pozneje je pri organizirani pevski dejavnosti v Ljutomeru veliko sodeloval Alojz Pevec iz Radomerja.

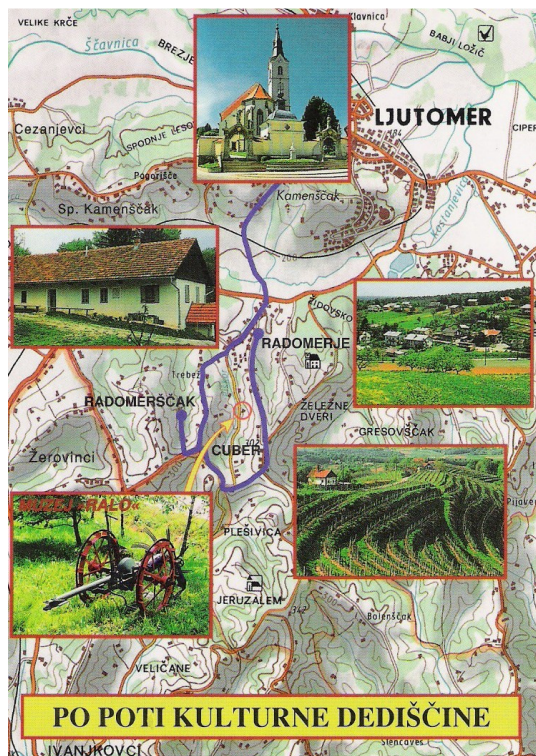
Na prvi znani organizirani izlet so se iz vasi odpravili leta 1950, ko so si ogledali Zagreb. V naslednjih letih so vaščani pripravili več enodnevnih izletov v bližnje turistične kraje.

Na področju društvenega življenja je skozi daljše obdobje vaščane najbolj animiralo v povojnem obdobju ponovno vzpostavljeno Gasilsko društvo Radomerje. Razpolagalo je z javnimi prostori, zato je predstavljalo pomembno vlogo pri izvajanju socialno družbenih aktivnosti v širši okolici Radomerja. Skozi te aktivnosti se je v sedemdesetih in osemdesetih

²² Dosje KUD Fran Miklošič Radomerje. Arhiv PGD Radomerje.

²³ Ustni vir: Katarina Novak, Cuber in fotografije družine Novak.

letih prejšnjega stoletja samoorganizirala tudi radomerska mladina, ki je sicer formalno spadala v okvir Zveze socialistične mladine Slovenije.

Priložnostna razglednica

spretnosti, kultura, kulinarika, tamburaška skupina, šport in razvedrilo). Ob tem so organizirali še tehnično ekipo in koordinacijski odbor. S svojimi izdelki je društvo sodelovalo na različnih prireditvah in sejmih v Ljubljani, Gornji Radgoni, Ljutomeru itd. Tega leta so organizirali veseloigro »Veseli večer«, plesni tečaj, aerobiko, miklavževanje, čistilne akcije, strokovne ekskurzije itd.

Že od začetka delovanja društva so organizirali letne pohode po poteh kulturne dediščine.

Udeleženci pohoda v okviru prireditve obiščejo različne kulturno-zgodovinske spomenike v širši okolici Radomerja. Med atraktivne točke spada Jeruzalem s svojo podružnično cerkvijo, ki je tipična zgodnjebaročna stavba s pravokotnim prezbiterijem ter precej višjo in širšo ladjo. Zgrajena je bila v več fazah od leta 1652 do sredine 18. stol.

Ob cerkvi in nekdanji pristavi najdemo zanimiv nasad redkih tujih rastlin, ki je nastajal v letih od 1937 do 1945.

Z razvojem novih dejavnosti na vasi, še posebej z razvojem zavedanja o odgovornosti za prijetno okolje in aktivnosti, ki so povezane z različnimi oblikami turističnih dejavnosti, zagotavljanja kvalitetne uporabe prostega časa, se pojavi potreba po formalizaciji tovrstnih aktivnosti. Tako so leta 1987 v Radomerju ustanovili Turistično društvo Železne dveri-Radomerje. Prijavljeno je na hišni številki Radomerje 2.²⁴

Njegova ustanovitev predstavlja veliko poživitev množice aktivnosti, ki predtem niso bile tako izpostavljene ali pa so bile zanemarjene.

Že po enem letu delovanja društva je bilo naselje odlikovano s priznanjem za najlepši kraj v kategoriji manjših krajev v Sloveniji in Pomurju, društvo pa kot najaktivnejše društvo v Republiki Sloveniji. Ob tem so dobili še priznanje turistične organizacije Kompas Jugoslavija.

V letu 2000 je imelo društvo že 160 članov. Ti so svoje interese uresničevali v 6 sekcijah (prireditve, ročne

²⁴ Najdi.si poslovni register. (Pridobljeno s svetovnega spleta www.najdi.si 5. 5. 2005).

Drugo zanimivo točko te poti predstavljajo Železne dveri, ki so znane po stari in kvalitetni vinorodni lokaciji, saj je benediktinski samostan iz Admonta kupil tu vinograd leta 1300.

Stavba je z umetnostno-zgodovinskega stališča lep primer ohranjene baročne vinske pristave. Nadstropno poslopje ima tloris v obliki črke L in je bilo zgrajeno iz opeke. Okenske in vratne obrobe so bile večinoma kamnite, kleti obokane. V stavbi je bila tudi kapela, ki je bila pozneje predelana.

*Jeruzalem – baročna cerkev
iz leta 1652*

Baročna vinska pristava v Železnih dverih

.Zanimiv pa je tudi obisk rojstne hiše Stanka Vraza v sosednjem Cerovcu.

Dosedanjih pohodov so se udeležili: poslanec in kulturni delavec Tone Partljič, predsednik Turistične zveze Slovenije Marjan Rožič, Ansambel državnega zbora, rektor dr. Ludvik Toplak z Univerze v Mariboru, prorektorica dr. Zinka Zorko itd.

*Iz kulinarčne razstave, ki je bila leta 1997
v dvorani gasilskega doma*

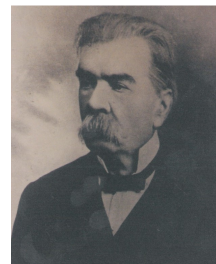
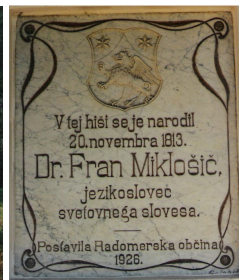
Leta 2000 so prvič organizirali izvirno kulturno-zabavno prireditev Preša-vino-veselje, ki se je odvijala ob vinski cesti VTC15. O pomenu in odmevnosti te prireditve kaže tudi interes javnosti, saj so to prireditev spremljale tako nacionalna RTV Slovenija kot tudi komercialna POP TV, Ljutomerski Radio Maxi in večje število novinarjev.

Na področju znanosti in raziskovanja je potrebno omeniti prispevek dr. Franca Miklošiča, ki se je rodil 20. novembra 1813 v Radomerščaku, v družini vinogradnika Jurija Miklošiča in Marije Zobovič.

Bil je najstarejši izmed devetih otrok. Po letu 1819 se je družina preselila v Ljutomer.

Osnovno šolo je obiskoval v Ljutomeru, prva dva razreda gimnazije pa v Varaždinu v letih 1824–1828. Nato je odšel v Maribor, kjer je leta 1830 končal šestrazredno gimnazijo. Istega leta se je vpisal v prvi letnik filozofije v Gradcu.

V letih 1832–1836 je nadaljeval študij prava in ga uspešno zaključil. Že leta 1838 je bil promoviran za doktorja „svobodnih umetnosti in filozofije“. V tem času se je ukvarjal tudi s pesništvom. Nato je odšel na Dunaj in se posvetil advokaturi ter nadaljeval s študijem prava. Leta 1840 je bil promoviran v doktorja prava.

*Miklošičeva rojstna hiša v Radomerščaku in na njej
vzidana plošča*

*Dr. Franc Miklošič
(1813-1891)*

Leta 1844 je bil imenovan za pomožnega cenzorja za slovanske in romunske tiske. Leta 1848 se je politično aktiviral in postal član „Dunajske Slovenije“, v Lenartu pa so ga izvolili za poslanca v avstrijski parlament. Z ustanovitvijo slavistične katedre leta 1849 se začneja Miklošičevo plodovito znanstveno delo, ki je trajajo več kot 40 let. Kmalu je postal član dunajske in drugih akademij, dvakrat je bil dekan filozofske fakultete in enkrat rektor univerze. Ob tem pa je postal še član gosposke zbornice, podeljeno mu je bilo dedno plemstvo itd. Med njegove dosežke na znanstvenem področju prištevamo primerjalno gramatiko, kritično publiciranje starih tekstov (Dušanov zakonik, Nestorjeva kronika itd.), razprave na področju leksikologije. Več študij je posvetil tudi ciganom. S posebno ljubeznijo se je loteval slovarskega in etimološkega dela. Raziskave v onomastiki in toponomastiki pa imajo še danes veliko vrednost. Njegovo delo obsega 34 samostojnih knjig v 44 zvezkih ter 108 drugih spisov.

Na njegovi rojstni hiši je od leta 1926 vgrajena spominska plošča, ki jo je na lastne stroške priskrbel Marko Vavpotič (1861–1945), gostilničar iz Noršincev in lastnik hiše.

Javnosti pa je nekoliko manj znano, da je bil njegov brat Janez Miklošič (1823–1901) pomemben organizator glasbenega življenja v Mariboru.

Na področju verskega življenja v obravnavanih vaseh moramo omeniti, da so bili prebivalci pretežno katoličani. Drugim organiziranim religioznim skupinam na tem območju ne moremo slediti.

Po znanih podatkih je bil posvečen v duhovnika Aleksander Rauter, ki je bil rojen leta 1922 v Ljutomeru in je nekaj časa živel v Radomerju. Pripadnik reda Usmiljenih bratov v Gradcu v prvi polovici 20. stol. pa je bil Jakob Belec iz Radomerja.

Sicer pa moremo na tem območju slediti oblikovanju skupnega verskega življenja med drugim tudi skozi posredni odnos do sakralnih znamenj na lokalnem nivoju.

Ob njih tradicionalno opravljajo blagoslove velikonočnih jedi v velikonočnem času in v mesecu maju šmarnične pobožnosti. V Radomerju tako najdemo Pevčevo kapelo ter v začetku 20. stol. zgrajeno Škrlečevo in Kolaričevo kapelo v Radomerščaku.

Tako Škrlečeva kot tudi Pevčeva kapela sta nastali na mestu, kjer je stalo že prej sakralno znamenje.

Edvard Kralj: Sv. Anton in sv. Sebastjan, detajla iz poslikave Pevčeve kapele

Pevčeva kapela v Radomerju

Prvo znano sakralno znamenje v Radomerju očitno predstavlja križ, ki ga je mogoče najti vrisanega na vojaškem zemljevidu iz druge polovice 18. stol.

Ali stoji Pevčeva kapelica na mestu nekdanjega križa, ni mogoče z gotovostjo trditi.

Sedanja kapela stoji na nekdanji vaški gmajni, ob njej pa raste dve stari lipi. Starejši vaščani so bili mnenja, da so lipi posadili takrat, ko so zgradili kapelo. To bi lahko datirali nekako v sredino 19. stol., ko se je začela kolonizacija tega dela vasi. O prvotni opreми kapele ni podatkov.

Jakob Belec 1889 – 1975

Prvo vaško žegnanje v Radomerju leta 2003

Kip device Marije so slavnostno postavili v kapelo po prvi svetovni vojni. V obdobju med obema vojnama je imela umetniško izdelano ograjo. Po drugi svetovni vojni jo je obnovil

Alojz Pevec kot zaobljubo za srečno vrnitev iz vojne vihre. Poslikave sta takrat opravila pleskarja Janko Senčar in Stanko Červič iz Ljutomera.

V novejšem času je bila obnovljena in blagoslovljena leta 1989. Ob kipu Device Marije najdemo v kapelici poslikave sv. Jožefa, sv. Družine, Kronanje Marije in sv. Duha. Na zunanji fasadi pa so upodobljeni sv. Sebastjan, sv. Anton ter Božje oko. Kapelo je nazadnje poslikal domačin Edvard Kralj. Od leta 2003 je pri kapeli organizirano letno vaško žegnanje.

Ob blagoslovu velikonočnih jedi v Radomerju 21. aprila 1962

S prebivalci Radomerja pa je tesno povezana neogotska Kolaričeva kapela v Radomerščaku. Leta 1909 je bila posvečena Brezmadežni Mariji. V stolpiču je zvon iz istega leta in je težak 61,5 kg. Ta je vedno zvonil in oznanjal, da je v vasi ali okolici nekdo umrl. Sčasoma je zvon postal simbol, na katerega so krajani tesno navezani.

V času druge svetovne vojne je nemški okupator ukazal zbrati vse zvonove po štajerskih cerkvah in kapelah, zato so sneli tudi njega in ga začasno skladiščili pri Ivanjšičevih

To je bil tudi čas, ko so vojaški obvezniki iz Radomerja in okolice, ki bi sicer morali služiti v nemški vojski, dezertirali in se skrivali pred vpoklicem. Med njimi so bili tudi Alojz Pevec in Avgust Magdič iz Radomerja ter Alojz Pihler iz Kamenščaka. Ko so izvedeli, da se sneti zvon še vedno nahaja v Radomerju, so sklenili, da njegovo uničenje preprečijo.

Neke noči so zvon iz začasnega skladišča odnesli ter ga skrili najprej na bližnji njivi, nato so ga prenesli in zakopali na vrtu pri Magdičevih. Vendar tudi tam ni bil varen. Zvon so kmalu zatem v nočnih urah odkopali in ga prenesli na novo lokacijo. V hlevu pri Magdičevih so ga ponovno skrbno zakopali.

Alojza Pevca in Avgusta Magdiča so okupatorji kmalu po tej akciji ujeli in ju na različne načine mučili, da bi izvedeli, ali morda vesta, kje je skrit zvon. A tega nista nikoli povedala. Okupator ga kljub izdatnim grožnjam ni nikoli našel.

Po osvoboditvi so zvon slavnostno vrnili na njegovo mesto v zvoniku. Alojz Pevec in Avgust Magdič se te slovesnosti nista mogla udeležiti, ker sta bila takrat še vedno v taborišču.

Alojz Pevec se je vrnil iz taborišča šele jeseni leta 1945. Avgust Magdič pa je bil tik ob osvoboditvi pri bombardiranju težko ranjen. Tudi on se je vrnil domov šele pozno jeseni leta 1945.²⁵

Kolaričeva kapela v Radomerščaku

Proces obnove Škrlečeve kapele iz Radomerščaka v letu 2005

Ob cesti, ki pelje iz Radomerja v Radomerščak preko Trebeža, stoji med vinogradi Škrlečeva kapela.

Na tem mestu je prvotno stal križ, katerega so leta 1887 blagoslovili, pozneje pa se je podrl. Zaradi zaobljube lastnika vinograda Firšta v primeru srečne vrnitve iz vojne, je bila na tem mestu verjetno v začetku 20. stol. zgrajena sedanja kapelica. Sprva naj bi bila posvečena sv. Urbanu, po drugi verziji sv. Antonu. V kapelici je na sredini križ z Marijo in verjetno sv. Antonom.

ČAS ODLOČITEV IN PREIZKUŠENJ

Že prva svetovna vojna je pustila različne posledice. Mnogi vojni obvezniki so bili vpoklicani in udeleženi v spopadih na frontah, kjer so tudi izgubili svoja življenja.

Na spominski plošči ljutomerske župnijske cerkve najdemo zapisana imena padlih vojakov prve svetovne vojne iz občine Kamenščak, kamor je spadalo tudi Radomerje in Radomerščak:

Jožef Belec, Martin Dajčar, Jakob Fekonja, Franc Glavnik, Aleks Kolarič, Anton Kolarič, Jožef Kralj, Anton Magdič, Martin Majerič, Franc Prelog, Jožef Prelog, Jožef Serd, Franc Smodiš, Janez Sonnenwald, Anton Stegmüller, Jurij Strmšek in Anton Štampar.

Čas med obema vojnama je v mnogih pogledih oblikovala prostovoljna gasilska četa. Ta je ob svojem osnovnem poslanstvu, reševanju in pomoči, oblikovala tudi zavest pripadnosti skupnosti, narodu.

²⁵ Ustni vir: Alojz Pevec, Radomerje.

Spominska plošča padlim v 1. svetovni vojni, vzdana na župnijski cerkvi v Ljutomeru

Od odmevnih prireditev v tem obdobju je potrebno izpostaviti postavitev spominske plošče na rojstni hiši dr. Franca Miklošiča leta 1926. Da je ne bi nemški okupator uničil, so jo v času med drugo svetovno vojno dejansko zazidali in jo na ta način rešili pred gotovim uničenjem.

Začetek druge svetovne vojne so vaščani doživljali različno. Pravo resnost situacije so začutili ob umiku enote jugoslovanske vojske, ki je razstrelila most čez reko Muro v Petanjcih. V Ljutomeru je vojska zaplenila avto lekarnarju, vendar z njim niso prišli daleč. V Radomerju so zapeljali v jarek, pri nesreči je bil ranjen en vojak.

Kmalu potem ko je nemški okupator zasedel Ljutomer in okolico, so se v vasi pojavile prve sabotažne akcije. Stane Červič iz Radomerja je iz meščanske šole v Ljutomeru rešil kakšnih 300 knjig in jih skril doma na podstrešju. Več knjig iz meščanske šole je odpeljal tudi Avgust Magdič iz Radomerja, ki je odpeljal tudi sokolsko bradljo in jo hranil vse do osvoboditve.

Stane Červič, Slavko Ivanjšič in Andrej Novak iz Radomerja so bili med začetniki odpora proti okupatorju in člani prvih odborov OF sredi leta 1941. Marca leta 1942 so odšli na pot na Pohorje v partizane. Prva dva sta šla preko Ormoža, Andrej Novak pa preko Radgone in Šentilja v Slivnico, kjer so dobili povezavo s pohorskimi partizani. Sredi leta 1942 sta dobila poziv v nemško vojsko še

Jakob Kosi iz Radomerja in Feliks Dajčar iz Cubra. Tudi njiju naj bi Stane Červič odpeljal na Pohorje, a načrta niso uresničili.

V Radomerju se je Ivan Nemeč Vojko leta 1942 zdravil pri Červičevih. Potem ko je ozdravel, je opazno razširil osvobodilno gibanje na širšem ljutomerskem območju. Med drugim se je v Radomerju povezal z naprednim Fedinandom Pihlarjem st., pri katerem je bila od leta 1943 pomembna partizanska postojanka. Poleg te je bila v Radomerju postojanka še pri Červičevih.

Ivan Nemeč Vojko je v Radomerju pritegnil k sodelovanju še Marto Šacer, ta pa je v Radomerju pridobila v gibanje še Frančko Pihlar in Terezijo Novak. Z razvojem osvobodilnega gibanja so se pojavile potrebe po novi organizaciji. V rajonskem odboru, ki je bil ustanovljen 9. maja 1943 sta iz Radomerja sodelovala tudi Ferdinand Pihlar st. in Stane Červič.

8. januarja leta 1943 so v spopadu z okupatorjem na Pohorju padli Alojz Korošec, borec 3. čete, Matija Pihler, borec 2. čete in Andrej Novak, borec 1. čete Prvega pohorskega bataljona.

Vas je bila znana tudi po tem, da se je tu 31. 12. 1943 zgodil prvi oboroženi spopad na ljutomerskem območju na domačiji Alojza Červiča. Danijel Hojs-Ljubo je na domačiji zbral skojevce in simpatizerje OF, kjer so se dogovarjali o zbiranju vojaške in druge opreme ter orožja za partizanske enote. Okoli desete ure zvečer so domačijo obkolili orožniki in zahtevali,

da domači odprejo vrata. Aktivisti so se umaknili v kletne prostore, ki so imeli skrivni izhod. Sklenili so, da se bodo prebili, a jim to ni uspelo. Prišlo je do spopada. Aktivisti so se uspeli umakniti, v spopadu pa sta bila dva ranjena, sin Stane Červič in en orožnik. Gospodinjo so naslednji dan odvedli v taborišče, policija in orožništvo pa je zbralo vse moško prebivalstvo Radomerja in jim grozilo z ustrelitvijo in taboriščem.

Ferdinand Pihlar st. je bil sekretar vaškega odbora OF, dokler ga nacisti niso aretirali 15. julija 1944 v Ljutomeru, ko so pri njem našli denar za ljudsko posojilo v vrednosti 3.000 RM. V Radomerju so aretirali še Katarino Pihler in hčer Frančko. Odpeljali so jih v ljutomerske zapore, kjer so jih mučili in nato poslali v taborišče.

5. decembra 1944 je v kraju prišlo do manjšega spopada med skupino partizanov in nemško orožniško patruljo, v kateri sta bila po nemških poročilih ranjena dva »raztrganca«.

3. januarja 1945 je okupacijska oblast aretirala družini Ivanjšič in Škrlec iz Radomerja.

V bližini vasi je bil v gozdu zgrajen bunker. Imenovali so ga Sevastopol. V treh dneh ga je zgradilo pet oseb. V njem se je lahko zadrževalo do 12 ljudi. V njegovi bližini je bila tekoča voda, za hrano pa sta skrbeli zlasti Terezija in Margareta Novak iz Radomerja ter Marta in Marica Pihler s Kamenščaka.

5. maja 1945 so ga kozaki odkrili in v njem našli Stanka Zadravca in Marico Golob-Jelko. Ker bunker ni imel posebnega izhoda, so ju kozaki ujeli, pretepli in nato ubili v Grabšincih.

Zadnje mesece in tedne okupacije so vsakdanje življenje v vasi omejevali preleti zavezniških letal in s tem povezani alarmi, pa tudi obveznosti v zvezi z gradnjo obrambnih objektov v okviru projekta »Festung Luttenberg«. V zadnjih dneh pred osvoboditvijo je nemška vojska v Radomerju postavila svoje položaje, ki jih je morala kmalu zapustiti.

Kot prisilno mobilizirani so v nemški vojski padli: iz Radomerja: Jakob Kosi, Ivan Novak, Franc Magdič, Mirko Frater, Štefan Novak; iz Cubra: Stanko Žnidarič, Franc Žnidarič ter Feliks Perko; iz Radomerščaka: Martin Petek, Jurij Strmšek in Franc Štampar.

Padli borci NOV, ustreljeni talci, umrli v taboriščih in druge žrtve fašističnega nasilja s področja pristojnega območja Gasilskega društva Radomerje: Alojz Červič, padel leta 1944 v Črenšovcih, Ivan Čuš, padel leta 1944 v Zadru, Marija Golob, ubita leta 1945 v Grabšincih, Karel Holc, ubit leta 1943 v Cezanjevcih, Alojz Korošec, padel na Pohorju leta 1943, Andrej Novak, padel na Pohorju leta 1943, Ferdinand Pihlar st., umrl v koncentracijskem taborišču Dachau leta 1945, Janko Pihler, ubit v Gradcu leta 1944, Matija Pihler, padel na Pohorju leta 1943, Anton Škrjanec, padel v Beogradu leta 1944, Stanko Zadavec, ubit v Grabšincih leta 1945.

Posamezniki so v obdobju od leta 1941 do leta 1945 doživljali različne usode. Mnogi so preživeli kalvarijo svojega življenja, ki se je začela z mobilizacijo v jugoslovansko vojsko, se nadaljevala z nemškim ujetništvom, mobilizacijo v nemške oborožene sile, skrivaštvom, mučenjem v prehodnih zaporih in delom v različnih delovnih taboriščih v Nemčiji ali v vojnem ujetništvu, zaključila pa se je s prihodom domov, ki je lahko trajal vse do konca leta 1945.

POVOJNA IZGRADNJA

Po končani 2. svetovni vojni je bila v kraju organizirana kmetijsko obdelovalna zadruga z omejenim jamstvom. Ustanovljena je bila 24. aprila leta 1949. Vsak zadružnik je vanjo vložil zemljo, živino, orodja itd. razen ohišnice.

Odkritje plošče padlim na gasilskem domu leta 1955

Polaganje venca ob odkritju plošče padlim na gasilskem domu leta 1955

Prvi upravni odbor je štel 5 članov, njegov predsednik je bil Ferdinand Pihlar ml., kmetovalec iz Radomerja. Zadruga je bila likvidirana 26. aprila 1954, izbrisana iz registra pa 13. aprila 1964 zaradi končanega postopka redne likvidacije.

Zadnja Titova štafeta v Radomerju 25. aprila 1981

Leta 1950 so se v sklopu delovne brigade Ivana Kavčiča iz Okrajnega ljudskega odbora Ljutomer udeležili akcije sečnje lesa na Glažuti pri Ribnici na Dolenjskem in sicer iz Cubra in Kamenščaka po 2 osebi in iz Radomerja 3 osebe. Na gasilskem domu so 15. 5. 1955 vzdali ploščo v spomin na 11 oseb iz vasi in okolice, ki so v letih 1941–1945 žrtvovale svoja življenja: Alojz Črvič iz Radomerja, Marica Golob iz Cubra, Karel Holc iz Radomerščaka, Alojz Korošec iz Radomerščaka, Franc Križmanič iz Prekmurja, Andrej Novak iz Radomerja, Ferdinand Pihlar st. iz Radomerja, Janko Pihlar iz Kamenščaka, Matija Pihlar iz Kamenščaka, Janez Viher iz Veličan, Stanko Zadavec iz Sp. Krapja. Na plošči je pod imeni zapisano še besedilo z akrostihom »BORCEM«.

*Budni čuvaji svobode,
Ostali najtežje ste dni,
Rod varovala zablode,
Cena bo – vaše krvi,
Enotno obljubo sprejmite:
»Med nami na veke živite«*

Procese začetka razkroja socialistične Jugoslavije so na poseben način doživljali tudi posamezni Radomerčani od konca sedemdesetih let dalje.

Če so ti na začetku osemdesetih še sodelovali pri poslednjih skupnih prireditvah »Titove Jugoslavije«, ki so se uresničevale tudi v Titovi štafeti, so svojo slovensko patriotsko držo jasno izrazili, tako kot mnogi zavedni Prleki in Slovenci v času osamosvojitvene vojne.

Zadnjo Titovo štafeto, ki je šla skozi Ljutomer leta 1981, je varovala enota teritorialne obrambe pod vodstvom Branka Vrbančiča ml. in se je za nekaj časa tudi ustavila v Radomerju.

OSAMOSVOJITEV

V pripravah na osamosvojitve Slovenije so posredno in neposredno sodelovali tudi posamezniki iz Radomerja. Izmed tistih, ki so sodelovali pri izgradnji sistema teritorialne obrambe, je iz Radomerja potrebno omeniti Miloša in Branka Vrbančiča.

Miloš in Branko Vrbančič iz Radomerja ter Franc Vernig usposablja pripadnike teritorialne obrambe

Mladi iz Radomerja na usposabljanju v enotah teritorialne obrambe

Kot rezervna oficirja in inštruktorja pripadnikov Teritorialne obrambe sta pripravljala mlade na odločilne trenutke obrambe domovine. Med njimi so se usposabljali tudi mladi prostovoljci iz Radomerja, še preden so odslužili z zakonom določeno vojaško usposabljanje.

Konec leta 1990 so začeli pogosteje izvajati vojaške vaje teritorialne obrambe. Iz Radomerja so bili vpoklicani obvezniki protidiverzantske enote TO. Resne priprave na odpor ob morebitni agresiji so se začele že nekaj dni pred 25. junijem leta 1991. V tem času je teritorialna obramba vpoklicala večje število svojih pripadnikov. V Radomerju in okolici je pozive raznašal Branko Vrbančič ml. Med prvimi vpoklicanimi iz vasi je bil stotnik prvega razreda Miloš Vrbančič, ki je bil pripadnik jurišnega odreda teritorialne obrambe.²⁶ Sodeloval je pri obrambi cestne zapore v Kačurah.

²⁶ V odred je bilo vpoklicanih približno 150 ljudi, ki so bili organizirani v štirih vojaških vodih in komandi. Tri dni po vpoklicu so bili pripravljeni v Kokoričih. Ob napadu so zasedli različne položaje.

Ob navedenih so bili iz Radomerja mobilizirani v enote teritorialne obrambe še: Franc Škrjanec ml., Branko Kosi in Marjan Novak ter Miran Weis iz Radomerja, Miran Medvar iz Cubra, brata Franc in Bojan Mavrič iz Radomerščaka.

Ti so aktivno sodelovali v akcijah obrambe bodisi na Muri (miniranje mostu), v Presiki, Kačurah, na Gibini ali Banfiju. Vojko Vrbančič je bil mobiliziran na Vili Zemljič, njegov sin Danilo Vrbančič pa oktobra za 10 dni v okolici Ormoža.²⁷

Marjan Munda iz Radomerščaka je bil ves čas vojne mobiliziran kot vodja policijske enote. Po službeni dolžnosti je bil prisoten pri skoraj vseh pomembnejših vojnih dogodkih na ljutomerskem območju. Najbolj je bil izpostavljen takrat, ko je moral na čelu spremljati kolono vojaških vozil JLA, ki se je umaknila iz mejnega prehoda v Gornji Radgoni in se pomikala proti hrvaški meji.²⁸

Cestna zapora z železniškimi vagoni in plinskimi jeklenkami na cesti Ljutomer-Ormož

Cestne zapore v Kačurah na cesti Ljutomer – Ormož

Če sta slovenska policija in teritorialna obramba predstavljali vojaško silo odpora, je civilna zaščita organizirala učinkovite cestne zapore. Z njimi so za čas vojne popolnoma ohromili cestni promet. Pri vzpostavljanju zapor sta iz Radomerja sodelovala Janez Pušenjak in Stanko Filipič ml.

Kmalu potem ko je prišlo do obstreljevanja pri Ormožu, sta postavila barikado na cesti Žerovinci–Kamenščak blizu Mekotnjaka, na območju, ki se imenuje Kačure. Te barikade Jugoslovanska armada, ki je želela čim hitreje priti na zunanje jugoslovanske meje z Avstrijo, ni nikoli prebila.

²⁷ Ustni viri: Miloš Vrbančič, Radomerje; Branko Vrbančič, Radomerje; Franc Škrjanec, Radomerje; Branko Kosi, Radomerje; Franc Mavrič, Radomerščak; Danilo Vrbančič, Radomerje; Miran Weis, Radomerje.

²⁸ Ustni vir: Marjan Munda, Radomerščak.

K temu so pripomogli tudi pripadniki teritorialne obrambe. Poleg te cestne zapore sta izvedla še cestno zaporo na cesti Radomerje-Cuber na Kotnikovem bregu in pod Železnimi dvermi. Cesto Ljutomer-Ormož so med Žerovinci in Radomerjem blokirali delavci gozdne uprave.²⁹

V same vojne dogodke pa je aktivno posegel tudi prostovoljec Miran Zavratnik, ki je bil aktiven izven vojaških in policijskih formacij. Med drugim je skupaj z Janezom Kerinom na Cvenu pomagal pri pobegu pripadniku JLA iz tanka, ki se je ustavil na barikadi.³⁰

Spomenik v Kačurah

Pozneje je v njegovi garaži slovenska teritorialna obramba nekaj časa skladiščila tri tovornjake zalog orožja in drugega vojnega materiala, ki so jih pridobili iz vojašnice v Slovenski Bistrici. Podobna konspirativna dislocirana skladišča so bila še v Železnih dverih pri Milanu Belecju, v Mekotnjaku in drugod.

Policijska je svojo vojaško opremo za potrebe aktivnega in rezervnega sestava že kmalu v prvih dneh vojne za osamosvojitve preselila iz skladišča ljutomerske policijske postaje na tajni lokaciji v Percetinec ter na domačijo Slavice in Marjana

Munda v Radomerščaku 44. Opremo so skladiščili v kleti.³¹

V pripravah na odpor in morebitne posledice se je na sedežu krajevne skupnosti sestal štab civilne zaščite. Pozneje so vse aktivnosti koordinirali iz Ljutomera. Kljub temu pa delovanje pisarne krajevne skupnosti ni zamrlo. Joško Škrlec, Janez Pušenjak sta po večerih dežurala v njenih prostorih ter sprejemala navodila, predvsem pa različne pozive. Pri distribuciji obvestil in pozivov jima je pomagal Janko Pušenjak ml.

Pomembna značilnost tega časa je, da so se prebivalci Radomerja in okolice brezpogojno odzivali na aktualne razmere. Če so bili nekateri mobilizirani, so drugi na različne načine pomagali pripadnikom teritorialne obrambe.

S tega stališča so vaščani ravnali podobno kot v času druge svetovne vojne, ko so se odzvali tako na nivoju človeka posameznika kot tudi na višjem nivoju v okviru celotnega slovenskega naroda.

²⁹ Ustni vir: Janez Pušenjak in Janko Pušenjak iz Radomerja.

³⁰ Ustni vir: Miran Zavratnik, Radomerje.

³¹ Ustni vir: Marjan Munda, Radomerščak.

Uporabljena literatura:

- Blaznik, Pavle. (1988). Historična topografija Štajerske in jugoslovanskega dela Koroške do leta 1500. Maribor: Založba Obzorja.
- Bolkovič, Milan – Bole. (1999). Poziv za domovino. Ljubljana: Čas.
- Janisch, Josef Andr. (1833). Topographisch–statistisches Lexikon von Steiermark mit historischen Notizen und Anmerkungen, Graz. Zv. 3.
- Jurančič Janko. (1966). Franc Miklošič. V: Franc Zadavec ...[et al.] (Ur.), Panonski zbornik (str. 297–305). Murska Sobota: Pomurska založba.
- Kovačič, Fran. (1926). Ljutomer. Zgodovina trga in sreza. Maribor: Zgodovinsko društvo Maribor.
- Krajevni leksikon Slovenije. Knj. 4, (1980) Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Leksikon Cankarjeve založbe. (1988). Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Mlinarič, Jože. (1990). Ljutomerska župnija do konca 18. stoletja. V: Peter Klasinc in Izidor Veleberi (Ur.), Zbornik Župnije sv. Janeza Krstnika v Ljutomeru (str. 13–44). Ljutomer: Župnijski urad Ljutomer; Maribor: Pokrajinski arhiv Maribor.
- Novak, Drago. (1987). Prlekija 1941-1945. Ljubljana: Založba Borec.
- Novak, Drago, Orešnik, Ivo, Štiel Herman. (1985). Pomniki NOB v Slovenskih goricah in Prekmurju. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Novak, Miroslav. (1990). Prispevek h kroniki ljutomerske župnije – sakralna znamenja. V: Peter Klasinc in Izidor Veleberi (Ur.), Zbornik Župnije sv. Janeza Krstnika v Ljutomeru (str. 102–128). Ljutomer: Župnijski urad Ljutomer; Maribor: Pokrajinski arhiv Maribor.
- Novak, Miroslav. (2000). »Naprej s ponosom za izvršitev plana«: Ljutomerske delovne brigade na Glažuti leta 1950. Zgodovinski listi, št. 1, (str. 62–66). Ljutomer: Zgodovinsko društvo Ljutomer.
- Novak, Miroslav. (2001). Iz preteklosti Radomerja. Zgodovinski listi, št. 1, (str. 10–13). Ljutomer: Zgodovinsko društvo Ljutomer.
- Reven, Zdravko. (1971). Cerkev na Slovenskem. Ljubljana: Nadškofjski ordinariat v Ljubljani.
- Schmutz, Carl. (1822–1823). Historisch Topographisches Lexikon von Steyermark. Graz. Zv. 4.
- Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763-1787. Opisi, zv. 6. (2000). Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti in Arhiv Republike Slovenije.
- Splošni pregled Dravske banovine. (1939). Ljubljana: Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Miroslav Novak

GASILCI V RADOMERJU OD LETA 1925 DO LETA 1945

UVOD

Človek se je skozi zgodovino pogosto srečeval z ognjem. Ta je bistveno vplival na njegov način življenja in s tem na njegov razvoj skozi tisočletja. Potreboval ga je za preživetje. Vendar ta človeku ni samo služil, ampak mu je zaradi njegove lastne neprevidnosti pogosto povzročal tudi veliko škodo.

Številne slabe izkušnje, največkrat s tragičnimi posledicami, so postopno vplivale tudi na obvladovanje ognja. Ljudje so začeli izdelovati in uporabljati raznovrstne pripomočke za gašenje požara in reševanje imovine.

Najstarejši podatki, ki se nanašajo na izdelavo protipožarnih orodij, segajo v drugo tisočletje pred našim štetjem. V Egiptu so našli uredbo o gašenju požara, ki je bila napisana na papirusu. V starem veku je v Aleksandriji grški mehanik Ktesibios (250 let pr. n. št.) izdelal prvo vodno brizgalno, ki jo je njegov učenec Heron 50 let pozneje izpopolnil in jo imenoval »Heronova buča«.

Z nenadzorovanimi požari so se organizirano spoprijeli šele Rimljani, zlasti v času vladanja Julija Cezarja (100–44 pr. n. št.) in Avgusta (63 pr. n. št.–14 n. št.). Gasilsko službo so takrat opravljali nočni čuvaji. Ta se je močno razvila v 2. in 3. stoletju, ko je država dajala gasilcem v izkoriščanje zemljišča in jih oproščala plačevanja raznih dajatev

Na celotnem območju rimskega cesarstva so za gašenje požarov uporabljali ob »Heronovih bučah« še vedra, lestve, drogove, ponjave, košare, cunje, gobe in metle.

S koncem rimskega imperija je za nekaj časa propadlo tudi organizirano gasilstvo. V srednjem veku se to kljub mnogim požarom ni razvijalo. Prvi požarni redi se pojavijo od 8. stol. dalje. Ti so urejali načine gradnje hiš, določali materiale za pokrivanje streh, zahtevali posebno gasilsko orodje in odredili članom obrtniških združenj obveznosti pri gašenju požarov. Pozneje, predvsem v 14. in 15. stol., so požarne rede še izpopolnili. Vodstvo gašenja je bilo poverjeno posameznim mestnim sodnikom oziroma mestnim svetom.

Na področju razvoja tehnologije pomeni izum predhodnic sodobnih ročnih brizgaln pomemben napredek. Pravo tovrstno napravo so izdelali v Nemčiji šele v sredini 15. stol. Velik napredek na tem področju so dosegli, ko so namesto brizgaln, ki so sunkoma izmetavale vodo, izumili brizgalno, ki je gasila z neprekinjenim curkom.

Na Slovenskem lahko sledimo organiziranim protipožarnim aktivnostim že od nastanka srednjeveških mest. V njih so morali skozi zgodovino urediti službo nočnih čuvajev, nakupiti gasilno orodje in ga ustrezno razdeliti med hišne posestnike, da so se lahko relativno uspešno obranili ognja v urbanih skupnostih. Velikokrat so bili pri tem neuspešni, tako kot v začetku 16. stol. v Mariboru, ko je mesto popolnoma zgorelo, tako da niso uspeli rešiti niti najdragocenejših listin – mestnih privilegijev. Po požarnem redu za Ljubljano iz leta 1676 so morali župan, mestni sodnik in najuglednejši svetovalci takoj ob izbruhu požara priti na požarišče. Znano je tudi, da so v Ljubljani in drugih mestih dopolnjevali stare požarne rede in odloke in jih prilagajali potrebam časa.

V obdobju vladanja Marije Terezije (1740 – 1780) in Jožefa II. (1781-1790) so bili izdani novi požarni redi, ki so na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem urejali varnostne predpise, tako za podeželje kot tudi za mesta in trge. Prvi gasilski red, ki je bil preveden tudi v slovenščino (besedilo je bilo dvojezično), je izšel leta 1785.

Oktober 1792 je dunajska vlada zaradi pogostih požarov pripravila za Štajersko posebno in obširno navodilo, kako se je treba varovati ognja, in kaj je potrebno pripraviti in ukreniti, da se požar omeji in uspešno pogasi. Leta 1795 je izšla v slovenščini in nemščini še *»Postava sa volo ognja v' mestih inu terjih na Kranjskem.«* Predmarčna doba oziroma metternichovski absolutizem (1814–1848) je prinesel požarni red 18. maja 1825. Ta je izšel tudi v slovenščini z naslovom *»Ognj gasitni navod ali naredbanje ognj gasiti«*.

Kljub povečanemu zanimanju oblasti za požarno službo, pa ta vse do druge polovice 19. stol. ni dosegla posebnega razvoja. V mestih na Slovenskem je bila v tem času gasilska služba še vedno tipično cehovska. Do sprememb je prišlo šele v drugi polovici 19. stol., ko so začeli organizirati »požarne brambe«. Te predstavljajo osnovo sodobnih prostovoljno-organiziranih gasilskih društev pri nas. Leta 1870 je bila tako ustanovljena »Ljubljanska prostovoljna požarna bramba«.

Glede na to, da je Ljutomer dobil trške pravice že sredi 13. stol. in da so znani požari v trgu iz 15. stol., pa najdemo prve podatke o organizirani gasilski službi relativno pozno. To so podobno kot v drugih urbanih sredinah, opravljali v sklopu policijskih dejavnosti posebni nočni čuvaji. Znano je, da sta bila v letu 1699 v trgu dva takšna čuvaja, ki sta dobivala na leto po 12 gl. in par novih čevljev ter 17 kr. »likofa«. Prva znana sredstva za gašenje – železne mačke - je trg kupil šele leta 1712. Leta 1798 so kupili še 12 usnjenih veder za vodo. Prav tako so sklenili, da morajo taka vedra imeti vsi premožnejši tržani. Brizgalna je bila prvič omenjena šele na seji trškega sveta 10. januarja 1806.

Po ustanovitvi prvih gasilskih društev (Ptuj, Laško, Maribor, Celje) se je ideja prostovoljnega gasilstva hitro širila. Tako so leta 1871 ustanovili gasilsko društvo tudi v Ljutomeru. To pa je predstavljalo izhodišče nadaljnega razvoja gasilstva v ljutomerski okolici in s tem tudi v Radomerju.

OD USTANOVITVE DO LETA 1941

Prve ideje o ustanovitvi gasilskega društva v Radomerju segajo v leta po prvi svetovni vojni. Številni požari na širšem območju Radomerja so takrat vzpodbudili potrebne aktivnosti po samozaščiti, predvsem na področju protipožarne varnosti. Vojaki, ki so si na bojiščih prve svetovne vojne pridobili potrebna znanja in izkušnje s področij gašenja požarov, reševanja življenj in imovine, so to v Radomerju znali uporabiti tudi v miru. Idejo organizirane samozaščite so krajanje podprli z vsemi možnimi sredstvi ter se aktivno vključili v njeno organizacijo.

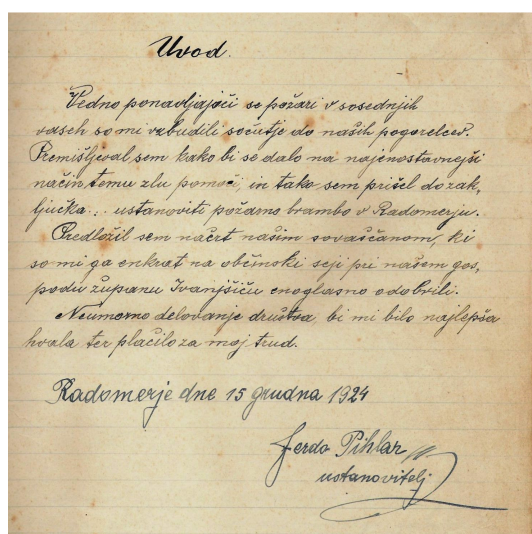
V Radomerju so prve dejanske aktivnosti v smeri ustanovitve gasilskega društva potekale leta 1924. Na predlog Ferdinanda Pihlarja st. je zadevo obravnavalo tudi županstvo takratne občine Radomerje in 15. 12. 1924 sprejelo sklep o ustanovitvi društva. Istega dne je Ferdinand Pihlar st., zapisal v Knjigo sejnih zapisnikov bodočega društva osnovne usmeritve, ki so jasno začrtale pot društva in ga obenem utemeljile:

»Vedno ponavljajoči se požari v sosednjih vaseh so mi vzbudili sočutje do naših pogorelcev. Premišljeval sem, kako bi se dalo na najenostavnejši način temu zlu pomoči in tako sem prišel

do zaključka ... ustanoviti požarno brambo v Radomerju. Predložil sem načrt našim sovaščanom, ki so mi ga enkrat na občinski seji pri našem gospodu županu Ivanjšiču enoglasno odobrili. Neumorno delovanje društva bi mi bilo najlepša hvala ter plačilo za moj trud.

Radomerje, dne 15. grudnia 1924¹

Od tega zapisa pa do formalne ustanovitve »Gasilnega društva Radomerje« je bil samo še korak, saj so se že 1. februarja 1925 zbrali na ustanovnem občnem zboru gasilskega društva. Zapisnik ustanovnega zбора navaja dvajset navzočih članov ter rezultate volitev načelstva.

Prvi vpis v knjigo zapisnikov
z dne 24. 12. 1924

Alojz Potočnik, Ivan Potočnik, Rudolf Prašiček, Josip Prelog, Janez Pušenjak st., Janko Rajh, Anton Škafar, Anton Škrlec, Jakob Trstenjak, Franc Vogrinec, Franc Zavratnik, Feliks Zavratnik, Janez Žnidarič, Alojzij Žnidarič.² Izhajali so iz Radomerja, Radomerščaka, Cubra, Železnih dveri in Kamenščaka.

Kot pristojno območje so določili vasi Radomerje, Kamenščak in Cuber.³

Že 14 dni po ustanovitvi društva so organizirali plesno prireditev v prostorih gostilne Pihlar. Imenovali so jo »plesni venček«, čisti dobiček pa so namenili v korist društvu. Po ocenah vodstva društva je bila prireditev dobro obiskana.

V načelstvo so bili izvoljeni:

Ferdinand PIHLAR st. (1880-1945), posestnik in gostilničar iz Radomerja, ki je postal prvi načelnik gasilskega društva.

Aleksander NOVAK (1883-1959), kmet iz Radomerja, ki je postal podnačelnik.

Joško VRBANČIČ (1882-1959), doma iz Radomerščaka je bil izvoljen za tajnika.

Matija PUŠENJAK iz Radomerja je prevzel denarne posle (blagajnik).

Tudi vse ostale funkcije so bile takrat razdeljene med člane društva, ki je ob ustanovitvi štelo 34 članov. Prvi in ustanovni člani so tako postali: Ivan Filipič, Vinko Bukovec, Alojzij Črvič, Franc Dajčar, Anton Dolamič, Peter Glavnik, Ferdo Gregorinčič, Franc Grmič, Franc Ivanjšič, Andrej Kosi, Franc Kotnik, Josip Magdič, Franc Pevec st., Franc Pihlar, Janez Potočnik, Josip Potočnik,

¹ Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

² Zapisnik ustanovnega občnega zboru z dne 1. 2. 1925. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

³ Zapisnik izrednega občnega zboru z dne 25. 3. 1925. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

V začetnem obdobju svojega delovanja je društvo iskalo še druge vire financiranja. Tako so konec marca 1925 poslali domačinom v Ameriko prošnje za podporo.⁴ Ali je akcija uspela in ali je imela kakšne finančne rezultate, ni znano. Sicer pa se je društvo samofinanciralo z organizacijo različnih zabavnih in kulturnih prireditev ali si je sredstva pridobivalo s prispevki donatorjev posameznikov ali skupnosti kot je bila npr. Občina Kamenščak.⁵

Za nadaljnje korake v razvoju društva je bil pomemben izredni občni zbor 15. marca 1925. Med drugim so takrat določili tudi »društvenega zdravnika«. To funkcijo je prevzel Alojz Črvič. S tem so postavili temelje organizirane samopomoči v Radomerju.

Na tem občnem zboru so določili tudi lokacijo novega gasilskega doma. Od lastnika parcele, Antona Škrleca, so pridobili soglasje, da bo prispeval potrebno zemljišče za gasilski dom. Ostali člani so se obvezali, da bodo pomagali pri gradnji s prevozi ali delom oziroma s prispevki v denarju ali gradbenem materialu.⁶

Društvo se je kmalu včlanilo tudi v krovne gasilske organizacije. Že 21. maja 1925 so nakazali članarino Jugoslovanski gasilski zvezi, kamor so bili sprejeti 11. julija 1925, še predtem pa so bili razvrščeni v Ljutomersko gasilsko župo.

Prva dva delegata za občni zbor Gasilske župe Ljutomer, ki je bil 24. maja 1925 v Banovcih, sta bila iz Radomerja Josip Vrbančič in Aleksander Novak. Člani društva so ju izvolili na seji le dan pred občnim zborom.

Za prvo tombolo, ki so jo organizirali 23. avgusta 1925, so poslali prošnjo v Beograd na Jugoslovansko gasilsko zvezo. Tombola je dobro uspela, zato so sredi septembra že začeli z aktivnostmi za organizacijo prve »vinske trgateve«, ki so jo v naslednjih letih redno organizirali v mesecu oktobru.

Na občnem zboru v letu 1926 so pregledali rezultate prvega leta delovanja in določili plan dela za tekoče leto. Aktivnosti so bile usmerjene predvsem v priprave za izgradnjo doma in za pridobivanje sredstev za realizacijo načrtov. Z gradnjo doma so začeli 4. oktobra 1926.⁷

Naslednje leto so priredili veselico »pod majskim drevesom« pri Pihlarjevih, septembra tombolo pri Vaupotičevih in v začetku oktobra »vinsko trgatev« ponovno pri Pihlarjevih. Dali so napraviti tudi apno za izgradnjo doma, določili so zidarja, ki bo opravil zidarska dela na domu. Hkrati s tem so naročili tudi izdelavo gasilske trobente pri Stjepanu Javoru v Zagrebu.

V mesecu maju 1927 so prvič sklicali redovne vaje članstva. Ob aktivnostih za izgradnjo doma pa so začeli skrbeti tudi za gasilsko orodje. Tako so zadolžili Jožefa Magdiča, da priskrbi ročaje za gasilske kavlje.⁸

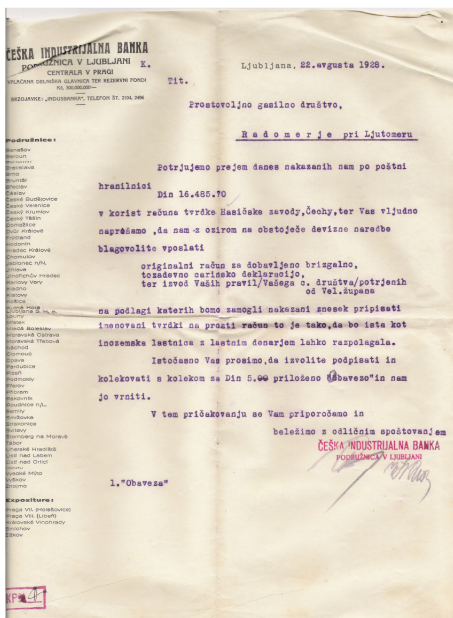
⁴ Zapisnik odborove seje z dne 6. 2. 1925. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁵ Zapisnik izredne skupščine z dne 11. 10. 1933. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁶ Zapisnik izrednega občnega zbora z dne 25. 3. 1925. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁷ Zapisnik rednega občnega zbora z dne 19. 3. 1926. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁸ Zapisnik odborove seje z dne 5. 3. 1927. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

Dopis Češke industrialne banke z dne 22. 8. 1928 v zvezi z nakazilom sredstev za plačilo motorne brizgalne

in blagoslovitve motorne brizgalne. V programu je bil predviden nastop ljutomerske mestne godbe, ki jo je moral spremljati podnačelnik Aleksander Novak. Prostor za prireditev je zagotovil načelnik Ferdinand Pihlar st., deske in les za oder za godbo je obljubil podporni član in zidarski mojster Joško Prelog. Deske za mize in klopi je moral priskrbeti Feliks Zavrtnik. Deske za oder in tramove sta pripeljala iz Cezanjevcev Franc in Feliks Zavrtnik. Oder in mize ter klopi sta izdelala Feliks Zavrtnik in Jožef Šrajnar s člani društva. V ta namen so organizirali tudi nabiranje prostovoljnih prispevkov, in sicer v širši okolici Ljutomera¹².

Za tombolo na prireditvi so določili naslednje dobitke: eno kravo, vrečo moke, vrečo pšenice, voz drv in druge manjše dobitke.

Spored svečanosti so poslali v objavo časopisom Jutro, Slovenec in Slovenski gospodar.

Motorno brizgalno so slavnostno pripeljali v Radomerje že 21. julija v novozgrajeni gasilski dom. Svečana blagoslovitev se je začela 2. septembra 1928 ob 5. uri zjutraj z budnico. Ob 9.

⁹ Zapisnik rednega občnega zbora z dne 5. 2. 1927. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰ Zapisnik 3. rednega občnega zbora z dne 4. 3. 1928. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹ Zapisnik izrednega občnega zbora z dne 2. 6. 1928. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹² V zapisniku so navedeni naslednji kraji: Ljutomer, Grabe, Branoslavci, Vogričevci, Kamenščak, Lokavci, Cezanjevci, Stročja vas, Pristava, Slamnjak, Žerovinci, Ivanjkovci, Veličane, Cven, Mota, Krapje, Noršinci, Babinci, Šalinci in Bunčani.

7. avgusta 1927 se je gasilska četa udeležila slavnostnega odkritja spominske plošče na rojstni hiši dr. Franca Miklošiča.⁹

Občni zbor leta 1928 je bil posvečen nakupu gasilske brizgalne. Dilemo, ali naj kupijo ročno ali motorno brizgalno, so rešili na ta način, da so se pozanimali pri drugih društvih, kakšna izvedba bi bila bolj primerna za radomersko okolje.¹⁰ Na podlagi zbranih mnenj so se na seji odbora 21. aprila 1928 so se odločili za nakup sodobne motorne brizgalne. Dogovorili so se tudi o načinu plačila računa v višini 30.000 din.

Na izrednem občnem zboru junija leta 1928 so se dogovorili, da bodo nabavili blago za uniforme, ki jih je izdelal krojač Trstenjak, ki je bil hkrati tudi član društva. Nabavili pa so še čepice, napisne trake in druge potrebne dodatke za uniforme. Prav tako so sklenili, da bodo pripravili tombolo v mesecu septembru, ob tej priložnosti pa bodo tudi slovesno prevzeli novo gasilsko brizgalno.¹¹

Na seji odbora 19. avgusta 1928 so se dogovorili o podrobnostih izvedbe prevzema

uri so nato sprejeli goste. Ljutomerski kaplan Presnik je ob 10. uri daroval mašo pri Pevčevi kapeli. Pri maši je sodelovala tudi godba na pihala. Slavnostna govornika na prireditvi sta bila Lovro Kuharič, načelnik Ljutomerske gasilske župe in Ferdinand Pihlar st. iz Radomerja.

Sledil je mimohod gasilcev. Popoldne je radomerska četa uspešno izvedla vajo z novo motorno brizgalno. Temu je sledila tombola. Prireditev je bila dobro obiskana in uspešna tudi s finančnega vidika. Čisti zaslužek je znašal 8.000 din.

Motorni brizgalni sta botrovali Frančka Zavrtnik in Marija Ivančič.

Svečanosti so se udeležili člani gasilskih društev iz Ljutomera, Cezanjevcev, Ivanjkovcev, Cvena in Stročje vasi.¹³

Ob tej prireditvi pa so oktobra organizirali še »vinsko trgatev« v Jeruzalemu.

Gasilska četa se je 16. oktobra 1928 prvič organizirano udeležila pogreba svojega člana Franca Kotnika iz Cubra.

V času od ustanovitve do leta 1929 je društvo vodil odbor, ki so ga sestavljali načelnik in njegov namestnik ter pet odbornikov z dvema namestnikoma. V smislu nadzornega odbora so delovali trije pregledniki računov, ki so jih tudi letno volili.

S pridobitvijo motorne brizgalne so upravni odbor društva reorganizirali, tako da so upravnim funkcijam dodali še operativne. Poleg načelnika, tajnika, blagajnika ter preglednikov računov, so od takrat dalje volili zdravnika, nadzornika oprave in vodja plezalcev ter vodja brizgalne. Prvi vodja plezalcev je bil Matija Pušenjak, nadzornik oprave Jožef Magdič in vodja brizgalne Feliks Zavrtnik.¹⁴

Potem ko so leta 1929 sprejeli v redno članstvo društva Ludvika, Friderika in Martina Rubina ter Alojza Nerata in Stanka Vogrinca, so ustanovili tamburaško godbo Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje. Ta se je zavezala, da bo na društvenih prireditvah igrala brezplačno.¹⁵

Prvo organizirano izobraževanje gasilcev v Radomerju je bilo izvedeno 10. marca 1929 pri Pihlarjevih. Tema izobraževanja je bila posvečena oblikovanju lika gasilca in ravnanju gasilcev ob požarih.¹⁶

Prva organizirana udeležba članov radomerske gasilske čete na prireditvi drugega gasilskega društva je bila 29. junija 1929 na proslavi ob 20. obletnici Prostovoljnega gasilskega društva Ivanjkovci.

Prve promocijske aktivnosti z novo motorno brizgalno je društvo izvedlo 7. julija 1929 v Žerovincih pri Pihlarjevih, ko je prikazalo dve gasilski vaji. Že v začetku avgusta istega leta so se udeležili gasilskih vaj v Križevcih in tudi tam promovirali motorno brizgalno, za kar jim je proizvajalec znižal še ne zapadle obveznosti za 300 din.

¹³ Zapisnik odborove seje z dne 21. 4. 1928. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁴ Zapisnik odborove seje z dne 3. 2. 1929. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁵ Zapisnik odborove seje z dne 3. 2. 1929. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁶ Zapisnik odborove seje z dne 10. 3. 1929. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

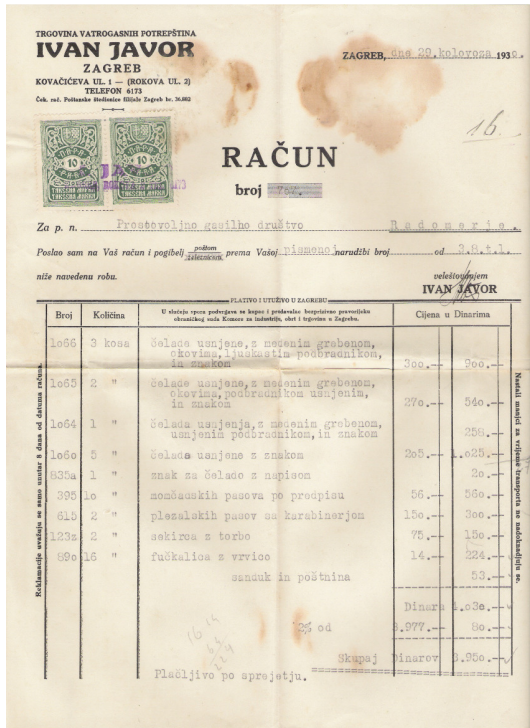
Prvo vabilo na svečanost ob gasilskem jubileju so dobili od Prostovoljnega gasilskega društva Ivanjkovci, ki so ga organizirali ob 20. obletnici delovanja, dne 29. junija 1929. Svečanosti so se udeležili Ferdinand Pihlar st., Jože Vrbančič, Roman Govedič in Matija Jerebič.¹⁷

Prvo gašenje požara z novo gasilsko brizgalno je bilo izvedeno 7. avgusta 1929 na Kamenščaku.

Na seji odbora so določili, da bo tega leta »vinska trgatve« na Kamenščaku pri Urši in Alojziju Krajncu.

Ob rojstnem dnevu jugoslovanskega kralja 17. decembra 1929, je načelnik pozval vse uniformirane člane gasilske čete, da se organizirano udeležijo maše v Ljutomeru. Kljub slabemu vremenu se jih je ...zbralo lepo število. Za to so bili radomerski gasilci pohvaljeni, načelnik ljutomerske gasilske župe Lovro Kuharič pa jim je obljubil pomoč, ko jo bodo potrebovali.¹⁸

Iz poročil o opravljenem delu v letu 1929 izhaja, da je imel odbor kar 16 sej, člani pa so se med drugim udeležili tudi praznika ujedinjenja 1. decembra 1929 v Mariboru. Na tem občnem zboru so botram motorne brizgalne podelili častne diplome.¹⁹

Račun za nabavljeno svečano gasilsko opravo iz leta 1930

Na seji odbora 2. januarja 1930 so ugotovili, da je društvo zbralo dovolj denarja, s katerim lahko poplača preostale obveznosti v zvezi z nakupom motorne brizgalne.²⁰

Junija leta 1930 so začeli s pripravami na tombolo in na zbiranje prostovoljnih prispevkov. Določili so tudi višino nadomestila za črpanje vode pri Rekovih, Vrazovih in Vrbančičevih. Gasilskega kongresa v Ljubljani od 3. do 5. avgusta 1930 sta se udeležila Ferdinand Pihlar st.

¹⁷ Zapisnik odborove seje z dne 23. 6. 1929. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁸ Zapisnik odborove seje z dne 29. 9. 1929. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁹ Zapisnik občnega zbora z dne 2. 2. 1930. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁰ Zapisnik odborove seje z dne 2. 1. 1930. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

in Aleksander Novak. 8. septembra se je društvo udeležilo blagoslovitve gasilskega doma v Ljutomeru.²¹

Takoj po občnem zboru društva 2. 2. 1931 je novoizvoljeni odbor izmed svojih članov določil Jožeta Vrbančiča za tajnika, Franca Ivančiča za blagajnika in vodjo reševalnega oddelka, Feliksa Zavratnika za vodjo plezalcev, Josipa Šrajnarja za vodjo sesalk in Franca Pevca za vodjo brizgalne in za namestnika načelnika.²²

Leta 1931 so člani društva sodelovali pri maši na Florjanovo (7 članov), na proslavi ob 60. obletnici obstoja ljutomerskega gasilskega društva (7 članov) in vajah s sekiricami. Udeležili pa so se tudi občnega zbora ljutomerske gasilske župe 10. maja (2 člana) in slavnosti ob blagoslovitvi nove motorne brizgalne v Babincih 16. avgusta (10 članov).

Tega leta so organizirali tudi tradicionalno tombolo in izvedli nabirko na širšem območju. 27. avgusta se je 11 članov udeležilo pogreba podpornega člana Petra Košnika, 14. oktobra gašenja požara v Ivanjkovcih ter slovesnosti ob ujedinjenju 1. decembra (10 članov).²³

Leto 1932 sta zaznamovala dva požara, in to na Kamenščaku ter v Radomerju. Pri gašenju obeh so sodelovali radomerski gasilci. Ob tem pa so izvajali periodične aktivnosti: udeležba na proslavi ujedinjenja, seje gasilske župe, izvedba vinske trgatve, pobiranje podpornih prispevkov in vinskega mošta.²⁴

V letu 1933 so društvo reorganizirali po novih pravilih na podlagi Zakona o organizaciji gasilstva z dne 15. julija 1933. Po tem zakonu je bilo določeno, da je naloga gasilske čete ... *da štiti in brani imovino in življenje krajanov pred požari, potresi, poplavami... To nalogo dosega s strokovnim izobraževanjem svojih članov, s prirejanjem tečajev, predavanj.*²⁵

V tem letu se je **Prostovoljno gasilno društvo Radomerje** preimenovalo v **Prostovoljno gasilsko četo** Radomerje. Na izrednem občnem zboru 5. novembra 1933 so izvolili vodstvo po novih pravilih. Po opravljenih volitvah je predsednik čete prisegel pred njenimi člani z besedami:

Jaz Pihlar Ferdo predsednik prostovoljne gasilske čete v Radomerju prisegam pred edinim bogom, da hočem vladajočemu Kralju in domovini zvest biti, varovati narodno in državno edinstvo, svoje dolžnosti po ustavi, državnih zakonih in gasilskih predpisih vestno vršiti, zapovedi svojih predpostavljenih slušati ter čast in ugled gasilstva po vsem štiti in v vsem delovanju kot gasilec se brigati izključno za obče dobro, tako mi Bog pomagaj!

Za predsednikom je zaprisegel tudi poveljnik in nato še cela četa. Po ustni zaprisegi so vsi besedilo podpisali.²⁶

²¹ Zapisnik odborove seje z dne 13. 7. 1930. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

²² Zapisnik odborove seje z dne 2. 2. 1931. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

²³ Zapisnik odborove seje z dne 20. 8. 1931. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁴ Zapisnik odborove seje z dne 1. 5. 1932 in 25. 9. 1932. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁵ Pravilo za prostovoljne gasilske čete. (1934). Gasilska zajednica Dravske banovine v Ljubljani.

²⁶ Zapisnik izredne skupščine z dne 5. 11. (1933). Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

Po novem so se tudi funkcije v odboru preimenoval. Ob predsedniku, poveljniku, namestniku poveljnika, tajniku, blagajniku se tako namesto vodje plezalcev in vodje brizgalničarjev pojavi funkcija četnika in namesto vodje oprave orodjar.

Vendar se tudi to poimenovanje ni dolgo obdržalo. Tako na mestu četnikov najdemo leta 1935 zapisane vodjo napadalne desetine, vodjo samaritanskega odseka.²⁷ Pozneje so se preimenovali v odd.[elčne] vodje.

Društvo je v tem času imelo solidno opremo in nepremičnine. Tako so ob gasilskem domu, motorni brizgalni in gasilskem vozu razpolagali še z 250 m cevi in drugega orodja v vrednosti 80.000 din.²⁸

Stari in novi odtis pečata radomerskega gasilskega društva

Novo dimenzijo pa dobi društvena dejavnost z vzpostavitvijo gledališke skupine. Pred javno predstavitev igre z naslovom »Radikalna kura« je društvo uredilo vse potrebne formalnosti, med drugim tudi avtorska razmerja z dr. Rudolfom Doboviškom iz Celja. Ta je v posebnem dopisu z dne 19. 12. 1933 zapisal ... *Na vašo prošnjo Vam dajem tem potom avtorsko dovoljenje za uprizoritev moje igre »Radikalna kura« pod pogojem, da plačate meni tantjemo v iznosu 10% od bruto dohodka, ter morate po končani predstavi meni vposlati natančen obračun vseh prodanih vstopnic, katerega morata podpisati predsednik in tajnik Vašega društva pod osebno odgovornostjo za pravilen obračun.*

Ob enem Vas opozarjam, da mi boste pravočasno naznanili dan, uro in kraj vsake posamezne predstave ter da je prepisovanje vlog prepovedano, ampak morate kupiti v to svrhu še knjige, kajti ena knjiga Vam bo itak premalo.

Glede not sem dal naročilo tvrdki Franc Leskošek v Celju, da Vam note pošlje in upam, da ste note prejeli.²⁹

Prva uprizoritev igre je bila dne 31. decembra 1933 v Katoliškem domu v Ljutomeru. Na oder so jo ponovno postavili 21. januarja 1934.³⁰ Igra je bila očitno donosna, saj so z njo zaslužili 700 din.

²⁷ Zapisnik z dne 27. 1. 1935. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁸ Zapisnik izredne skupščine z dne 11. 10. 1933. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁹ Dopis Rudolfa Doboviška Prostovoljni gasilski četi Radomerje z dne 19. 12. 1933. Arhiv PGD Radomerje.

³⁰ Zapisnik seje odbora z dne 7. 1. 1934. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

V letu 1934 so nakupili za moštvo nove čelade, 5 gasilskih pasov in novo zastavo,³¹ kar 16 članov se je v začetku julija udeležilo župnih gasilskih vaj v Ljutomeru, 4 člani pa v avgustu obmejnega gasilskega »zleta« v Gornji Radgoni.³²

Ob smrti kralja Aleksandra je imel upravni odbor izredno žalno sejo. Na njej je predsednik predstavil življenje in delo kralja Aleksandra in poudaril njegovo naklonjenost gasilski dejavnosti. Na maši zadušnici za pokojnim kraljem je sodelovalo 17 članov v uniformah, ostali pa v civilnih oblekah.

Predsednik Ferdinand Pihlar st. se je udeležil pogrebnih svečanosti v Beogradu.

28. oktobra istega leta so radomerski gasilci prisegli kralju Petru II.³³

Ob 10. obletnici obstoja društva je predsednik na občnem zboru med drugim nagovoril člane z naslednjimi besedami:

Dragi tovariši, danes, ob deseti obletnici obstoja naše čete, je treba pomisliti nazaj na naše delovanje skozi desetletno dobo. Danes torej imamo potemtakem časten dan ali skupščino. Mi smo prostovoljna gasilska četa. To se pravi danes sem in jutri, pa če nočem, nisem.

Naš poklic je pomagati svojemu bližnjemu v nesreči, preden pa lahko gasilci pomagamo svojemu bližnjemu, moramo imeti gasilsko orodje. Naša četa je prišla do tega zelo hitro, in sicer tekom treh let smo bili kompletni. Vsak začetek torej, naj si bo kaki kodi, je težak, vendar pa, če se dela s skupnimi močmi, v slogi in pod dobrim vodstvom, se pokaže takoj napredek. In to je bilo pri naši četi, sloga, složnost in disciplina.

Slišal sem ob nastopih govoriti tovariše drugih čet: glej no Radomerce, kaki nastop imajo. Drugi pa pravi, ker imajo disciplino v četi, saj, če bi v naši četi bila disciplina, bi glih tak bila. Tovariši naš cilj je bil po ustanovitvi kak najhitreje priti do tega, da si zgradimo gasilski dom. Če pomislim nazaj, kak je bilo, ko bi imeli graditi gasilski dom: skoraj bi niti ne imeli prostora zanj v Radomerju. Vendar pa je trebalo se malo pokloniti, malo poprositi, pa je že bilo. Toraj vodjem naše čete niso bile z rožicami poslane postelje. Tudi jaz sem večkrat mislil, zakaj da se toliko brigam za en prazen nič, saj itak nimam hvaležnosti. Pride pa drugače, dobim obvestilo,

Pracni obračun igre v tabličnem domu »Radikalna kura« v Ljutomeru leta 1933	
svoranca, luč, šminke	287,75
svetor, tekoča dobavitelj	178,-
sveta klobas	34,55
svetovna svinjara	206,55
svetki in plakati	25,-
plakati	90,-
svetovec, murikanton, vino	22,50
svet kovčič, mote in knjiga	64,-
svetlar, jabolčino	45,-
svetba	110,-
svetba Goris	60,-
5 l vina igralcem in gostem	50,-
Sajcica (Pekop. prave.)	10,-
Sin	1182,75
svetovna	3,-
svetba dobavitelj	Sin. 1185,75
svetovni vidatki igre	1185,75
Svetovnik I. 47 (188:42)	
II. 47 (188:42)	
III. 47 (188:42)	
IV. 47 (188:42)	
V. 47 (188:42)	
VI. 47 (188:42)	
VII. 47 (188:42)	
VIII. 47 (188:42)	
IX. 47 (188:42)	
X. 47 (188:42)	
XI. 47 (188:42)	
XII. 47 (188:42)	
Sin	1782,-
svetovna	596,75

Obračun prve uprizoritve igre »Radikalna kura« v Ljutomeru leta 1933

³¹ Zapisnik seje odbora z dne 15. 4. 1934. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

³² Zapisnik seje odbora z dne 7. 1. 1934. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

³³ Zapisnik izredne seje odbora z dne 14. 10. 1934. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

da je priromala naša brizgalna v Ljutomer na postajo, kar streslo me je in vzpodbudilo, pride mi na misel, a zdaj pa bomo skoraj skupaj prišli. Res gremo po brizgalno in njo peljemo po cesti proti Radomerju. Ko pridemo čez mejo v Radomersko ves, slišimo naenkrat zvonjenje v Kolaričevi kapeli in pokanje možnarjev pri gasilskem domu, videl sem, da smo bili vsi spremljevalci od veselja do solz ganjeni. Tisti moment sem jaz pozabil na vse moje prejšnje neprilike in dobil sem v moje srce hvaležnost in navdušenje za napredek naše čete. Mislim tudi, da ste Vi dragi tovariši bili istih misli.³⁴

Deseto obletnico obstoja je četa uradno praznovala 21. julija 1935. Ob tej priložnosti je predsednik nagovoril zbor s priložnostnim pozdravom... *»začeli smo z bogom in bomo delali tudi v naprej tako. Pri sv. maši se imamo zahvaliti vsemogočnemu, da smo imeli v prvem desetletju v napredovanju uspeh in da nas je ohranil večinoma vse člane pri zdravju. Prosimo ga tudi, da nam isto v prihodnjem letu da v napredovanju uspeh in nas ohrani vse zdrave, da bomo ob dvajsetletnici na tem mestu nastopili tako kot danes. V to »Pomoz Bog««.*

Nato so odšli v Ljutomer k maši. Opoldne so se zbrali pri Magdičevih v Radomerju na slavnostnem kosilu. Proti večeru so posneli še skupinsko fotografijo.³⁵

V skladu z usmeritvami krovnih gasilskih organizacij so v Radomerju začeli načrtno vzpodbujati izobraževanje članov gasilske čete. V ta namen je predsednik pripravil v letu 1935 dve predavanji o organizaciji gasilstva, ki se ju je udeležilo 15 oz. 14 članov.³⁶

Ker je pozitivna gasilska zakonodaja določala, da vodje opravijo izpitne tečaje,³⁷ se je teh v Ljutomeru naslednje leto udeležilo 6 članov radomerske čete.³⁸

V letu 1936 je četa sodelovala na štirih cerkvenih slovesnosti ter dveh gasilskih, in to v Ormožu z 8 člani in na Podgradju z 11 člani. Poleg tega se je Alojz Županec udeležil samaritanskega tečaja v Ljutomeru. Ob tem pa je imela četa še dvakrat predavanje.

Kljub množici aktivnosti, pa je društvo prišlo v tem času v krizo delovanja. Na to je opozoril predsednik Ferdinand Pihlar st., ko je na redni skupščini članstva leta 1937 ugotavljal *...Dvanajstletna doba obstoja naše čete je za nami. Če pomislim malo nazaj, v dobo od začetka našega četnega delovanja in ga primerjam z današnjim časom, vidim, da je gasilstvo v teh letih napredovalo do viška. Zakaj pa, ker je gasilstvo dobro organizirano po zakonu in se je torej vso gasilstvo cele Jugoslavije strnilo v tako zvani gasilski savez kot eno telo, ker le kot tako lahko doseže zvišene cilje. Tovariši, kot tudi ustanovitelji naše čete bi mi lahko danes potrdili, da v naši četi ni več napredovanja, je neki zastoj. V začetku četnega delovanja se je vsak član čete malo potrudil za napredek, kot v izvežbanosti, tako tudi v gmotnih razmerah.*

Tovariši, apeliram na Vas, dajmo ta zastoj odstraniti, dajmo si duška, da bo spet naša četa prešla v napredno izvežbano stanje. Če hoče do tega priti, tovariši, mora vsak član svojo nalogo izvršiti kolegialno. Posebno je na četnih funkcionarjih vse ležeče, če oni svojo nalogo izvršijo, potem tudi članstvo svoje izvrši.³⁹

³⁴ Zapisnik skupščine z dne 27. 1. 1935. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

³⁵ Zapis ob 10. obletnici obstoja z dne 21. 8. 1935. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

³⁶ Zapisnik skupščine z dne 19. 1. 1936. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

³⁷ Zapisnik skupščine z dne 27. 1. 1935. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

³⁸ Zapisnik skupščine z dne 19. 1. 1936. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

³⁹ Zapisnik skupščine z dne 31. 1. 1937. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

*Sprejem gostov v Radomerju leta 1950: predsednik
ljutomerske župe Kuharič in tajnik Kikec*

Leta 1937 so določili člane društva, ki so prejeli odlikovanja za desetletno delovanje v četi: Ferdinand Pihlar st., Franc Ivančič, Joško Magdič, Aleksander Novak, Feliks Zavratnik, Franc Vogrinec, Joško Vrbančič in Joško Šrajner.⁴⁰ Poleg tega so ponovno organizirali »vinsko trgatve« s srečolovom. Čisti dobiček od prireditve je znašal 660 din.⁴¹

V letu 1938 so bile aktivnosti čete podobne tistim v letu 1937. Organizirali so finančno uspelo tombolo, člani pa so se udeležili treh cerkvenih in dveh gasilskih svečanosti.⁴²

Leto 1939 je bilo posvečeno udeležbi na kongresu gasilcev v Ljubljani. Na prireditve so prijaviili Maksa Fekonja za tekmovanje posameznikov, za sprevod v predpisanih svečanih oblekah 10 gasilcev, za nastop na stadionu 6 gasilcev, za realni pohod 6 gasilcev in za občinstva z okolice 12 članov.⁴³

⁴⁰ Zapisnik seje odbora z dne 6. 8. 1937. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁴¹ Zapisnik seje odbora z dne 20. 10. 1937. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁴² Zapisnik skupščine z dne 29. 1. 1939. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁴³ Zapisnik seje odbora z dne 30. 4. 1938. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

Župnih gasilskih naj bi se udeležili vsi člani. Prevoz so organizirali tako, da »...*koji člani imajo dvokolo, se peljejo z istim, vsi drugi pa z gasilskim vozom*«⁴⁴.

Tega leta je četa opravila kar sedemnajst javnih nastopov bodisi na različnih gasilskih vajah bodisi na cerkvenih oz. gasilskih svečanostih.⁴⁵

Generacija prvih radomerskih gasilcev se je konec tretjega desetletja prejšnjega stoletja vedno bolj starala. Postajalo je jasno, da bo potrebno poskrbeti za mlade kadre. S tega razloga so konec leta 1939 na seji odbora sklenili, da ustanovijo naraščaj.⁴⁶

V letu 1940 so začeli z aktivnostmi urejanja vodnega zbiralnika na vaškem potoku. Za uresničitev te ideje so potrebovali dovoljenje posestnikov. Vodni zbiralnik naj bi zgradili tako, da bi poseben jez varoval bližnji travnik pred morebitnimi poplavami.⁴⁷ V tej zvezi so se že dogovarjali o načinu zbiranja materiala in opravljanja dela. Načrte je v naslednjih mesecih prekinila druga svetovna vojna.⁴⁸

Na tečaj za poveljnike so poslali Maksa Fekonja ter Franca Ivančiča ml., za namestnike poveljnikov pa Mihaela Pušenjaka in Martina Kaučiča.

Na seji upravnega odbora sredi leta 1940 so se dogovorili, da bodo nabavili tri zaboje obvez in nekaj jodove tinkture v priročno omarico prve pomoči.⁴⁹

Poleg tega so proslavljali tudi petnajsto obletnico delovanja društva. Svečanost je bila podobna kot ob deseti obletnici. 25. 8. 1940 so najprej položili venec vsem umrlim članom na pokopališču, nato so pot nadaljevali do ljutomerske župnijske cerkve, kjer so se udeležili maše za umrle člane.

Popoldne so se zbrali pri Magdičevih na slavnostnem sestanku. Potem so opravili še skupinsko fotografiranje.⁵⁰ Konec leta se je gasilska četa že začela pripravljati na morebitne vojne razmere. V ta namen so ustanovili vojno gasilsko četo iz 6 članov, ki so jo sestavljali Ferdinand Pihlar, Aleksander Novak, Feliks Zavrtnik, Franc Ivančič, Janez Filipič in Andrej Kosi.⁵¹

⁴⁴ Zapisnik seje odbora z dne 18. 6. 1939. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁵ Zapisnik skupščine z dne 21. 1. 1940. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁶ Zapisnik seje odbora z dne 29. 10. 1939. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁷ Zapisnik seje odbora z dne 15. 8. 1940. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁸ Zapisnik seje odbora z dne 21. 5. 1940. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁹ Zapisnik seje odbora z dne 15. 8. 1940. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁰ Zapisnik seje odbora z dne 15. 8. 1940. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁵¹ Zapisnik seje odbora z dne 30. 9. 1940. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

Lovro Kuharič pripenja odlikovanje Ferdinandu Pihlarju st.

Odlikovanci ob 15. obletnici obstoja Gasilske čete v Radomerju

Kljub temu, da je v Evropi v tem času že divjala vojna, je gasilska četa nastopila v javnosti devetkrat. Omenimo naj samo predavanja, mokre in redovne vaje, udeležbo na župni vaji na Moti ter dvakrat pri cerkvenih slovesnostih in enkrat na Krapju ob blagoslovitvi prapora.⁵²

V letu 1941 so do sredine aprila uspeli poslati na samaritanski tečaj Ivana Novaka in Franca Ivančiča ml.⁵³

Zadnja seja upravnega odbora društva iz obdobja med obema vojnama, ki je bila pri predsedniku Ferdinandu Pihlarju, je bila izvršena 15. junija 1941. Z zapisnikom te seje v slovenskem jeziku se knjiga zapisnikov za predvojno obdobje zaključuje. Temu sledi cenzura vojnega obdobja.

OD LETA 1941 DO LETA 1945

Kmalu potem, ko je nemški okupator vzpostavil okupacijsko oblast jo je začel izvajati tudi na gasilskem področju. Najprej so ugotavljali stanje na terenu. 19. aprila 1941 je ing. Sinigoj poslal društvu okrožnico, na podlagi katere je bilo potrebno popisati celotno premoženje društva, prepis prepisa pa so mu morali posredovati v vednost. Nadalje je bilo potrebno na podlagi te okrožnice odstraniti vse slovenske napise na domu in opremi, izdelati so morali začasne napise v nemškem jeziku. Gasilsko društvo je moralo sporočiti, ali posreduje dovolj goriva za motorno brizgalno. Tega je moralo biti po predpisih najmanj 30 litrov.

Za vsako nenamensko porabo bencina so bile zagrožene stroge kazni. Prav tako so lahko gasilsko opremo uporabljali samo za namene in potrebe gašenja požarov. Uporaba gasilske opreme v privatne namene ni bila dovoljena.

Predstojnik gasilcev je bil za izvrševanje postavljenih navodil osebno odgovoren ing. Sinigoju.⁵⁴

Z dne 23. aprila 1941 je ohranjena okrožnica, ki v nemškem in slovenskem jeziku predpisuje nadaljnje ravnanje v zvezi s popisovanjem inventarja. Ta mora biti izdelan v dveh izvodih. En izvod je potrebno posredovati na komisariat v Ljutomer, drugega pa je potrebno obesiti na vidnem mestu v gasilskem domu. V nadaljevanju zapoveduje načelnikom gasilskih čet, da skrbijo za red in čistočo pri gasilskem orodju, in da to mora biti vedno pripravljeno za intervencijo. Določili so tudi, da se na dom napiše »*Freiwillige Feuerwehr Picheldorf*«. ⁵⁵

Za 29. junija 1941 je bil napovedan pregled gasilstva v Radomerju.⁵⁶ Naslednji pregled društva je bil določen za 22. avgust 1941. Vabilo na pregled je zanimivo predvsem z jezikovnega stališča, ker predstavlja zanimivo obliko vpliva ponemčevanja prebivalstva. Glasi pa se ...*Obveščamo vso članstvo freiwillige feuerwehr Wache Picheldorf, da bo danes zvečer ob 1/2 19 prišla na vrsto naša Wacha Picheldorf k reviziji. Radi tega mi ima biti vso članstvo vsaj eno uro prej gestelt pri gasilskem domu v Picheldorf.* ⁵⁷

⁵² Zapisnik skupščine z dne 26. 1. 1941. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁵³ Zapisnik seje odbora z dne 15. 4. 1941. Knjiga sejnih zapisnikov 1924-1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁴ Okrožnica z dne 19. 4. 1941. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁵ Okrožnica z dne 23. 4. 1941. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁶ Obvestilo z dne 26. 6. 1941. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁷ Vabilo z dne 22. 8. 1941. Arhiv PGD Radomerje.

4. 1. IX. 1941

Der Chef der Wirtschaftsprüfung in der Reichsfeuerwehr
Der Reichswehrkommissar

Reg. Nr. 308
Rebent. 2
Ged. Nr. 54

Fragebogen
(Vor Ausfüllung genau durchlesen)

- Genau Besetzung der Organisation, des Verbandes, Vereines oder der sonstigen Einrichtung: Reise, Feuerwehr, Polizei
- Genau Ausrichtung: Feuer-Feuerwehr, Polizei
- Art (Zweckbestimmung, z. B. Gewerkschaft, Arbeiterverein, Sportverein usw.): Kulturverein
- Welcher Darlegungszweck (Sammlungszweck) ist bzw. war die Organisation oder die sonstige Einrichtung zugewidmet?
- Beschaffenheit der Organisation
 - Die Organisation ist ein eingetragener Verein — nicht abgegrenztes Vermögen — eine Vermögensgegenstände eines ständigen Rechtsinhabers — oder eine sonstige Einrichtung? Nein
 - Die Organisation ist errichtet auf Grund des Gesetzes — der Verordnung —? Nein
 - Die Organisation ist eingetragen im Verzeichnis, bei welcher Behörde? in Radomer
 - Der Bestand der Organisation wurde gesehrt von (Angabe der gesetzlichen Behörde, des Aktenzeichens und des Datums der Genehmigungsbefehle)
- Anzahl der Mitglieder: a) am 1. April 1941 10
b) am Tage der Meldung 10
- Name und Anschrift des Leitenden oder ihrer Stellvertreter:
 - des Leitenden Adolf Radomer
 - des Stellvertreters Adolf Radomer
 - des Kassierers Adolf Radomer
- Wo werden Dienstverzeichnisse unterhalten?
- Wirden Vermögenswerte beschlagnahmt oder von der Unterstellung entzogen?
wenn ja, durch welche Stelle? (Nur Aufstellung der beschlagnahmten oder entzogenen Werte im Verzeichnis)
- Welchen Forderungen oder Culturen bei Organisationen, Vereinen oder Verbänden innerhalb des unterstehenden Gebietes?

Radomer, den 1. Dezember 1941.

Leitender: Adolf Radomer
Stellvertreter: Adolf Radomer
Kassierer: Adolf Radomer

Reichsfeuerwehrverband
LUTTENBERG
LUTTENBERG

Der Stützkommissar
für Vereine, Organisationen und Verbände
in der Reichswehr

V	1612
Regist. Nr.	3082
Rebent.	II, 2
Zeichens.	27
Akten Nr.	324

Verfügung

Auf Grund der Verordnung des Chefs der Wirtschaftsprüfung vom 16. IV. 1941 über die Aufhebung, Übertragung und Eingliederung von Vereinen, Organisationen und Verbänden mit und ohne Rechtsfähigkeit, Statuten, Fonds und veranlassendes Gebilde wird folgende Verfügung getroffen:

1. Mit unverzüglicher Wirkung vom 1. Dezember 1941 wird die

Freiwillige Ortsfeuerwehr

in Radomer
Kreis Lützenberg

ausgerichtet.
Es sind die Angehörigen der Feuerwehr und die Mitglieder der Ortsfeuerwehr in Radomer als Mitglieder der Ortsfeuerwehr in Radomer zu bezeichnen. Die Angehörigen der Ortsfeuerwehr in Radomer sind die Mitglieder der Ortsfeuerwehr in Radomer zu bezeichnen.

Es sind die Angehörigen der Ortsfeuerwehr

Reichsfeuerwehrverband
LUTTENBERG
LUTTENBERG

Zur Unterzeichnung des Wirtschaftsprüfers in Radomer
vom 1. Dezember 1941

Der Stützkommissar

Marburg a/D., den 1. Dezember 1941

Vprašalnik ukinitvenega komisarja v zvezi s stanjem društva, ki so ga izpolnili v Prostovoljni gasilski četi Radomerje leta 1941

Odločba ukinitvenega komisarja v zvezi z ukinitvijo Prostovoljne gasilske čete Radomerje leta 1941

Iz obdobja okupacije sta znana samo dva organizirana nastopa članov radomerske gasilske čete v javnosti.

19. aprila 1941 je vodja srezke gasilske župe za Srez Ljutomer ing. Sinigoj izdal svoj prvi dopis, ki ima glavo v nemškem jeziku, besedilo pa je v slovenščini ... Na povelje g. komisarja okrajnega glavarstva se prosi, da se jutri 20. aprila t.i. ob 9. uri predpoldne vsi gasilci udeležijo proslave rojstnega dne našega voditelja Adolfa Hitlerja skupno v gasilskem domu v Ljutomeru. Daljna navodila prejmejo se v gasilskem domu v Ljutomeru. Obleka službena. Kokarda se naj takoj odstrani, drugo vse po starem.⁵⁸

S stališča poslovanja društva ob morebitnem požaru pa je zanimiva še okrožnica ing. Sinigoja z dne 13. 11. 1941. V njej je določen postopek pridobivanja nadomestnega bencina, ki bi ga uporabili pri gašenju požara.

Po tem navodilu je moral poveljnik pristojnega društva v 24 urah po požaru zahtevek prijaviti pristojnemu županu. V prijavi je moral navesti, kako dolgo so sodelovali na požarišču, in koliko bencina so uporabili pri gašenju. Točnost podatkov je potrdil župan. Prijavo so morali nato poslati v Radgono k okrajnemu vodji Merliniju, ki je poskrbel, da je društvo dobilo karte, s katerimi je lahko nabavilo porabljeni bencin.⁵⁹ Posebno poglavje, ki je sicer dokumentirano le s tremi okupacijskimi dopisi, pa predstavlja ukinitvev Prostovoljne gasilske čete v

⁵⁸ Dopis z dne 19. 4. 1941. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁹ Okrožnica z dne 13. 11. 1941. Arhiv PGD Radomerje.

Radomerju. Ta je bila izvedena v sklopu razpustitve vseh organizacij, društev in združenj na celotnem območju Spodnje Štajerske.

Postopke je operativno vodil posebni ukinitveni komisar za društva organizacije in združenja na Spodnjem Štajerskem, ki so ga postavili 16. aprila 1941. Pooblaščenec ukinitvenega komisarja za Ljutomer je postal najprej Alfred Merlini, ki ga je kmalu nasledil Franc Polanec.

V postopek ukinitve je kmalu prišla tudi Prostovoljna gasilska četa v Radomerju. Najprej je pooblaščenec poslal društvu poseben vprašalnik, s katerim je ugotavljal njegovo premoženjsko stanje na dan 1. junija 1941. Natančnost podatkov so nato preverili v zemljiški knjigi in katastru v Ljutomeru. Postopek ukinitve so zaključili 1. 12. 1941 z ustrežno odločbo, s katero so ugotovili, da znaša celotno premoženje gasilske čete 3.409.35 RM, od tega je bila nepremičnina ocenjena na 600 RM, celoten inventar pa na 2.809.35 RM.

Premičnine in nepremičnine je dobila v upravljanje občina Radomerje s klavzulo, da jih sme uporabljati izključno za gasilsko dejavnost.⁶⁰ S tem je se je formalno prekinila prostovoljna gasilska dejavnost v Radomerju. Za ta čas v Radomerju ni ohranjenih nobenih podatkov. Znani so samo spiski radomerskih gasilcev za posamezna vojna leta, ki so nastali v povojnem obdobju.

Ukinitvev Prostovoljne gasilske čete leta 1941 predstavlja veliko izgubo, ne samo na področju protipožarnih aktivnosti, ampak tudi za splošen razvoj kraja in širše. Izgube pa niso bile zgolj formalne ali materialne narave. Velik udarec za radomersko gasilstvo je le nekaj mesecev pred koncem vojne pomenila izguba utemeljitelja, mentorja in prvega predsednika Ferdinanda Pihlarja st. Sama ideja gasilstva pa v Radomerju ni nikoli zamrla. Le začasno je poniknila v ozadje vsakdanjih dogodkov in prizadevanj za preživetje posameznikov in skupnosti v vojnem času. Ob prvi priložnosti, na katero je bilo potrebno čakati kar štiri leta, pa je ponovno zacvetela.

Viri in literatura

- Kovačič, Fran. (1926). Ljutomer. Zgodovina trga in sreza. Maribor: Zgodovinsko društvo Maribor.
- Ljubljanski gasilci skozi čas. (2004). Ljubljana: Gasilska zveza.
- Maček, Jure. (2004). Ukinitveni komisar za društva, organizacije in združenja na Spodnjem Štajerskem. Maribor: Pokrajinski arhiv Maribor.
- Novak, Drago. (1987). Prlekija 1941-1945. Ljubljana: Založba Borec.

Tanja Fajhtinger in Miroslav Novak

⁶⁰ Ukinitveni spis Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje z dne 1. 12. 1941, sig.: 1369. Ukinitveni komisar za društva, organizacije in združenja na Spodnjem Štajerskem. Pokrajinski arhiv Maribor.

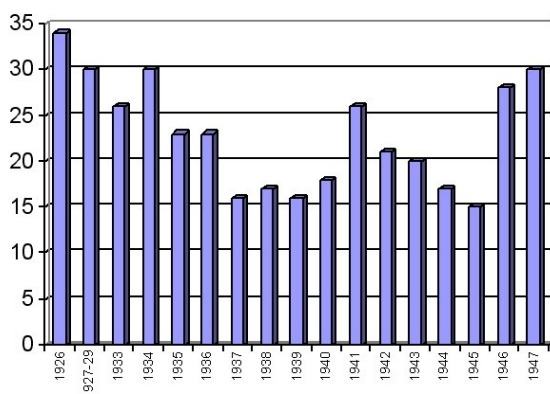
GASILSKO DRUŠTVO V RADOMERJU OD LETA 1945 DO LETA 2005

DELOVANJE DRUŠTVA OD 1945 DO 1947

Leto 1945 je bilo prelomno v več pogledih. Svoboda ni prinesla samo zmage nad fašizmom in nacizmom, ampak predvsem konec eksistencialne krize in strahu posameznikov, ki so v prvih dneh po osvoboditvi različno doživljali izgubo svojih bližnjih, lastnega zdravja in premoženja. Potrebe po požarni varnosti so narekovale ponovno organizacijo gasilstva, ki ga je nova država na lokalnem nivoju postavila na prostovoljne osnove.

Gasilska oprema predvojne Gasilske čete v Radomerju je ostala skozi vojni čas v operativnem stanju. V letu 1945 je bilo v seznam vpisanih 15 rednih članov, naslednje leto pa že 28 in leta 1947 kar 30 rednih članov. Iz tega lahko sklepamo, da je organizacija obstajala, vendar pa čas do leta 1946 ni ustrezno dokumentiran.

Na neke vrste organizacijo pred novembrom leta 1946 kaže dejstvo, da so na občnem zboru razrešili stari odbor.

Gibanje števila članov v letih 1926-1947

Pri pregledu spisikov članstva lahko ugotovimo prvo bistveno razliko med strukturo članstva pred in po letu 1945. Če so bili do vključno leta 1945 člani društva izključno polnoletni moški, se jim v času po letu 1945 pridružijo še ženske. Tako so vpisane za leto 1946 kot redne članice: Frančiška Novak, Martina Karba, Katarina Kosi, Marija Pušenjak in Antonija Pušenjak.¹

Gasilska četa Radomerje je leta 1946 štela 18 članov, ki so bili večinoma starejši. Njen prvi formalni povojni občni zbor je bil izveden 20. novembra 1946.

Na zboru so se uvodoma z minuto molka spomnili vseh, ki so postali žrtve okupatorja. Pri pregledu opravljenega dela v tekočem letu so ugotovili, da so zbrali nekaj kubičnih metrov lesa ter ob gasilskem domu zgradili razgledni stolp. V gasilske vrste so uspeli pridobiti prve ženske, ki so bile dejavne predvsem na področju sanitete, pripravljali pa so jih tudi za druge naloge v gasilstvu. Tega leta je gasilska četa dvakrat intervenirala na požarišču.

Orodjar je na zboru poročal tudi o nastali vojni škodi na imetju gasilske čete. V času druge svetovne vojne je bilo društvo prikrajšano za 9 kosov oblek in drugih sredstev, ki jih takrat niso mogli nadomestiti z novimi.

¹ Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954, str. 23-24. Arhiv PGD Radomerje.

Na zboru so izvolili novi odbor v sestavi: Ferdinand Pihlar ml., poveljnik, Janez Fajhtinger st., namestnik poveljnika, Herman Verbančič, tajnik, Franc Ivančič, blagajnik, Jože Magdič, orodjar, Feliks Zavrtnik, rojnik² I. in Mihael Pušenjak, rojnik II.

Prvič v zgodovini društva so v vrste Gasilske čete v Radomerju sprejeli tudi članice in jih organizirali v sanitetni oddelek. Vodja sanitetnega oddelka je postala Frančiška Novak, namestnica Marija Pušenjak, pomočnici pa sta bili Martina Karba in Tončka Pušenjak.³

Leta 1947 je četa sodelovala pri gašenju požara v Železnih dverih, pri tem so se posamezniki zelo izkazali. Opravili so tudi suhe vaje in izvedli predavanje. Gasilci so udarniško opravili 34 ur dela na pešpoti Radomerje-Kamenščak. Na eni izmed sej odbora so sklenili, da bodo v domu odklopili elektriko, ker je prispevek previsok glede na realno porabo električne energije.⁴

DELOVANJE DRUŠTVA OD 1948 DO 1991

V drugi polovici leta 1948 so začeli na podlagi nove gasilske zakonodaje v celotnem ljutomerskem okraju postopke reorganizacije gasilske organizacije. Tako so v Radomerju reorganizirali *Gasilsko četo Radomerje v Prostovoljno gasilsko društvo Radomerje*.

Odtis pečata iz obdobja do leta 1948 (levo) in odtis pečata po letu 1948 (desno)

Reorganizacija društva je bila formalno izvedena 19. septembra 1948 na izredni skupščini, ki se je odvijala na sedežu Krajevnega ljudskega odbora Radomerje.

Poleg članov društva se je skupščine udeležil tudi odposlanec okraja Joško Škrlec.

Bivši predsednik Prostovoljne gasilske čete Radomerje Ferdinand

Pihlar ml. je kot sklicatelj izredne skupščine najprej predstavil gasilska pravila in zakon o gasilstvu. Na ta način so se člani seznanili z ustrojem gasilstva v novo organizirani državni tvorbi.

Po izvedenih volitvah je postal predsednik društva Ferdinand Pihlar ml., krajevni poveljnik Janez Fajhtinger st., sekretar Alojz Županec, blagajnik Mihael Pušenjak, vodja sanitetnega oddelka in kulturno-prosvetni referent Rudi Tomažič, odposlanca v Okrajno gasilsko skupščino Janez Fajhtinger st. in Herman Vrbančič, adjutant Maks Fekonja in odposlanec za Republiško gasilsko zvezo Slovenije Stanko Zavrtnik.

² Rojnik je vodja osnovne gasilske enote roja. V primeru požara koordinira aktivnosti reševanja prvih deset gasilcev, ki prispejo na požarišče in sestavijo roj. Roj sestavljajo rojnik, podrojnik in 8 gasilcev. Več gasilskih rojev sestavlja gasilski vod ali manjšo četo. Podatke je prijazno posredovala gospa Ivana Radovič iz Slovenskega gasilskega muzeja dr. Branka Božiča iz Metlike, za kar se ji iskreno zahvaljujemo.

³ Zapisnik prvega občnega zbora Gasilske čete Radomerje z dne 20. 11. 1946. Arhiv PGD Radomerje.

⁴ Poročilo o delu Gasilske čete Radomerje z dne 19. 10. 1947. Arhiv PGD Radomerje.

Na skupščini so sprejeli tri sklepe, in sicer...

1. *da vsak poedini član vrši propagando med množicami za dvig gasilstva in obča reševalna opravila.*
2. *Ustanovitev mladinskega odseka*
3. *Ureditev gasilskega doma in vse opreme ter orodja, ker je že deloma izvršeno.*

Poleg tega so predlagali, da ...*naj bi glasilo »Gasilski vestnik« prinašalo več strokovnih člankov in bi tudi naj stari izkušeni gasilci pisali članke ter svoja izkustva pri požarih in drugih reševalnih delih.*⁵

V letu 1948 so med drugim izvedli tudi prireditev »Vinska trgatev«. Čisti dobiček prireditve je znašal 15.290 din. Z upravnega stališča so tega leta organizacijo registrirali, vse člane društva pa zavarovali v primeru nezgode pri požarih ali drugih reševalnih akcijah.⁶

Leta 1949 sta predsednik in poveljnik izvedla predavanje o sodobni taktiki v gasilstvu. Pri tem so posebej mlajši pokazali velik interes, saj so aktivno sodelovali v debati. Skozi tekoče leto so si zadali ambiciozen plan, in sicer, da bodo izvajali vaje na dva tedna, organizirali 4 strokovna predavanja, generalno obnovili gasilski dom in začeli s preventivnimi varnostnimi pregledi dimnikov.⁷

V naslednjem letu so si zadali izvesti vsaj dve gasilski aktivnosti na mesec. Posebno pozornost pa so tega leta posvetili problemu izgradnje dveh vodnih zbiralnikov v vasi. Ideje o izgradnji tovrstnih objektov segajo že v čas med obema vojnama, a jih iz objektivnih razlogov niso uspeli realizirati. Po projekciji bi naj vsak član na tem področju opravil vsaj 10 prostovoljnih ur.⁸

S povečanjem števila naročenih izvodov Gasilskega vestnika iz 6 izvodov na 15 so želeli vplivati na večjo osveščenost in teoretično-strokovno znanje članstva. V sanitetnih tečajih so načrtovali izobraziti dvakrat po dve članici.

Leto 1950 je bilo med drugim posvečeno tudi obhajanju 25-letnice obstoja društva. V ta namen so načrtovali proslavo in prireditev v širšem obsegu.

Iz vsebin nastopov gasilskih funkcionarjev leta 1950 zelo močno odsevajo splošni politični poudarki, kot je to bilo prej ali celo pozneje. Tako je podpoveljnik Okrajne gasilske zveze Ljutomer v svojem nagovoru na redni skupščini Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje januarja 1950 podaril pomen političnega dela v gasilstvu. V zapisniku je zapisano, da mora biti to ...*jasen dokaz graditve socializma v naši državi in katero mora voditi še naprej delo našega gasilstva. Opomnil je tudi, da če obhaja naše društvo v tem letu 25-letnico obstoja, da je dolžnost društva, da imenuje svoje ustanovne člane – za zaslužne člane. Nato povzame besedo tov. Mihelj, ter poudarja pomen gradnje socializma v naši državi, na čelu s Komunistično partijo kot avantgardo delavskega razreda, katera nam je edina prinesla svobodo.*

⁵ Zapisnik izredne skupščine Prostovoljnega gasilskega društva z dne 19. 9. 1948. Knjiga sejnih zapisnikov 1924–1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁶ Zapisnik seje Prostovoljnega gasilskega društva z dne 1. 1. 1949. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁷ Zapisnik seje PGD Radomerje z dne 23. 1. 1949. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

⁸ Zapisnik seje UO PGD Radomerje z dne 22. 1. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

Na skupščini so nato izvolili naslednje častne člane društva: Franca Ivanjšiča, Feliksa Zavrtnika, Jožefa Magdiča, Franca Škrleca, Aleksandra Novaka, Jožefa Vrbančiča in Franca Vogrinca.⁹

V tem letu je bil storjen korak naprej v smeri protipožarne preventive. Po nalogu notranjega odseka Okrajnega ljudskega odbora Ljutomer so gasilci izvajali nočne straže v času žetve in mlačve vseh žitaric. Ob mlačvah pa so morali posestniki zagotavljati ustrezne kadi z vodo in zajemalkami.¹⁰

Na Kamenščaku so gasilske aktivnosti začeli organizirati že pred letom 1950, tako da so lahko 25. marca 1950 ustanovili lastno gasilsko četo v okviru Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje.¹¹

Zaradi vključitve gasilcev iz Kamenščaka so sredi leta 1950 kooptirali Janeza Blagoviča iz Kamenščaka za poveljnika Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje.¹²

Na tretji seji upravnega odbora v letu 1950 so tudi sklenili, da se začneta obe četi aktivno pripravljati na nastop na sektorskem tekmovanju prostovoljnih gasilskih čet. Dogovorili so se, da bodo za gasilsko četo Kamenščak pisno zaprosili Prostovoljno gasilsko društvo Ljutomer, da za vaje posodi svoji stari motorni brizgalni »Rosenbauer«. Za priprave na nastop sta bila zadolžena za četo Radomerje Janez Fajhtinger st., za četo Kamenščak pa Alojz Pušenjak.¹³

O poteku sektorskega tekmovanja ob 25. obletnici obstoja Prostovoljnega gasilskega društva v Radomerju obstaja podroben zapisnik. Sektorsko tekmovanje se je začelo 6. avgusta 1950 ob 8. uri zjutraj z zborom nastopajočih gasilskih čet pred gasilskim domom. Temu je sledil »raport« sektorskemu poveljniku. Ob 9. uri so se začele »redovne« vaje, temu so sledile »šolske« in na koncu še »mokre« vaje.

Tekmovanje je spremljal član Gasilske zveze LRS Karol Flisar skupaj s predsednikom Okrajne gasilske zveze Jožefom Zavrtnikom, poveljnikom Okrajne gasilske zveze Janezom Blagovičem, adjutantom Jankom Tratnikom, članoma Francem Horvatom in Marijo Rajh, predstojnikom odseka za notranje zadeve pri OLO Ljutomer in poveljnikom sektorja Ignacom Lipovcem.

Na tekmovanju so sodelovale gasilske čete iz Radomerja v polni sestavi, Kamenščaka, Ljutomera, Cezanjevcev, Podgradja, Stročje vasi, Pristave, Babincev in Železnih dveri. V zapisniku lahko preberemo ...*Ob 8. uri se je zbralo devet navedenih čet skupno s člani in članicami pred gasilnim domom v Radomerju. Po raportu, katerega je prejel tov. Lipovec Ignac od posameznih poveljnikov čet, je krenil celi odred z zastavami in ljutomersko godbo na čelu na vežbališče, ki je bilo pripravljeno na travniku tov. Ivančiča. Na vežbališču je prejel raport okrajni poveljnik tov. Blagovič od sektorskega poveljnika. Tov. Blagovič je nato*

⁹ Zapisnik skupščine PGD Radomerje z dne 23. 1. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰ Zapisnik 3. seje UO PGD Radomerje z dne 17. 7. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹ Zapisnik rednega zbora PGD Radomerje z dne 20. 1. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹² Zapisnik 3. seje UO PGD Radomerje z dne 17. 7. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹³ Zapisnik 3. seje UO PGD Radomerje z dne 17. 7. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

pozdravil vse čete in navzoče funkcionarje oblasti in jim v kratkih besedah obrazložil pomen takih tekem.

Nato je bila imenovana petčlanska ocenjevalna komisija, katera je imela nalog nepristranski oceniti delo vsake posamezne čete. Imenovani so bili kot člani komisije sledeči tov.: Horvat Franc Ljutomer, Tratnik Janko, Rajh Marija, Rajh Franc, Ivanjkovci in Ribič Ivan, Cezanjevci.

Prva je nastopila k redovnim vajam četa Radomerje nato Ljutomer in po vrsti vse ostale čete. Kot zadnji je nastopil k redovnim vajam celi odred Ljutomerskega sektorja.

Potem so se začele šolske vaje in je spet nastopila prva četa Radomerje in izvajala trodelni napad. Za njo je izvajala trodelni napad četa Ljutomer in po vrsti ostale čete. Posebno se še mora omeniti odelenje mladincev iz Ljutomera in Podgradja.

Po šolskih vajah so bile mokre vaje in je bil izvršen napad na hišo tov. Pušenjaka Matija v Radomerju. Pri tem napadu so sodelovale štiri motorne in tri ročne brizgalne. Speljano je bilo 13 cevi. Takoj po končani mokri vaji je pozval vse poveljnike tov. Flisar in jim na licu mesta s pravilno kritiko raztolmačil vse nepravilnosti pri izvršenem napadu, pohvalil vse pravilne ukrepe in podrobno obrazložil pomen takšnih vaj.

Ko so bile vaje izvršene se je odred formiral v povorki po vasi. Pri gasilnem domu je bil pozdrav, končni nagovor na vse čete in nato razhod.

Omeniti se mora, da rezultati tekmovanja niso bili takoj razglašeni, pač se bodo rezultati objasnili naknadno. Po končanih tekmah je bila velika ljudska veselica pri tov. Pihlar Ferdu zunaj na dvorišču pod hrastom. Za veselico je domača četa nabavila 928 litrov vina, 740 kg težkega bika, dva teleta in tri svinje.¹⁴

Aktivnosti gasilcev se v začetku petdesetih let niso povečale samo na operativnem področju, ampak tudi na področju izobraževanja operativnega članstva. Na podlagi službene objave Gasilske zveze LRS glede izvajanja preizkusa znanj v letu 1950 je upravni odbor društva sklenil, da bodo tega izvedli konec leta 1950. Predtem so v društvu pripravili ustrezno izobraževanje v obliki predavanj in vaj.

Na seji so se dogovorili, da bodo predložili Okrajni gasilski zvezi v Ljutomeru predloge za podelitev čina gasilskega deseterja brez opravljanja izpita za Ferdinanda Pihlarja ml., Janeza Fajhtingerja st., Hermana Vrbančiča, Marijo Pušenjak ter Branka Vrbančiča st. za strojnika. Vsi ti so opravljali do takrat že več let v društvu dolžnosti deseterja ali dolžnosti višjih gasilskih častnikov brez ustreznega čina.¹⁵

Sredi decembra so na posebnem sestanku društva organizirali tudi preverjanje znanja članov s področja strukture gasilskih društev in trodelnega napada. Preverjanje znanja je uspešno končalo 26 članov, dva pa sta pridobila deseterarski čin.¹⁶

Konec jubilejnega leta so podelili članstvu tudi prve poveljne značke za dogoletno službovanje v gasilskih vrstah. Najprej so ugotovili, da so za 10 in 15 letno službovanje v bivši Jugoslaviji

¹⁴ Zapisnik o poteku sektorske tekme z dne 6. 8. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁵ Zapisnik 4. seje UO PGD Radomerje z dne 1. 12. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁶ Zapisnik sestanka PGD Radomerje z dne 15. 12. 1950. Arhiv PGD Radomerje.

prejeli bronaste in srebrne značke Feliks Zavratnik, Franc Ivančič, Joško Magdič, Franc Škrlec in Martin Kaučič.¹⁷

V nadaljevanju so glede na leta služenja v gasilski organizaciji oblikovali štiri skupine kandidatov.

V prvo skupino so spadali Ferdinand Pihlar ml., Herman Vrbančič, Avgust Magdič, ki so služili od 10 do 15 let. V drugo skupino so bili razvrščeni tisti, ki so bili gasilci od 15 do 20 let. V njo so spadali Janez Fajhtinger st., Alojz Županec in Mihael Pušenjak. V skupino od 20 do 25 let službe je bil uvrščen samo Martin Kaučič. Četrto skupino pa so sestavljali: Franc Ivančič, Joško Magdič, Feliks Zavratnik in Franc Škrlec, ki so bili člani 25 in več let.¹⁸

V letu 1951 so nadaljevali z izobraževanjem kadra. Tako sta se desetarskega tečaja iz Radomerja udeležila Franc Novak in Marija Pušenjak. Za četo Kamenščak so zadolžili Alojza Pušenjaka, da ta pošlje na tečaj vsaj dva njihova člana. Dogovorili so se tudi, da bodo odpravili vse pomanjkljivosti v zvezi s pisarniškim poslovanjem in društvenim arhivom.¹⁹

Dobra organizacija društva je bila v prvi polovici leta 1951 zelo pomembna, saj je bilo v društvo vključenih 28 operativnih članov čete iz Radomerja in 26 članov operativne čete iz Kamenščaka.²⁰

V drugi polovici leta 1951 je prišlo do reorganizacije. Gasilska četa Kamenščak je izvedla občni zbor in se s tem osamosvojila kot Prostovoljno gasilsko društvo Kamenščak.²¹

Med uspehe društva v letu 1952 je potrebno med drugim prišteti pridobitve novih članov. Na občnem zboru leta 1953 so jih sprejeli 10.²² Med dosežke tega leta prištevajo še uspehe ženske desetine, ki je na okrajnem gasilskem tekmovanju dosegla drugo mesto, za kar so prejele kot nagrado osem delovnih oblek. Dobre uspehe pa so dosegli tudi na sektorskem tekmovanju, kjer je društvo zasedlo prvo mesto.²³

V letu 1953 so se gasilci v Radomerju ob gasilskih vajah in predavanjih posvečali še poenotenju gasilskih uniform, zbiralnikom vode v Radomerju in Radomerščaku ter problemu dostopa do transformatorske postaje v Radomerju, v kateri bi lahko izključili električno napetost v primeru požara. Pogovarjali so se tudi o obnovi gasilskega voza in motorne brizgalne ter gasilskega doma.²⁴

¹⁷ Izdelani spisek ni popoln, saj je na podlagi fotografije iz leta 1940 mogoče ugotoviti, da je teh bilo 8 in ne samo 5.

¹⁸ Zapisnik 5. seje UO PGD Radomerje z dne 21. 12. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁹ Zapisnik 1. seje UO PGD Radomerje z dne 25. 2. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁰ Zapisnik rednega zbora PGD Radomerje z dne 20. 1. 1950. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

²¹ Zapisnik 4. seje UO PGD Radomerje z dne 28. 12. 1951. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

²² Zapisnik rednega zbora PGD Radomerje z dne 13. 1. 1953. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

²³ Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 4. 1. 1958. Arhiv PGD Radomerje.

²⁴ Zapisnik 2. seje UO PGD Radomerje z dne 8. 3. 1953. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

Leta 1953 so člani društva prvič sodelovali pri izvedbi Titove štafete,²⁵ vključili pa so se tudi v Socialistično zvezo delovnega ljudstva.²⁶

Na področju alarmiranja javnosti se je na pristojnem območju v skladu z zakonom začela oglašati sirena vsako prvo soboto natančno opoldne. Na ta način so preverjali njeno operativnost.²⁷

V drugi polovici leta so začeli v Radomerju z aktivnostmi v zvezi z izgradnjo dvorane in stolpa kot prizidka k obstoječemu gasilskemu domu.²⁸

Leto 1954 je bilo v celoti posvečeno izgradnji dvorane in gasilskega stolpa.

Leta 1955 je društvo praznovalo svojo 30. obletnico obstoja. Ob tej priložnosti je bila dograjena dvorana h gasilskemu domu s stolpom, na kateri je bila vzdana tudi spominska plošča padlim za svobodo. Slavnostna prireditev je bila 15. maja.

Ob odprtju dvorane in gasilskega stolpa v Radomerju leta 1955

Proslava ob odprtju prizidka in odkritju spominske plošče leta 1955

Na njej je predsednik Ferdinand Pihlar ml. povedal*Ker je to naše društvo prvo društvo, ki je bilo ustanovljeno na tem področju in še danes edino obstoječe, je za te kraje tembolj pomembno in so zaradi tega tudi naloge tega društva obsežnejše. Iz teh razlogov in ker smo hoteli biti vredni nasledniki naših ustanoviteljev, smo se pred dvema letoma odločili povečati naš gasilski dom, ki bi tako odgovarjal za potrebe našega kraja, s tem da bi imela večjo možnost delovanja naša gasilska organizacija kakor tudi vse ostale politične in gospodarske organizacije. Pri tej novogradnji je sodelovala cela vas in bližnja okolica. Tokrat tudi nismo*

²⁵ Zapisnik 3. seje UO PGD Radomerje z dne 6. 4. 1953. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁶ Zapisnik 5. seje UO PGD Radomerje z dne 5. 7. 1953. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁷ Zapisnik 6. seje UO PGD Radomerje z dne 23. 8. 1953. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

²⁸ Zapisnik 7. seje UO PGD Radomerje z dne 29. 8. 1951. Knjiga sejnih zapisnikov 1924 – 1954. Arhiv PGD Radomerje.

*bili sami, kajti našli smo povsod razumevanje in podporo, predvsem moram tu omeniti izdatno podporo Občinskega ljudskega odbora Ljutomer in Okrajne gasilske zveze.*²⁹

Na občnem zboru so podelili 5 značk za 30 let službovanja, 5 za 20 let in 1 značko za 10 let delovanja v društvu.³⁰

Z razvitjem društvenega prapora junija 1956 se je zaključila prva pomembna povojna razvojna stopnja društva, ki so jo radomerski gasilci začeli v začetku petdesetih let z izgradnjo dvorane in gasilskega stolpa. Predsednik društva Ferdinand Pihlar ml. je v svojem poročilu zapisal *...Tako v začetku lanskega leta smo začeli pripravljati vse potrebno za napravo društvenega prapora, katerega smo dne 13. 5. 1956 slovesno razvili ob navzočnosti mnogih visokih funkcionarjev Republiške gasilske zveze, Okrajne gasilske zveze Murska Sobota in Maribora ter mnogih visokih političnih in oblastvenih funkcionarjev s tov. Radom Pušenjakom na čelu, kateri je kot predsednik Občine Ljutomer ob veliki udeležbi gasilstva ter ostalega občinstva razvil novi društveni prapor. Marsikateri udeleženec, ki je takrat videl celotni dopoldanski program te lepe in dobro uspele gasilske manifestacije, je moral takrat oditi iz Radomerja z lepimi vtisi in spomini.*

Z opravljenimi načrtovanimi nalogami pa so se pojavila tudi prva resnejša nesoglasja pri članstvu. Na to je v svojem zapisu Ferdinand Pihlar ml. opozoril z besedami *...V vsi to dobro razpoloženje članstva pa je padla kaplja grenkobe in skalila našo do takrat dobro društveno življenje. Iz nerazumljivih vzrokov je nekaj članov začelo hoditi svoja pota, kar je nedopustno za eno društveno organizacijo. Posledice so se pokazale kot zelo škodljive in treba bo mnogo naporov, če bomo hoteli to popraviti, kaj je zgrešenega.*³¹

Poleg težav s članstvom pa so pojavile še občutne težave z delovanjem motorne brizgalne.³²

Kljub vsem težavam v letu 1956, pa je naslednje leto bilo bolj optimistično. Na letnem ocenjevanju društev so dosegli zelo dober rezultat v občinskem merilu. Niso pa uspeli organizirati tradicionalne poletne prireditve.³³ Vendar so namesto te inovativno organizirali dobro uspelo tombolo 15. septembra 1957 skupaj z »vinsko trgatvijo.³⁴

V društvu je leta 1957 delovalo kar 24 operativnih članov in 19 pionirjev, ki so opravili 12 redovnih, 16 suhih in 4 mokre dnevne in nočne vaje.³⁵

V letu 1958 so se radomerski gasilci polnoštevilno udeležili proslave ob 90. obletnici I. slovenskega tabora v Ljutomeru in sodelovali na več društvenih proslavah sosednjih društev. Tega leta so nekoliko posodobili opremo v dvorani, saj so ob finančni pomoči Občinskega ljudskega odbora Ljutomer in Krajevnega odbora Radomerje nabavili 10 miz in 20 klopi.

²⁹ Nagovor predsednika PGD Radomerje ob 30-letnici z dne 15. 5. 1955. Arhiv PGD Radomerje.

³⁰ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 15. 1. 1955. Arhiv PGD Radomerje.

³¹ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 19. 1. 1957. Arhiv PGD Radomerje.

³² Poročilo gospodarja PGD Radomerje na občnem zboru z dne 18. 1. 1957. Arhiv PGD Radomerje.

³³ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 4. 1. 1958. Arhiv PGD Radomerje.

³⁴ Zapisnik denarne tombole z dne 15. 9. 1957. Arhiv PGD Radomerje.

³⁵ Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 4. 1. 1958. Arhiv PGD Radomerje.

Tradicionalno so bili še soorganizatorji ljudske veselice.³⁶ Na občnem zboru so podelili 5 značk za 30-letno delovanje v gasilskih vrstah, 6 za 20-letno in 5 za 10-letno službovanje.³⁷

Poveljnik Janez Fajhtinger st. prevzema prapor od Rada Pušenjaka leta 1956

Prapor Gasilskega društva Radomerje iz leta 1956

Za leto 1959 je predsednik na občnem zboru poročal, da ...je bilo delo gasilskega društva v glavnem zadovoljivo. UO je na svojih rednih sejah razpravljala vse probleme organizacijske, vzgojne, tehnične in finančne narave. Vse točke dnevnega reda so bile dobro prediskutirane. Sodelovanje z višjimi forumi, z občinsko gasilsko zvezo je bilo dobro, ravno tako pa s sosednjimi gasilskimi društvi in to s PGD Ljutomer, Podgradje, Železne dveri in Kamenščakom. Tudi v bodoče si želimo ostati v dobrih sosedskih in prijateljskih odnosih.³⁸ Na občnem zboru so podelili 5 značk za 30 let službovanja, 6 za 20 let službovanja in 6 za 10 let delovanja v društvu. Marija Graf je prejela priznanje občinskega odbora Gasilske zveze Ljutomer za vestno in vsestransko delo.³⁹

V letu 1960 so opravili nujna vzdrževalna dela na gasilskem domu. Ob tem so nakupili 60 m gasilskih cevi. Investicijo v višini 90.000 din so pokrili z lastnimi sredstvi, sredstvi občinske gasilske zveze, predvsem pa jim je pomagal Krajevni odbor Radomerje, ki je financiral popravilo doma in nakup 20 m cevi.

³⁶ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 18. 1. 1959. Arhiv PGD Radomerje.

³⁷ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 18. 1. 1959. Arhiv PGD Radomerje.

³⁸ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 23. 1. 1960. Arhiv PGD Radomerje.

³⁹ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 31. 1. 1959. Arhiv PGD Radomerje.

Načrtovano prireditev so izvedli skupaj z ostalimi množičnimi organizacijami. Od čistega dobička je gasilsko društvo dobilo 51.000 din. Na občnem zboru je predsednik društva med drugim opozoril tudi na probleme izseljevanja mlade populacije iz vasi. Ugotavljal je ...*da se naše vrste precej redčijo. To pa iz razloga, ker precej mladih ljudi odhaja na delo v druge kraje. Upam, da se bo stanje z industrializacijo na našem področju zboljšalo. Treba pa bo gledati, da vključimo v naše vrste tiste mladince in mladinke, ki so za to sposobni in še do danes niso vključeni.*⁴⁰

Plakat za veliko denarno tombolo leta 1957 v Radomerju

Leta 1961 je društvo z ostalimi organizacijami v vasi izvedlo tradicionalno jesensko prireditev – vaško veselico z zelo dobrim finančnim rezultatom. Od skupnega čistega dobička 73.000 din je društvo dobilo 47.000 din. Krajevni odbor Radomerje pa je društvu nabavil še 10 zaščitnih čelad. Krajevni odbor se je tudi obvezal, da bo društvu financiral dodatne sesalne cevi.⁴¹

V društvu je bilo tega leta skupaj 25 članov, od tega 2 častnika, 2 podčastnika in 21 izprašanih gasilcev.⁴²

V letu 1962 so se v društvu pojavile težave na področju upravljanja z dokumentacijo. Sekretarka, ki je bila še začetnica na tem področju, je morala za dalj časa zapustiti delo v društvu, zato so nekatera dela zaostala. Upravni odbor je problem rešil, tako da je kooptiral Vojka Vrbančiča, ki je prevzel delo sekretarja.⁴³ V tem letu so začeli reševati tudi problem lastništva zemljišča, na katerem stoji gasilski dom. Tega so tudi uredili s posebno kupoprodajno pogodbo, samo spremembo lastništva pa so vnesli v zemljiško knjigo.

Za leto 1963 je bilo značilno, da zaradi pomanjkanja rezervnih delov, društvo ni imelo lastne operativne motorne brizgalne, kar ni imelo nekih večjih posledic, saj na pristojnem območju ni bilo nobenega požara. V primeru nesreče pa so imeli celo leto na izposojno motorno brizgalno iz Murske Sobotice. Ob tem so se srečevali še s problemom ureditve dvorane. Upravni odbor se je tega leta intenzivno ukvarjal z vsebino novega statuta društva.⁴⁴

V letu 1963 je društvo štelo 38 članov, od tega 21 moških, 3 ženske, 4 mladince in 10 pionirjev. Ti so bili organizirani v moški, kombinirani in pionirski desetini. So pa tega leta bili nekoliko bolj aktivni pri udeležbah na različnih svečanostih. Udeležili so se jih 8.⁴⁵

⁴⁰ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 21. 1. 1961. Arhiv PGD Radomerje.

⁴¹ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 28. 1. 1962. Arhiv PGD Radomerje.

⁴² Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 21. 1. 1961. Arhiv PGD Radomerje.

⁴³ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 2. 2. 1963. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁴ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 30. 1. 1964. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁵ Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 30. 1. 1964. Arhiv PGD Radomerje.

Leta 1964 so sprejeli novi statut društva. Na občnem zboru pa so podelili dve znački za 40 let, dve za 30 let in eno za 10 let aktivnega sodelovanja v društvu⁴⁶

Ob 40. obletnici delovanja društva so organizirali proslavo. Obnovili so tudi vse prostore ter opravili generalno obnovo motorne brizgalne.⁴⁷

Leta 1968 so reševali predvsem probleme organizacije in notranjih odnosov v društvu. Na operativnem področju so storili pomemben korak naprej. Pridobili so motorno brizgalno znamke Ziegler TS 4/5.

Prevzem motorne brizgalne leta 1968

Na prevzemu nove motorne brizgalne je sodelovalo približno 90 gasilcev z več prapori. S čistim dobičkom na prireditvi so takoj povrnili dolg pri Gasilski zvezi v Murski Soboti.⁴⁸

V začetku leta 1969 so organizirali v Radomerju izpite za izprašane gasilce. K izpitu je pristopilo 13 kandidatov, in vsi so izpit uspešno opravili.⁴⁹ Na občnem zboru so podelili značko za 20 let in 4 značke za 10 let delovanja v gasilski organizaciji. Izvedli so tradicionalno prireditev in nabavili nekaj uniform.⁵⁰

Tega leta sta umrla zaslužna in ustanovna člana Joško Magdič in Franc Pevec.⁵¹

Leto 1970 bi moralo biti po tradiciji spet jubilejno. Upravni odbor se je na eni od svojih sej odločil, da 45. obletnice obstoja društva ne bodo posebej obeleževali. Ob tem so sprejeli še sklep, da se bodo dobro pripravili na 50. obletnico leta 1975.

Kljub zapletom v zvezi z ocenjevanjem na sektorskem tekmovanju na Podgradju, so se radomerski gasilci tega leta udeležili vseh večjih prireditev v sektorju (odprtje gasilskega doma na Kamenščaku, prevzem motorne brizgalne v Železnih dverih) pa tudi slovesnosti v Stari novi vasi, Veržeju itd.⁵² Doma so izpeljali akcijo pridobivanja potrebnega lesa za izdelavo klopi in miz, hkrati so z odstopanjem lastnih prostorov omogočili izvajanje aktivnosti vaških organizacij. Prostore so uporabljali še zdravstvena služba za pregled in cepljenje otrok ter izvajalci obveznega tečaja vseljidske obrambe. Celotna vrednost premoženja je bila tega leta ocenjena na 54.000 ND.⁵³

⁴⁶ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 30. 1. 1964. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁷ Nagovor predsednika PGD Radomerje na proslavi 40 letnice z dne 9. 2. 1980. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁸ Zapisnik UO PGD Radomerje z dne 13. 9. 1968. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁹ Zapisnik o delu komisije za izprašane gasilce z dne 30. 1. 1969. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁰ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 31. 1. 1970. Arhiv PGD Radomerje.

⁵¹ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 1. 2. 1969. Arhiv PGD Radomerje.

⁵² Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 30. 1. 1971. Arhiv PGD Radomerje.

⁵³ Poročilo gospodarja GD Radomerje na občnem zboru z dne 30. 1. 1971. Arhiv PGD Radomerje.

Leto 1971 je zaznamovala serija požarov, ki se je zvrstila v širši okolici. ...*Prebivalstvo v naši občini je bilo opravičeno zaskrbljeno in cele noči budno. Cele vasi so se zgrnile okoli gasilcev in organizirali so skupne vaške straže, da bi na ta način preprečili nadaljnje požige.*⁵⁴

V Radomerju ni bilo požara, so pa posebej skrbeli za brezhibnost motorne brizgalne, približno 250 metrov tlačnih cevi in druge opreme.⁵⁵

Realna požarna ogroženost se je odražala tudi v odnosu do gasilskih vaj. 41 včlanjenih gasilcev je tega leta izvedlo skupaj 29 različnih vaj.

Skozi celotno leto 1971 so radomerski gasilci sodelovali na različnih prireditvah, posebej pomembno pa je bilo sodelovanje na proslavi ob 100. obletnici Gasilskega društva v Ljutomeru.

Radomerski gasilci so se leta 1971 prvič srečali z večjim požarom industrijskega objekta. Deset radomerskih gasilcev je z društveno opremo sodelovalo še z gasilci iz devetih gasilskih društev pri reševanju in gašenju požara v podjetju Imgrad Ljutomer.⁵⁶

V posebnem dopisu, ki sta ga podpisala predsednik delavskega sveta Stanko Kosi in direktor Matija Markrab je zapisano ...*Delavski svet podjetja Imgrad Ljutomer se v imenu celotnega delovnega kolektiva zahvaljuje vsem članom vašega društva, ki so sodelovali pri gašenju požara, ki je prizadel naše podjetje dne 7. 7. 1971.*

*Vaši požrtvovalnosti in prizadevnosti gre zahvala, da je bila obvarovana večina proizvodnih prostorov ter na ta način zagotovljen obstoj našega podjetja. Še enkrat vam izrekamo vso priznanje!*⁵⁷

S stališča zagotavljanja varnosti gasilskega moštva je postalo po tem požaru jasno, da se brez ustrezne zaščitne opreme gasilci ne morejo več uspešno zoperstavljati gorečim nevarnim snovem.

Leto 1972 je članstvo Gasilskega društva Radomerje pozorno spremljalo dogajanje na nekoliko oddaljenih poplavnih območjih ljutomerskega sektorja. Večjih intervencij niso izvajali. So pa tega leta začeli z obnovitvenimi deli na gasilskem domu.⁵⁸ Ta so predstavljala začetek priprav na praznovanje 50. obletnice delovanja društva.

Na občnem zboru februarja leta 1973 so podelili 2 znački za 40 let, 3 značke za 20 let in eno značko za 10 let delovanja v gasilski organizaciji.⁵⁹ Sicer pa so v naslednjih mesecih člani GD Radomerje Janez Potočnik, Janez Fajhtinger ml., Janez Žinko, Jožef Mavrič, Janez Pušenjak, Branko Vrbančič in Jakob Hojč opravili izpite za gasilske podčastnike. Radomerski gasilci so kar trikrat intervenirali pri manjših požarih v Cubru. Sodelovali so na svečanostih prevzema avtomobila v Veržeju, 80. obletnici društva v Iljaševcih, prevzemu motorne brizgalne na Kamenščaku ter na svečanosti ob 10. obletnici delovanja industrijskega gasilskega društva MTT Ljutomer.⁶⁰ Članstvo je tudi to leto nadaljevalo z obnovo gasilskega doma.

⁵⁴ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 29. 1. 1972. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁵ Poročilo gospodarja GD Radomerje na občnem zboru z dne 29. 1. 1972. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁶ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 29. 1. 1972. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁷ Dopis 3/65 z dne 15. 7. 1971. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁸ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 17. 2. 1973. Arhiv PGD Radomerje.

⁵⁹ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 9. 3. 1974. Arhiv PGD Radomerje.

⁶⁰ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 9. 3. 1974. Arhiv PGD Radomerje.

V letu 1974 so radomerski gasilci sodelovali na sektorski vaji na Podgradju, kjer so preizkušali sposobnosti motornih brizgaln ter moč vodnega omrežja na hidrantu pri gasilskem domu na Podgradju. S tem so ugotavljali tudi operativnost vzpostavljenega vodovodnega omrežja. Doma pa so se intenzivno pripravljali na aktivnosti ob 50. obletnici delovanja društva.⁶¹ V tem letu so poslali tri gasilce na tečaj za podčastnike, dva pa sta obiskovala šolo za častnike v Murski Soboti. Ob tem je predsednik ugotavljal ...*Ker ima društvo vedno izdatke, je bilo treba poskrbeti tudi za dohodke. To nam je uspelo z nabiralno akcijo in z veselico, ki je še kar v redu uspela, kljub temu, da nam letos vreme ni bilo najbolj naklonjeno. To so bili edini dejanski dohodki društva. Društvo že več let nobenih dotacij ni dobilo.*⁶²

Na občnem zboru februarja leta 1975 so podelili značko za 50 in 10 let ter po tri značke za 40 in 20 let delovanja v gasilstvu.⁶³

V okviru priprav na svečanost so skoraj v celoti obnovili gasilski dom in uredili njegovo okolico.

Predsednik društva Ferdinand Pihlar ml. je v poročilu zapisal ...*Proslava 50. obletnice je v redu potekala, saj smo se na dogodek temeljito pripravljali ter poskrbeli za vse podrobnosti.*

Dopoldanska svečanost je bila na dostojni višini. S svojim obiskom so nas počastili predstavniki R.G.Z in Obč.G.Z. Ljutomer tov. Blagovič Janez, Zavratnik Jože in Centrih Karol, za Obč. G.Z. Murska Sobota tov. Flisar Karol, za GZ Maribor pa tov. Robinščak Franc, nadalje predstavnik KS predsednik zbora delegatov tov. Frank Martin ter predstavniki mnogih gasilskih društev s prapori in številnim članstvom v uniformah, kar je dalo naši svečanosti še lepši videz in razpoloženje.

Na proslavi so podelili tudi odlikovanja Gasilske zveze Slovenije, odlikovano je bilo tudi društvo, dva ustanovna člana Matija Pušenjak in Janko Rajh pa sta prejela gasilsko plaketo. Na svečanosti so slavnostno podelili dvema članoma diplomi za uspešno opravljeno izobraževanje za gasilske častnike ter tri diplome za opravljene izpite na šoli za gasilske podčastnike.⁶⁴

V letu 1976 so urejali hidrante po Radomerju. Določili so tudi, da društvo odstopi svojega člana častnika Janeza Fajhtingerja ml. za sodnika na letnih pregledih društev kot je bilo predlagano na seji predstavnikov sektorja.⁶⁵

Sredi leta so na seji UO določili, da se kongresa Gasilske zveze Slovenije iz Radomerja udeležijo: Janez Fajhtinger ml., Branko Vrbančič ml., Janez Žinko, Janez Potočnik in Branko Kosi.⁶⁶

Tradicionalna gasilska prireditev je bila tega zelo uspešna, saj je čisti dobiček znašal 21.948,50 din. Konec leta so tako lahko nabavili novi štedilnik z dimnimi cevmi in šest moških ter eno žensko gasilsko uniformo.⁶⁷

⁶¹ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 7. 12. 1975. Arhiv PGD Radomerje.

⁶² Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 7. 12. 1975. Arhiv PGD Radomerje.

⁶³ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 8. 2. 1975. Arhiv PGD Radomerje.

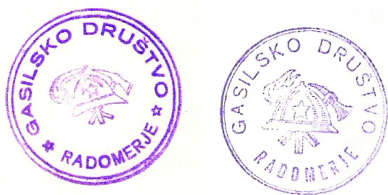
⁶⁴ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 7. 12. 1975. Arhiv PGD Radomerje.

⁶⁵ Zapisnik UO GD Radomerje z dne 25. 3. 1976. Arhiv PGD Radomerje.

⁶⁶ Zapisnik UO GD Radomerje z dne 3. 6. 1976. Arhiv PGD Radomerje.

⁶⁷ Zapisnik UO GD Radomerje z dne 10. 9. 1976. Arhiv PGD Radomerje.

V letu 1977 so reševali predvsem sprotne finančne probleme, do katerih je prihajalo pri delovanju društva. V naziv gasilskega podčastnika I. stopnje so tega leta napredovali: Janez Potočnik, Jože Mavrič, Janez Pušenjak, Janez Fajhtinger ml., Janez Žinko in Branko Vrbančič ml. Na občnem zboru so podelili po dve znački za 20 in 10 letno delo v gasilski organizaciji.⁶⁸

Odtisa pečatov, ki sta veljala do leta 1991

Ob prevzemu gasilskega vozila leta 1979

Leta 1978 so radomerski gasilci v lastni režiji organizirali tradicionalno gasilsko prireditev, ki je dobro uspela, jeseni istega leta pa še martinovanje v sosednjih Žerovincih. Skupaj z mladinsko organizacijo iz Radomerja so pripravili silvestrovanje in proslavo ob dnevu žena. Tega leta je društvo postalo tudi član Slovenskega gasilskega muzeja.⁶⁹ Na občnem zboru so sedmim članom podelili značke za dogoletno sodelovanje v gasilski organizaciji.⁷⁰

Ob prazniku Krajevne skupnosti Železne dveri, 25. junija, je 24 članov iz Radomerja sodelovalo pri izvedbi vaje civilne zaščite.

23. julija so se člani društva udeležili 40. obletnice Prostovoljnega gasilskega društva Majerje (DVD Majerje).⁷¹

55. obletnico obstoja Gasilskega društva Radomerje so praznovali že 15. julija 1979.

Ob tej priložnosti so se spomnili vseh ustanoviteljev društva, izmed katerih sta na slovesnosti sodelovala le še Matija Pušenjak in Janko Rajh.

Hkrati s proslavo 55. obletnice delovanja društva so izvedli prevzem novega gasilskega vozila IMV 1600 BR »GASILEC«. Ob tej priložnosti je Ferdinand Pihlar ml. opozoril *...tragični slučaj in mnogo drugih okoliščin je narekovalo nujnost, da si društvo nabavi primerno prevozno sredstvo. Naša krajevna skupnost ima devet naselij na površini cca 1.200 ha površin. Na celotnem področju po hribih in dolinah pa so posejane hiše naših delovnih ljudi. Skrb in odgovornost za požarno varnost za to obsežno krajevno skupnost pa imata le dve gasilski društvi in to Gasilsko društvo Gresovščak in Radomerje.*

⁶⁸ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 29. 1. 1977. Arhiv PGD Radomerje.

⁶⁹ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 27. 1. 1979. Arhiv PGD Radomerje.

⁷⁰ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 11. 2. 1978. Arhiv PGD Radomerje.

⁷¹ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 27. 1. 1979. Arhiv PGD Radomerje.

Odločitev za nakup avtomobila pa ni bila lahka in enostavna. Naše članstvo je vedelo, da je nakup novega avtomobila povezan s težkimi finančnimi stroški in pogoji. Vedelo pa je tudi, da brez hitrega prevoznega sredstva svojih nalog ni v stanju izvrševati. Nabavljeno vozilo pa ni namenjeno samo za požarno varnost, ampak ravno tako za civilno zaščito in SLO.⁷²

Jeseni tega leta so prevzeli še novo motorno brizgalno. Te slovesnosti so se udeležili tudi gasilci iz Majerja.

Statistika članstva kaže, da je bilo leta 1979 v društvo včlanjenih skupaj 60 članov, od tega 12 pionirjev, 26 rednih članov in članic, 1 častni član, 5 rezervnih članov in 16 podpornih članov. Struktura rednih članov pa je bila sledeča: 4 častniki, 7 nižjih častnikov in 15 izprašanih gasilcev.

Na občnem zboru leta 1980 je iz zdravstvenih razlogov odstopil dolgoletni poveljnik društva Janez Fajhtinger st. Nasledil ga je Janez Potočnik. Predsednik društva Ferdinand Pihlar ml. pa je v svojem nagovoru na občnem zboru opozoril *...Naše društvo spada danes med najbolj opremljena podeželska društva v občini, tako, da vsaj nekaj let ne bi smelo biti posebnih problemov. Imamo pa druge težave, ki jih je treba v doglednem času rešiti.*

Delovno predsedstvo ob podpisu listine o pobratenju....

....in občinstvo v dvorani gasilskega doma v Radomerju leta 1980

Društvo namreč nima primerne prostora za administrativno poslovanje in za odlaganje arhiva. Arhiv se nahaja nekaj pri sekretarju, pri predsedniku in nekaj pri blagajniku. Največ pa se ga na ta način porazgubi. Danes je administrativnega poslovanja vedno več, pa tudi blagajniško poslovanje gre v glavnem vse preko banke, zato je nujno potrebno o tem vprašanju čimprej začeti razmišljati in nekaj pokreniti.⁷³

S tem je bila napovedana večja investicija v izgradnjo prizidka garaže in potrebnih upravnih prostorov na severni strani gasilskega doma. Še pred realizacijo tega projekta so izvedli pomembno akcijo na področju povezovanja z drugimi gasilskimi društvi.

⁷² Govor predsednika društva ob 55. obletnici 15. julija 1979. Arhiv PGD Radomerje.

⁷³ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 9. 2. 1980. Arhiv PGD Radomerje.

Tako je leta 1980 postal osrednji dogodek društva in Krajevne skupnosti Železne dveri podpis listine o pobratenu Gasilskega društva Radomerje s Prostovoljnim gasilskim društvom Majerje.

V to leto spada tudi začetek aktivnosti na pridobivanju zemljišča za prizidek gasilskega doma.⁷⁴ Urejanje zemljiško–lastninskih odnosov se je nekoliko zavleklo še v leto 1981. Na občnem zboru leta 1981 so podelili po eno značko za 50, 20 in 10 let, štiri značke za 30 let dela v gasilski organizaciji.⁷⁵ Tega leta so radomerski gasilci vrnili obisk društvu iz Majerja.⁷⁶

Leta 1982 je ob prazniku krajevne skupnosti društvo dobilo priznanje OF slovenskega naroda za aktivno in uspešno delovanje na področju požarne varnosti. Tradicionalno prireditev so namesto 8. avgusta lahko izvedli šele 22. avgusta, a je kljub temu bila uspešna, saj so imeli skupaj s srečolovom in nabiralno akcijo nekaj več kot 800.000 din čistega dobička.⁷⁷ Sicer pa je bilo leto posvečeno aktivnostim na izgradnji prizidka in sodelovanju na vajah civilne zaščite. 15. junija tega leta je umrl častni član GD Radomerje Karol Centrih.⁷⁸

Leta 1983 je društvo nabavilo 10 kompletov delovnih oblek, 9 delovnih pasov, prenosno baterijsko svetilko, 10 komadov običajnih miz, 1 pisalno mizo in 1 vitrino. V tednu požarne varnosti so z gasilci iz Majerja organizirali mokro vajo.⁷⁹ Leta 1983 so se člani društva poslovili od dveh dolgoletnih aktivnih članov: Mihaela Pušenjaka in Antona Bukovca.

Na občnem zboru leta 1984 se je Ferdinand Pihlar ml. iz zdravstvenih razlogov umaknil s položaja predsednika društva. Za novega predsednika so izvolili dotedanjšega tajnika Milana Ščavničarja. V gasilce prve stopnje so napredovali: Edvard Kosi, Marjan Munda, Stanko Potočnik, Štefan Novak, Branko Novak, Miroslav Novak, Branko Kosi, Franc Škrjanec ml. in Branko Krajnc. V letu 1984 so podelili znački za 50 in 10 let dela v gasilski organizaciji.⁸⁰ Tečaj za nižje častnike sta opravila Branko Krajnc in Branko Novak.⁸¹

Proslavo ob 60. obletnici obstoja gasilskega društva so organizirali skupaj s krajevnim praznikom in 40. obletnico osvoboditve. Ob tej priložnosti so tudi slavnostno odprli prizidek h gasilskemu domu.⁸² Nabavili pa so še 10 delovnih oblek in nekaj dodatne opreme.⁸³

V letu 1985 so podelili značko za 20 in 30 let dela v gasilski organizaciji.⁸⁴ Izpit za izprašanega gasilca je opravilo 12 kandidatov. Tako kot je bilo že v preteklosti, je tudi v tem letu po uspešno izvedeni večji aktivnosti leta 1985 prišlo do manjše krize na področju aktivnega delovanja članstva. Kljub temu pa rezultati predvsem na finančnem področju, niso bili

⁷⁴ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 14. 2. 1981. Arhiv PGD Radomerje.

⁷⁵ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 13. 2. 1982. Arhiv PGD Radomerje.

⁷⁶ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 13. 2. 1982. Arhiv PGD Radomerje.

⁷⁷ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 29. 1. 1983. Arhiv PGD Radomerje.

⁷⁸ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 29. 1. 1983. Arhiv PGD Radomerje.

⁷⁹ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 28. 1. 1984. Arhiv PGD Radomerje.

⁸⁰ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 28. 1. 1984. Arhiv PGD Radomerje.

⁸¹ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 16. 2. 1985. Arhiv PGD Radomerje.

⁸² Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 16. 2. 1985. Arhiv PGD Radomerje.

⁸³ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 16. 2. 1985. Arhiv PGD Radomerje.

⁸⁴ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 16. 2. 1985. Arhiv PGD Radomerje.

zanemarljivi.⁸⁵ Na občnem zboru so se ukvarjali predvsem s problemi notranje organizacije. Podelili so značko za 30 let delovanja in dve znački za 10 let.⁸⁶

Leta 1988 je društvo zabredlo v večjo krizo, ki pa so jo s skupnimi močmi uspeli premostiti. Kljub temu so se udeležili slovestnosti v Majerju.

Namesto Milana Ščavničarja so na občnem zboru 10. marca 1989 izvolili za predsednika Janeza Pušenjaka. Milan Ščavničar je postal namestnik poveljnika.⁸⁷ Tega leta je bila zelo uspešna deseterina mlajših pionirjev, ki je dosegla na sektorskem tekmovanju 1. mesto, uspešni pa so bili tudi na občinskem tekmovanju, tako da so lahko na medobčinskem tekmovanju dosegli 2. mesto. Dobre rezultate pa je dosegla tudi pionirska B deseterina. Za nagrado jih je društvo poslalo na taborjenje v Moravce. Tega leta je v Železnih dverih ponovno zagorelo, na pomoč so pohiteli tudi člani GD Radomerje. Skozi leto so dodatno uredili 4 vodne zbiralnike⁸⁸

65. obletnico obstoja društva in 10. obletnico pobratenja z DVD Majerje so dostojno proslavili v Majerju. Pionirji so bili na taborjenju v Moravcih za en teden. Za tekmovanje so brez težav organizirali 3 desetine. Leta 1990 so se poslovili od častnega predsednika Ferdinanda Pihlarja ml. ter Janeza Zavratnika iz Kamenščaka, ki je bil član društva od leta 1933. 15 članov je sodelovalo pri skupni gasilski vaji GD Radomerje, GD Gresovščak in GD Hermanci v Slamnjaku. Vajo so opravili s 4 motornimi brizgalnami.⁸⁹ V letu 1990 so podelili 4 značke za 30 let dela v gasilstvu.⁹⁰

DELOVANJE DRUŠTVA OD 1991 DO 2005⁹¹

Na uspeh in aktivnosti delovanja društva je močno vplivala osamosvojitve Slovenije. Nemirni poletni meseci so onemogočili izvedbo vsakoletne gasilske prireditve. S tem jim je izpadel pomemben vir dohodka, poleg tega pa niso dobili tudi nobene dotacije, zato so imeli na razpolago le skromna sredstva od prodaje koledarjev in članarine.⁹² Kljub temu so se udeležili prevzema motorne brizgalne na Moti in proslave ob 120-letnici GD Ljutomer.⁹³

V društvu je bilo leta 1992 včlanjenih 30 članov in 10 mladincev. Društvo se zaradi omejenih finančnih sredstev ni udeleževalo različnih prireditev, so pa z GD Gresovščak izvedli skupno mokro gasilsko vajo. V hribovitem predelu so pridobili tri zbiralnike vode, problem pa je ostal še vedno v Radomerju, kjer sta bila kot urejena vira vode za gašenje na razpolago samo dva hidranta.⁹⁴ Tega leta so temeljito preuredili kuhinjo in nabavili nov štedilnik.⁹⁵

⁸⁵ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 14. 2. 1987. Arhiv PGD Radomerje.

⁸⁶ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 14. 2. 1987. Arhiv PGD Radomerje.

⁸⁷ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 18. 2. 1989. Arhiv PGD Radomerje.

⁸⁸ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 27. 1. 1990. Arhiv PGD Radomerje.

⁸⁹ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 16. 2. 1991. Arhiv PGD Radomerje.

⁹⁰ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 27. 1. 1990. Arhiv PGD Radomerje.

⁹¹ Za opravljeno delo pri pripravi objavljenih podatkov, ki se nanašajo na obdobje od leta 1995 do 2005, se zahvaljujem Milici in Moniki Novak.

⁹² Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 15. 2. 1992. Arhiv PGD Radomerje.

⁹³ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 15. 2. 1992. Arhiv PGD Radomerje.

⁹⁴ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 6. 3. 1993. Arhiv PGD Radomerje.

⁹⁵ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 6. 3. 1993. Arhiv PGD Radomerje.

Leta 1994 so izvedli preoblikovanje družbene lastnine Gasilskega društva Radomerje v društveno lastnino Gasilskega društva Radomerje. 27. aprila 1994 so v skladu z zakonodajo opravili popis premičnega in nepremičnega premoženja, ki je bilo namenjeno gasilstvu, in s katerim je društvo razpolagalo in upravljalo. Popis se je nanašal na zemljišče, zgradbe, gasilsko vozilo, gasilsko opremo, poslovni inventar, denarna sredstva ter na terjatve in obveznosti. Iz opravljenega popisa je bilo razvidno, da je gasilska oprema precej stara, tudi preko njene življenjske dobe, zato je bila v večini primerov ovrednotena 10% nabavne vrednosti.⁹⁶ Na občnem zboru leta 1994 so podelili značko za 20 let dela v društvu. Janeza Potočnika so imenovali za častnega poveljnika društva.⁹⁷ Naslednje leto je predsednik Janez Pušenjak to označil kot *...leto umirjenega dela in življenja društva*. Ob tem je izpostavil, da se je Krajevna skupnost Železne dveri pri lastninjenju doma odpovedala lastnini na skupnih prostorih, je pa z društvom sklenila sporazum o načinu njihove uporabe. Podobne dogovore so sklenili tudi z drugimi društvi in organizacijami, ki uporabljajo prostore gasilskega doma.⁹⁸

V letu 1995 je postal predsednik društva Branko Novak, Janez Pušenjak pa podpredsednik. Na občnem zboru so podelili znački za 50 in 40 let dela v gasilski organizaciji.⁹⁹ V okviru priprav na 70. obletnico delovanja društva so nabavili nekaj paradnih uniform. Zaključili so tudi dela v dvorani, kjer so obložili stene z ladijskim podom, ob tem pa uredili še prostor za obešanje oblek v pisarni. Na pročelje gasilskega doma so dali naslikati podobo sv. Florjana. Poslikavo je opravil Ivo Žnidarič.¹⁰⁰

Odtisi starega (levo) in novega (desno) pečata Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje

Slovesnost ob 70. obletnici so izvedli 8. julija 1995. V programu je sodeloval moški pevski zbor iz Ljutomera. Slavnostni govornik je bil župan Občine Ljutomer Ludvik Bratuša.¹⁰¹ Na proslavi je sodelovalo 140 uniformiranih gasilcev iz 18 sosednjih gasilskih društev. Domačih uniformiranih gasilcev je bilo na slovesnosti 17, ostali so sodelovali v civilnih oblekah.¹⁰²

Leta 1996 je društvo sprejelo novi statut. Na podlagi določil novega statuta se je društvo ponovno

preimenovalo iz ***Gasilskega društva Radomerje*** v ***Prostovoljno gasilsko društvo Radomerje***.¹⁰³ Tega leta so v društvu nabavili deset miz in dvajset klopi, uredili okolico gasilskega doma in garaže¹⁰⁴. Sredi leta so se udeležili srečanja veteranov v Železnih dverih,

⁹⁶ Dokumentacija o preoblikovanju lastnine. Arhiv PGD Radomerje.

⁹⁷ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 6. 3. 1993. Arhiv PGD Radomerje.

⁹⁸ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 18. 2. 1995. Arhiv PGD Radomerje.

⁹⁹ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 18. 2. 1995. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰⁰ Zapisnik seje UO in NO GD Radomerje z dne 12. 5. 1995. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰¹ Zapisnik seje UO in NO GD Radomerje z dne 14. 6. 1995. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰² Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 10. 2. 1996. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰³ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 10. 2. 1996. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰⁴ Poročilo predsednika PPGD Radomerje na občnem zboru z dne 22. 2. 1997. Arhiv PGD Radomerje.

kjer so opravili gasilsko vajo skupaj z gasilci iz Gresovščaka. Udeležili pa so se tudi odprtja gasilskega doma v Desnjaku.¹⁰⁵

Na občnem zboru leta 1997 so podelili 2 znački za 40 let, 4 za 30 let, tri za 20 let in dve za 10 let dela v gasilski organizaciji.¹⁰⁶ So pa si v tem letu zastavili kot glavno nalogo začetek obnove doma. Dela so pričeli s koncem oktobra istega leta. Še pred zimo jim je uspelo zamenjati dotrajane špirovce in late. Po celi strehi so položili bramac folijo in naredili termo izolacijo nad pisarnami v novem delu in nad dvorano. Zamenjali so vse žlebove, žlote in obrobe. Po končanem delu smo pospravili okolico in uredili odvodnjavanje meteornih voda, tako da zidovi od takrat dalje ne zatekajo.¹⁰⁷

V letu 1998 so nadaljevali že v prejšnjem letu zastavljeno obnovo vaško-gasilskega doma. Dela so opravljali v kuhinji, hodniku in garaži, zamenjali so tudi okno v kuhinji, dodatno so položili tudi nekaj elektro- inštalacij. Izdelali so tudi zunanji odtok meteorne vode na cestni strani, kjer so morali presekati cesto v Cuber in položiti odtočne kanale. Vsa dela so opravili člani društva s prostovoljnim delom.¹⁰⁸ Na občnem zboru za leto 1998 so podelili znački za 30 let in 20 let dela v gasilski organizaciji.¹⁰⁹

Glavno delo na instalacijah centralnega ogrevanja je bilo zaključeno že v začetku leta 1999.¹¹⁰

V letu 2000 so pričeli z aktivnostmi za dokončno ureditev kuhinje. Nabavili so večji gostinski štedilnik v vrednosti 70.000,00 sit, električni grelnik vode in nove kuhinjske elemente, ter sestavili novo kuhinjsko opremo.¹¹¹ Društvo je pridobilo status delovanja v javnem interesu. Na občnem zboru so podelili eno značko za 40 let dela v gasilski organizaciji ter 6 bronastih, 3 srebrne in eno zlato priznanje mladim.¹¹² Tega leta so tudi poglobili sodelovanje z DVD Majerje. 15. julija 2000 so se udeležili 20. obletnice sodelovanja med obema društvoma.¹¹³ Na operativnem področju so sodelovali pri taktični vaji v Šalincih, kjer so bili ocenjeni s prav dobro oceno.¹¹⁴

V letu 2001 je gasilsko društvo vsa razpoložljiva sredstva uporabilo za dokončanje poplačila obveznosti, ki so nastala pri obnovi notranjih prostorov gasilskega doma in kuhinje. V dogovoru s Turističnim društvom Radomerje - Železne dveri so nabavili nekaj nujno potrebnega drobnega inventarja (krožnike, jedilni pribor, kozarce in zavese). So pa se radomerski gasilci tega leta udeležili 130. obletnice delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Ljutomer, nekoliko so poglobili sodelovanje z DVD Majerje, saj so uresničili kar dve srečanji.¹¹⁵

¹⁰⁵ Poročilo poveljnika PPGD Radomerje na občnem zboru z dne 22. 2. 1997. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰⁶ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 22. 2. 1997. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰⁷ Poročilo predsednika PPGD Radomerje na občnem zboru z dne 14. 2. 1998. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰⁸ Poročilo predsednika PPGD Radomerje na občnem zboru z dne 20. 3. 1999. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰⁹ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 14. 2. 1998. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹⁰ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 26. 2. 2000. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹¹ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 26. 2. 2000. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹² Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 26. 2. 2000. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹³ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 17. 2. 2001. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹⁴ Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 17. 2. 2001. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹⁵ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 16. 2. 2002. Arhiv PGD Radomerje.

V tem letu so na občnem zboru podelili značko za veterana, značko za 50 let delovanja v gasilski organizaciji in zlato značko za gasilca.¹¹⁶

V mesecu požarne varnosti so izvedli skupaj z gasilci PGD Gresovščak in Kamenščak verigo na objekt vrta v Gresovščaku.¹¹⁷

V decembru tega leta je bila podpisana pogodba za nakup nove motorne brizgalne. Brizgalna je stala 2.417.760,00 sit. Istega leta so poravnali tudi prvi obrok v višini 1.000.000,00 sit. Ob tem so bile nabavljene nove gasilske čelade in delovna obleka.¹¹⁸

Na občnem zboru leta 2002 so podelili značko za 40 let delovanja v gasilski organizaciji.¹¹⁹

V letu 2003 je bila investicija usmerjena v dokončno poplačilo računa za motorno brizgalno v višini 1.417.760,00 sit. Upravni odbor je sklenil, da bodo slavnostni prevzem opravili leta 2004.

Na administrativnem področju je društvo začelo voditi elektronsko evidenco članstva preko spletne aplikacije VULKAN¹²⁰.

Slavnostna tribuna ob prevzemu motorne brizgalne leta 2004

Podelitev značk pionirjem na občnem zboru 2005

Na operativnem področju je predstavljal pomemben dogodek tehnični prevzem nove motorne brizgalne, ki je bil opravljen 4. aprila 2003. Tega leta so se udeležili tudi razpisanega tekmovanja Občinske gasilske zveze. Mladinke so v svoji kategoriji zasedle prvo mesto, enota članov B pa je zasedla v svoji kategoriji 2. mesto. Na regijskem tekmovanju so člani zasedli 12. mesto, mladinke pa se tekmovanja niso mogle udeležiti.

V mesecu oktobru so izvedli vajo Požar »Radomerje 2003«. Na njej so sodelovala vsa prostovoljna društva sektorja. Požarna lokacija vaje je bil stanovanjsko-gospodarski objekt v

¹¹⁶ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 17. 2. 2001. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹⁷ Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 22. 2. 2003. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹⁸ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 22. 2. 2003. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹⁹ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 16. 2. 2002. Arhiv PGD Radomerje.

¹²⁰ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 14. 2. 2004. Arhiv PGD Radomerje.

zasebni lasti Janka Filipiča iz Radomerščaka. Vaje se je udeležilo 42 gasilcev s potrebno gasilsko opremo.¹²¹

Na občnem zboru leta 2003 so podelili značko za 30 let in za 10 let delovanja v gasilski organizaciji. Poleg tega so podelili priznanja in 6 bronastih, 11 srebrnih in 2 zlati znački za pionirje za dosežke na gasilskem področju.¹²²

Na občnem zboru leta 2004 so podelili značko za 60 let, značko za 50 let, značko za 30 let in dve znački za 20 let delovanja v gasilski organizaciji.¹²³ Nabavljena sta bila dva dihalna aparata, delovne obleke, dve ognjevarni obleki, gasilske B in C cevi ter osebna zaščitna oprema.¹²⁴

Povabilu ob prevzemu motorne brizgalne se je odzvalo 115 uniformiranih gasilcev iz sosednjih PG društev ter iz pobratenega DVD Majerje. Slavnostni govornik na svečanosti je bil župan Občine Ljutomer Jožef Špindler, blagoslovil pa jo je ljutomerski župnik Jože Vehovar. Na slovesnosti so sodelovali še predstavniki Občinske gasilske zveze (predsednik Franc Jurša in poveljnik Andrej Trstenjak) ter predsednik sveta Krajevne skupnosti Železne dveri Ivo Rajh. Radomerski gasilci so tega leta sodelovali še na gasilskih slovesnostih v Cezanjevcih, Logarovcih, Zgornjem Krapju, Vogričevcih in Grlavi.¹²⁵

Na jubilejnem, 80. občnem zboru leta 2005 so podelili znački za 20 let in za 10 let delovanja v gasilski organizaciji. PGD Radomerje je predalo priznanje DVD Majerje ob 80. obletnici. Igor Šeruga je prejel priznanje nižjega častnika. Mladim so podelili 4 bronaste in 7 zlatih značk.¹²⁶

Predsednik društva je na občnem zboru izpostavil, da bo v letu 2005 praznovalo društvo dva visoka jubileja: 80 let obstoja PGD Radomerje in 25 let pobratenja s prijateljskim DVD Majerje.¹²⁷

Na vsakoletni svečanosti ob dnevu mrtvih v Radomerju

¹²¹ Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 14. 2. 2004. Arhiv PGD Radomerje.

¹²² Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 22. 2. 2003. Arhiv PGD Radomerje.

¹²³ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 14. 2. 2004. Arhiv PGD Radomerje.

¹²⁴ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 22. 1. 2005. Arhiv PGD Radomerje.

¹²⁵ Poročilo poveljnika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 22. 1. 2005. Arhiv PGD Radomerje.

¹²⁶ Zapisnik občnega zbora GD Radomerje z dne 22. 1. 2005. Arhiv PGD Radomerje.

¹²⁷ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 22. 1. 2005. Arhiv PGD Radomerje.

SKLEPNE MISLI

Pri pregledu delovanja društva je mogoče ugotoviti nekaj stalnic, ki jih lahko zaokrožimo na tiste, ki se nanašajo na:

- urejanje odnosov znotraj društva. Na tem področju so posebno skrb posvečali ravnanju z društveno gasilsko opremo, izgrajevanju medsebojnih odnosov ter potrebni samodisciplini posameznikov.
- Vzdrževanje prijateljskih odnosov do sosednjih in drugih gasilskih društev se je odražalo tako v sodelovanju pri intervencijah na požariščih kot tudi na gasilskih vajah in tekmovanju ter pri izposoji premičnega imetja, predvsem miz in klopi, ki so bile potrebne pri različnih gasilskih prireditvah. V tem kontekstu moremo omeniti mnoge akcije s sosednjim Prostovoljnim gasilskim društvom Gresovščak.
- Sodelovanje s pristojno Krajevno skupnostjo Železne dveri in njenimi predhodniki je bilo po ocenah vseh predsednikov Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje dobro in uspešno. V določenih letih je sicer mogoče opaziti različnost mnenj in trenutno postavljenih ciljev, ki pa dolgoročno niso bistveno vplivali na doseženi nivo protipožarne zaščite prebivalstva na pristojnem območju.
- Radomersko gasilsko društvo že več kot pol stoletja spoštuje pieteto do žrtev nacizma z letnimi spominskimi slovesnostmi ob 1. novembru, ki jih organizira skupaj s Krajevnim odborom Zveze borcev Radomerje.
- Čeprav so že v predvojnem obdobju gasilci začeli opozarjati na probleme urejanja vodnih zbiralnikov za potrebe gašenja, je prišlo šele v petdesetih letih do prvih resnejših premikov na tem področju. Sklenili so, da je potrebno izgraditi več vodnih zbiralnikov – cistern, kar zaradi finančnih razlogov ni bilo izvedljivo. Sklenili so, da se izkoplje več velikih mlak, ki naj služijo požarno-varnostnim namenom.¹²⁸ Problem zagotavljanja vodnih zbiralnikov je bil ves čas prisoten. To se vidi tudi iz zapisnikov občnih zborov, kjer člani PGD opozarjajo na probleme vodnih zbiralnikov v hribovitih predelih, kjer je Vinogradniško živinorejski kombinat pri obnovi vinogradov zasul odprte vodne bazene (mlake).¹²⁹ Probleme so uspeli ustrezno rešiti šele pred kakšnim desetletjem.

Odgovorni za »šank« na prireditvah v sedemdesetih letih: Milan Ščavničar, Janez Pušenjak, Janez Slokan in Branko Vrbančič ml.

Pri delu v gasilskih vrstah se je zgodilo tudi veliko dogodkov, ki so ostali v spominu kot anekdote, mnogo smešnih dogodkov in veselih trenutkov pa bo za vedno ostalo v srcih radomerskih gasilcev. Velja pa zapisati vsaj nekatere izmed njih. Prva znana zgodba se nanaša

¹²⁸ Zapisnik rednega letnega občnega zbora PGD Radomerje za leto 1953. Arhiv PGD Radomerje.

¹²⁹ Zapisnik rednega letnega občnega zbora PGD Radomerje za leto 1968. Arhiv PGD Radomerje.

na izvedbo mokrih gasilskih vaj s prvo motorno brizgalno češkoslovaške izdelave sredi prejšnjega stoletja.

Motorna brizgalna je imela dva rezervoarja, enega za gorivo, drugega pa v neposredni bližini za vodo za hlajenje motorja. Gasilec, ki je opravljal dolžnosti strojnika, tega dela ni bil več, zato je tik pred začetkom vaje preveril stanje vode in goriva. Zazdalo se mu je, da primanjkuje enega in drugega. Vzel je posodo z gorivom in odvil prvi zamašek na rezervoarju ter dolil gorivo.

Nato je odvil še drugi zamašek in dolil vodo. Ko so gasilci na vaji želeli vžgati brizgalno, se ta ni mogla zagnati niti po mnogih poskusih. Kmalu so ugotovili, da je »strojnik« vodo nalil v rezervoar za gorivo in gorivo v rezervoar za vodo. Vajo so ob negotovanju prekinili, pravi strojnik, odličen poznavalec motorjev in črpalk pa je porabil kar nekaj prostih ur, da je očistil rezervoarja in vse poti v motorju, kamor je pritekla voda, pravilno nalil gorivo in vodo za hlajenje motorja ter brizgalno pripravil za nove gasilske vaje.

Tako kot pionirji pred desetletji hočemo tudi mi postati veliki gasilci

»Kljub izdatni pomoči brizgalna molči« ...

Radomerski fantiči so bili že od vsega začetka veliki gasilci. To je takrat pomenilo biti odrasel in živeti v svetu odraslih. Generacija pionirjev, ki so stopili kot podmladek v gasilske vrste v začetku šestdesetih let si je celo izmislila »originalno« gasilsko otroško igro na prostem z naslovom »požigalci in gasilci«. Igro so redno igrali na travniku, ko so pasli krave v bližini potoka. Posebnih pravil igra ni imela, saj so posnemali aktivnosti ob gašenju požara.

Otrok, ki je igral požigalca, je moral zanetiti manjšo količino suhe trave nekje v sredini travnika in začeti vpiti »gori, gori«. Ostali fantiči, bili so gasilci, so čakali na signal ter odhiteli na požarišče. Z manjšim vedrom so praviloma kmalu pogasili nastali »požar«. Ko pa je nekoč prišel na vrsto zelo bister »požigalec«, da zaneti ogenj, tega ni naredil samo na enem mestu, ampak na več mestih, in tudi v bližini kopice za zimo pripravljenega kuriva. »Gasilci« so prihitali s svojim vedrom in začeli gasiti ogenj, ki se je zelo hitro razširil še na bližnjo kopico drv. Nastal je pravi požar, v katerem so drva popolnoma zgorela. Zgodba se je zaključila s pričakovanim koncem. Mladi gasilci so doma bili najprej močno okarani, zapela je tudi šiba. Od takrat dalje v Radomerju te otroške igre niso več nikoli igrali.

Zanimivo in po svoje zabavno pa je skoraj vedno tudi na gasilskih tekmovanjih. Napetost, trema, gasilski ponos – vse to vpliva na končne rezultate. Na enem izmed teh tekmovanj

radomerskim gasilcem nastop ni najbolj uspel. Malo privoščljivo so opazovali napake drugih, kakšno tudi pokomentirali. Ko pa so se pripravili za mokro vajo favoriti tekmovanja, so vsi opazovalci postali tiho in so napeto pričakovali izvedbo vaje. Padlo je povelje »v napad«. Favoriti so usklajeno in izredno hitro položili sesalni vod, razvili tlačne cevi, napadalec je zaklical »vodo«. Strojnik, ki je oskrboval za takratne razmere zelo sodobno motorno brizgalno, je v svoji ihti po čim boljšem času dodal preveč plina, pa tudi tlačna cev je bila nekoliko stara, zato je ob pritisku počila le kakšen meter stran od brizgalne. Voda iz počene cevi je strojnika skoraj zalila. Vsi so obmolknili, le eden izmed radomerske ekipe, ki je imel s sabo stari ruski fotoaparati je dejal: »Fantje, to je bilo tako hitro in tako zanimivo, da nisem uspel vsega poslikati. Ali bi lahko še enkrat ponovili?«

Tudi radomerski pionirji iz sredine devetdesetih let po navihanosti niso bili nič »boljši« od starejših. Veliko so se pripravljali na tekmovanje, saj so gasilska tekmovanja zelo resna stvar. Zaradi pozitivnega odnosa njihovega mentorja do vaj in tekmovanj, tudi rezultati niso izostali. Dan pred enim izmed tekmovanj jih je še zadnjič pripravljaj in jim na koncu priprav dejal: »Sedaj pa hitro domov, jutri je pomemben dan, moramo biti spočiti, če hočemo doseči dobre rezultate.« Mali nagajivčki pa bi še kar ostali pri gasilskem domu. Da pa je bila mera polna, so se med sabo še otroško sprli. Mentor jih je pri tem ostro prekinil in morali so oditi domov.

Drugo jutro jih je mentor že navsezgodaj čakal pri gasilskem domu. Počasi so začeli prihajati tudi njegovi varovanci. Eden je imel obvezano roko, drugi je bil potolčen, tretji je šepal. Vsakemu je nekaj manjkalo. Mentor jih je zaskrbljeno gledal ter vprašal, kaj je narobe, kaj se je zgodilo. Odgovori so bili sila skopi. Ko so se vsi zbrali in se postavili v vrsto, jih je mentor začel v svojem pedagoškem žaru karati in spraševati: »Kaj sedaj! Mar naj gremo tik pred tekmovanjem domov po tolikih vajah, ali naj gremo potolčeni in pretepeni na tekmovanje?«

*Del radomerskih gasilcev skupaj z
ljutomerskim županom Jožefom
Špindlerjem in upokojenim župnikom msgr.
Izidorjem Veleberijem na
Florjanovo leta 2005*

Mladi pa so odgovorili: »Tekmovanje!« V tem trenutku so začeli odvijati zavite roke, modrice so izginile, potem ko so jih pobrisali s papirnati robčki, tudi šepal ni nihče več. Mentor si je oddahnil in odpeljali so se na tekmovanje.

Gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje so bili skozi zgodovino podobni članom velike družine. Prizadevali so si za napredek, se izobraževali in veselili, obiskovali druga gasilska društva, vadili gasilske veščine. Tudi sporekli so se med sabo kot v pravi družini. Toda to ni bil nikoli razlog, da si ne bi priskočili na pomoč v primeru požara ali reševanja v Radomerju, gasilskem okolišu ali celo širše.

Gasilstvo v obdobju osemdesetih let v Radomerju in okolici ni bila zgolj obveznost, ampak podobno kot v drugih sredinah, način in oblika življenja v skupnosti, ki je zagotavljala posameznikom in skupnosti eksistencialno varnost in v mnogih primerih tudi preživetje.

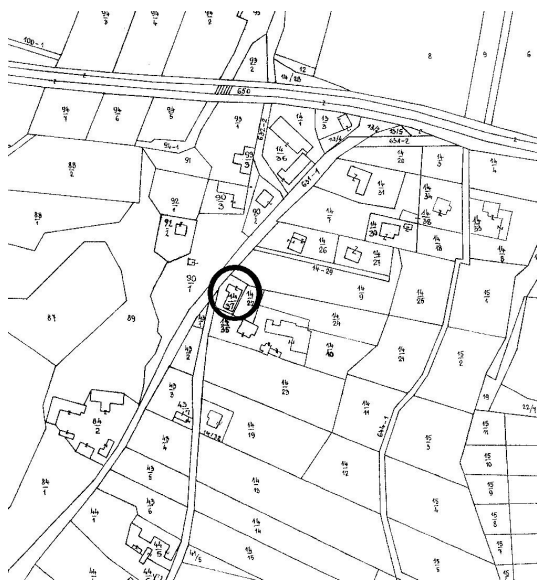
Alenka Studnička in Miroslav Novak

NEPREMIČNINE PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA RADOMERJE

Med temelje uspešnega delovanja in uresničevanja poslanstva slehernega prostovoljnega gasilskega društva spadajo tudi primerni društveni prostori. Te delimo na:

- prostore, namenjene shranjevanju operativne gasilske opreme (orodjarne, garaže, gasilski stolpi)
- prostore za izvajanje društvenih aktivnosti (pisarne, sejne sobe, dvorane, arhiv)
- večnamenske prostore (kuhinje, sanitarije, hodniki, drugi prostori).

Za zgradbe, ki so namenjene opravljanju aktivnosti gasilskih društev in shranjevanju gasilske opreme, se je uveljavil pojem »gasilski dom«. V preteklosti, nekako do sredine prejšnjega stoletja, se je uporabljal predvsem pojem »gasilni dom«, v pogovornem prleškem dialektu tudi germanizem »hüta«.

Lega gasilskega doma v vasi po katastru leta 1994

in dajejo posameznim naselitvenim območjem svoj, že na daleč prepoznaven pečat. Ta pa ni razpoznaven samo z arhitektonskega, ampak tudi s kulturno-družabnega stališča posameznih vaških skupnosti.

Zgodovina gasilskega doma v Radomerju se začne 15. marca 1925, ko so na izrednem občnem zboru ustanovili Gasilsko četo Radomerje. Na njem so med drugim določili tudi prostor za bodoči gasilski dom na parceli št. 14/37 v KO Radomerje, ki je bila v lasti družine Škrlec. Parcela leži ob križišču cest Radomerje, Radomerje-Cuber, nasproti vaške kapele.

Gasilski domovi so danes zgradbe različnih izvedb. Tudi kombinacija in razvrstitev prostorov znotraj doma je različna. Prav tako je različna njihova namembnost. Ker so se prostori pogosto uporabljali tudi za druge, »negasilske aktivnosti«, se je v drugi polovici 20. stol. uveljavil pojem »vaško-gasilski dom«. Na terenu je lahko njihova tektonika zelo raznovrstna, praviloma pa je bila realizirana v skladu s potrebami in možnostmi okolja, v katerem so nastali.

V ruralnem okolju imajo gasilski domovi praviloma centralno vlogo. Locirani so v bližini območja, kjer se odvijajo za življenje okolja pomembne aktivnosti. Pri izbiri lokacije je upoštevano tudi gasilsko operativno stališče zagotavljanja dostopnosti do orodjarne, kar pomeni, da so ti vedno ob ustreznih cestnih povezavah ali ob

Že na ustanovnem zboru je ustanovni član Anton Škrlec, lastnik zemljišča, obljubil potrebno parcelo in to ...pred vsemi zborovalci društvu lastnoročno podpisal. Člani društva pa so se obvezali, da bodo z lesom, vožnjami, delom ali denarjem pripomogli k izgradnji doma.¹

Ker sta bila na predvideni parceli solastnika Anton in Jožefa Škrlec, so ju radomerski gasilci posebej povabili na sejo odbora, ki je bila dne 29. 8. 1926. Takrat so se podobno dogovorili glede ureditve njenega lastništva². Na podlagi danih obljub in sprejetih sklepov sta Anton in Jožefa Škrlec parcelo darovala za razvoj in napredek gasilstva v kraju.

Parcela sicer ni bila velika, a je bila primerna za takratne potrebe.³

Priprave na gradnjo gasilskega doma v Radomerju so se začele leta 1926. V tem okviru je Anton Škrlec prodal gasilskemu društvu potrebno apno in ga tudi prepeljal na gradbišče. Preostali gradbeni material (opeko, pesek in podobno) je oskrbel načelnik Ferdinand Pihlar st.

Gasilski dom so začeli graditi 4. 10. 1926.⁴ Načrt in gradbena dela je opravil mojster Joško Prelog za 1.400 din⁵, mizarska pa mizar Matija Dajčar iz Kamenščaka, ki je z opravljenim delom postal podporni član društva.⁶

Rekonstrukcija izgleda prvotnega gasilskega doma v Radomerju

Celotna investicija je znašala 12.000 din⁷.

Svečana otvoritev gasilskega doma in prevzem motorne brizgalne je bil 2. septembra 1928.⁸

Po končani drugi svetovni vojni so se gasilske aktivnosti v Radomerju ponovno razmahnile. Ob tem so se pojavile še potrebe po ustreznih prostorih za aktivnosti drugih društev in organizacij v Radomerju. Ker tovrstnih prostorov ni bilo, prav tako pa tudi gasilci niso imeli ustreznega prostora za sušenje gasilskih cevi, so se odločili zgraditi prizidek k obstoječemu gasilskemu domu.

Vse probleme so obravnavali že na prvem povojnem občnem zboru 20. novembra 1946. Načrtovali so izgradnjo večnamenske dvorane, vendar načrta iz objektivnih razlogov takrat še niso mogli izpolniti. So pa tega leta zbrali nekaj lesa in postavili nov razgledni stolp ob gasilskem domu. V sami akciji zbiranja lesa so ga pridobili toliko, da so lahko vsaj

¹ Zapisnik izrednega občnega zbora z dne 15. 3. 1925. Arhiv PGD Radomerje.

² Zapisnik 1. rednega občnega zbora z dne 19. 3. 1926. Arhiv PGD Radomerje.

³ Ferdinand Pihlar ml., Nagovor predsednika PGD Radomerje ob 30-letnici, dne 15. maja 1955. Arhiv PGD Radomerje.

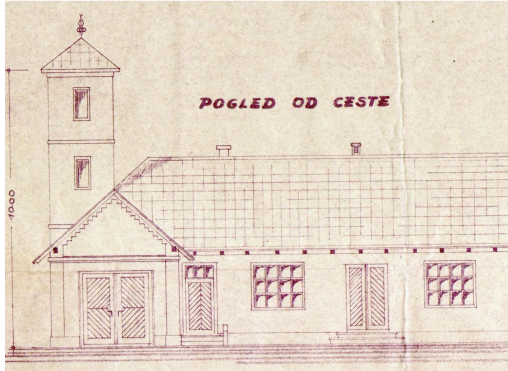
⁴ Zapisnik 1. rednega občnega zbora z dne 19. sušca. 1926. Arhiv PGD Radomerje.

⁵ Zapisniki odborove seje z dne 15. 3. 1927. Arhiv PGD Radomerje.

⁶ Zapisniki 3. rednega občnega zbora z dne 4. 2. 1928. Arhiv PGD Radomerje.

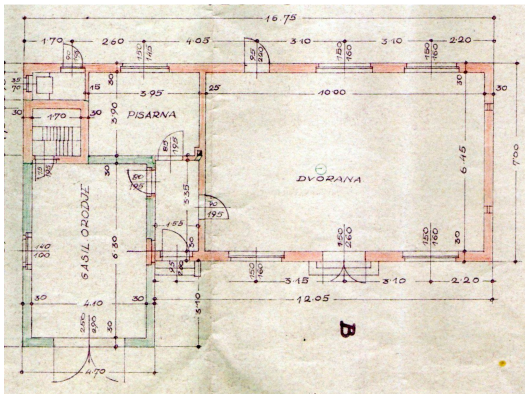
⁷ Zapisniki odborove seje z dne 24. 3. 1935. Arhiv PGD Radomerje.

⁸ Ferdinand Pihlar ml., Kronika gasilskega društva Radomerje ob 60-letnici. (1985). Arhiv PGD Radomerje.

Detajl načrta gradnje dvorane in stolpa v Radomerju

razpolaga. Kar se tiče delovne sile, bo v glavnem opravilo članstvo s prostovoljnimi delom. Prevoze bodo vaščani napravili brezplačno. Organizacijska dela prevzame tovariš Fajhtinger Janez, Magdič Avgust, Mulfelner Franc in vsi člani društva Radomerje. Tovariš poveljnik prosi vse člane, da dnevno poročajo odboru o nabranem materialu in o poteku dovoza opeke, gramoza in o ostalem delu članstva v zvezi s pripravo na naše veliko in pomembno delo poznejšim sinovom naše vasi.¹⁰ Z delom so začeli še isto leto.

Tloris prizidka dvorane in stolpa

primerno odškodnino.¹¹ Na zadnji seji upravnega odbora v tem letu so ugotovili, da so vsa dela, ki so bila načrtovana za to leto, pravočasno in ustrezno izvedena, dogovorili pa so se tudi, da bodo z gradnjo nadaljevali takoj na pomlad leta 1954.¹²

minimalno popravili gasilski dom. Tega leta so v dom vgradili tudi osnovno električno infrastrukturo.⁹

Na 7. seji upravnega odbora, dne 29. avgusta 1953, so se dokončno odločili, da bodo ob gasilskem domu zgradili večnamensko dvorano, sejno sobo in gasilski stolp. V zapisniku upravnega odbora je v tej zvezi zapisano, da bo... les in gradbeni material društvo naprosilo kot prostovoljne prispevke s predhodnjim odobrenjem notranje uprave v Ljutomeru, za kar se zadolži tovariš Verbančič Herman. Ostali material bo društvo nabavilo iz lastnih virov, s katerimi

Na naslednji 8. seji upravnega odbora, dne 25. 10. 1953, pa je Janez Fajhtinger st. poročal o poteku gradnje gasilske dvorane. Tako so do takrat dokončali temeljna dela, nameravali pa so nadaljevati s samo izgradnjo.

Pri tem je ugotavljal, da jim je še vedno primanjkovalo lesa za ostrežje in je ocenjeval, da ...članstvo vestno pomaga pri gradnji svojega doma. Na seji so ponovno podrobno razpravljali tudi o zemljišču, na katerem so gradili. S formalno-pravnega stališča je Janez Fajhtinger st. predložil odboru pismeno izjavo Jožefa Verbančiča, ki je odstopil del njive za gradnjo. Dogovorili so se, da bo društvo za parcelo lastniku plačalo

⁹ Zapisnik občnega zbora gasilske čete v Radomerju z dne 20. 11. 1949. Arhiv PGD Radomerje

¹⁰ Zapisnik seje UO PGD Radomerje z dne 29. 8. 1953. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹ Zapisnik seje UO PGD Radomerje z dne 25. 10. 1953. Arhiv PGD Radomerje.

¹² Zapisnik seje UO PGD Radomerje z dne 13. 12. 1953. Arhiv PGD Radomerje.

Kljub navdušenju in obetavnemu začetku v letu 1953, so v začetku leta 1954 nekoliko omahovali glede nadaljevanja izgradnje. Razlog za to je bilo kritično finančno stanje društva.¹³ Zaradi tega je vodstvo društva sklenilo, da se bo glede nadaljevanja izgradnje dvorane posvetovalo s članstvom.

28. marca 1954 so sklicali »masovni sestanek« PGD Radomerje, katerega se je udeležilo 25 članov in članic. Na njem so se dogovorili, da bodo zaradi omejenih finančnih sredstev začeli najprej graditi stolp. V ta namen so kupili 1.500 kg apna. Za opravljanje prevozov sta bila zadolžena Franc Ivančič in Franc Pušenjak, Anton Bukovec pa je prevzel njegovo gašenje¹⁴. Kmalu zatem je Občinski odbor Ljutomer prispeval denarna sredstva v višini 65.000 din za dograditev gasilskega doma.

Upravni odbor društva je zato sklenil, da bodo za ta denar zgradili stolp. Z deli so pričeli takoj. Ker pa so potrebovali še 8.000 kosov opeke, so sklenili, da jo kupijo in pripeljejo na gradbišče. Izvedbo tega sklepa so zaupali Francu Ivančiču. Ta je prevzel tudi prevoz gramoza.

Dogovorili so se tudi, da se Alojz Županec poveže z upravnikom Vinogradniškega gospodarstva Železne dveri, ki naj bi zagotovil še kamion, s katerim bi opravljali potrebne prevoze.¹⁵ Delo na izgradnji dvorane je kmalu steklo, tako da so v začetku leta 1955 v dvorani nameravali položiti lesena tla. Potrebne deske so sklenili nakupiti pri podjetju »Les kurivo« v Ljutomeru, ves ostali les pa so nameravali zbrati pri vaščanih. Za zbiranje sta bila zadolžena Janez Fajhtinger st. in Alojz Županec.¹⁶ Z nabavo lesa pa so pojavile težave, tako da so na seji 27. marca 1955 ugotavljali, da se je delo na prizidku zaradi tega zavleklo. Zato so sprejeli sklep, da potrebne deske dokončno uredita Ferdinand Pihlar ml. in Janez Fajhtinger st.

Na tej seji so se tudi dogovorili, da bodo omet na prizidku izvedli na grobo, razpravljali pa so še o primernosti betonske plošče, ker so imeli nekateri do te rešitve zadržke. Sklenili so, da se bodo informirali glede njenega vpliva na zdravje.¹⁷ Strokovno vodstvo na izgradnji objekta je izvajal zidarski mojster Joško Prelog, organizacijsko vodstvo pa je bilo v rokah Janeza Fajhtingerja st. Gradnja je bila dokončana leta 1955.

S krajevnim odborom Zveze borcev Radomerje je bilo dogovorjeno, da na pročelju dvorane vgradijo spominsko ploščo za padle žrtve fašizma. Svečana otvoritev vseh zgrajenih prostorov in tudi spominske plošče padlih žrtev je bila dne 25. 5. 1955.¹⁸

V nagovoru ob odprtju novih prostorov je predsednik društva Ferdinand Pihlar ml. ugotavljal in pri tem izpostavil..... *...Ta dom, ki smo ga zgradili pa naj bi služil naši gasilski organizaciji za njen napredek, kakor tudi vsemu našemu prebivalstvu, ki ima s tem možnost lepšega razvoja na političnem, kulturnem in gospodarskem polju. Ob tej priliki smatram, za pravilno in potrebno, da se vsem članom društva, ki so v to gradnjo vložili ogromno truda, saj je samo članstvo društva darovalo nad 2.000 prostovoljnih delovnih ur in pa vsem vaščanom, ki so pomagali materialno, predvsem z lesom ter vsem, ki so društvu kakor koli naklonjeni, najiskrenejše zahvalim.*

¹³ Zapisnik seje UO PGD Radomerje z dne 13. 3. 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁴ Zapisnik masovnega sestanka PGD z dne 28. 3. 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁵ Zapisnik 2. seje UO z dne 27. 5. 1954. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁶ Zapisnik seje UO z dne 23. 1. 1955. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁷ Zapisnik seje UO z dne 27. 3. 1955. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁸ Ferdinand Pihlar ml., Kronika gasilskega društva Radomerje ob 60-letnici, (1985). Arhiv PGD Radomerje.

*Posebna zahvala pa tovarišu Fajhtingar Janezu in Novak Frančku, ki sta nosila največ na svojih ramenih, kakor odgovornosti tako fizičnega dela. Pravilno bi bilo, da bi vse poimensko navedel, vendar ne bi rad storil nikomur krivice. Vsi so delali in prispevali, seveda eni nekaj več kot drugi, vsak pa po svoji moči in možnostih.*¹⁹

V naslednjih letih so v zgradbi uredili notranjo opremo, predvsem peči, polkne na oknih in podobno. Prostore so kmalu zatem začele uporabljati tudi druge organizacije in odbori. Konec 50. let pa so na seji UO PGD sklenili, da primerno pobelijo pisarniške prostore in hodnik, saj naj bi ti prostori služili tudi kot posvetovalnica za matere in otroke. Stroške tega posega je pokrila Krajevni odbor Radomerje.²⁰

Gasilski dom pred ureditvijo ploščadi

Sredi leta 1958 so začeli z iniciativo ureditve posestno-lastniških odnosov zemljišča, na katerem je postavljen gasilski dom z dvorano in gasilskim stolpom. Na seji NO in UO 26. 6. 1959 so sprejeli sklep, da se pisno zaprosi kataster za odmero zemljišča, na katerem stoji prizidek gasilskega doma.

Dogovorili so se tudi, da bodo ceno zemljišča določili sporazumno z lastnikom Joškom Škrlecem.²¹ Postopek je trajal vse do leta 1962, ko so na podlagi kupne pogodbe z dne 21. 11. 1962 med

Joškom Škrlecem in Gasilskim društvom Radomerje vknjižili pravico uporabe nepremičnine na parceli 14/37 v KO Radomerje v korist Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje v skupni izmeri 3 a in 39m². Od tega je stavba 1 a 37 m² in 2 a 02m². Samo zemljišče je po tej pogodbi ostalo še vedno splošno ljudsko premoženje.²²

V orodjarni se je po petindvajsetih letih po njegovi izgradnji pojavil problem vlage zaradi neustrezno izvedene izolacije ob njegovi izgradnji.²³ Člani UO so začeli razpravljati o odpravljanju gradbenih pomanjkljivosti.

Mednje so prištevali predvsem pod-betoniranje in izoliranje zidov orodjarne.²⁴

Za odpravljanje pomanjkljivosti so potrebovali sredstva v višini 50.000 din, ki jih je dotiral Krajevni odbor Radomerje. Za sam poseg so potrebovali približno 500 kg cementa, 250 kg apna, 4 m³ gramoza, 3 m³ peska ter 1.000 kosov zidne opeke. Dogovorili so se, da bodo ta material takoj nabavili.²⁵ Na naslednji seji so za posamezna dela zadolžili člane UO Ferda

¹⁹ Proslava. 30-letnica Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje. Nagovor predsednika PGD Radomerje z dne 5. 6. 1955. Arhiv PGD Radomerje.

²⁰ Zapisnik seje UO z dne 26. 5. 1958. Arhiv PGD Radomerje.

²¹ Zapisnik seje UO z dne 28. 8. 1958. Arhiv PGD Radomerje.

²² Zemljiška knjiga Ljutomer, št. zemljiško-knjižnega vložka 276, katastrska občina Radomerje.

²³ Npr. na Občnem zboru PGD za leto 1959. Zapisnik občnega zbora z dne 31. 1. 1959. Arhiv PGD Radomerje.

²⁴ Zapisnik seje UO z dne 1. 3. 1959. Arhiv PGD Radomerje.

²⁵ Zapisnik seje UO z dne 10. 4. 1960. Arhiv PGD Radomerje.

Pihlarja ml., Janeza Fajhtingerja st. in Franca Ivančiča.²⁶ O sanaciji so ponovno razpravljali 23. 8. 1960, ko so se dogovorili, da bo Ferdinand Pihlar ml. izvedel potrebne aktivnosti v zvezi z nabavo opeke, gramoza, apna in izolacijske lepenke. Za prevoz apna je poskrbel Franc Ivančič, prevoz peska je organiziral oz. izvedel Franc Novak. Sklenili so, da bo delo nadzoroval Alojz

Značilna podoba gasilskega doma v drugi polovici 20. stol.

Županec, ki je za to delo dobil primerno plačilo. Z deli so začeli 15. avgusta.²⁷ Celotni stroški sanacije so znašali 55.240 din, od tega je društvo plačalo 8.300 din, Krajevni urad Radomerje pa 46.940 din.²⁸

Član društva Branko Vrbančič st. je že na občnem zboru leta 1960 predlagal, da se naj funkcionalno uredi podstrešje gasilskega doma.²⁹ O predlogu so na sejah večkrat razpravljali, a do realizacije ni prišlo. Prve resne gradbene posege na gasilskem domu so tako izvedli šele leta 1962, potem ko je meseca marca močan vihar povzročil škodo, ki je bila ocenjena na 1.980 dinarjev.³⁰

V okviru priprav na praznovanje 50. obletnice delovanja društva so načrtovali več gradbenih posegov na domu. Z deli so začeli že leta 1972³¹, nadaljevali pa so jih še v naslednjih letih. Tako so leta 1973 dom priključili na vodovodno omrežje³². Do leta 1975 je bila zgrajena betonska ploščad pred vhomom v dvorano, prekrili so celotno ostrešje, v celoti so obnovili fasado, popravili žlebove, urejena je bila zelenica, asfaltirali so prostor med ploščadjo in cesto. Ob vsem tem pa so obnovili tudi električno instalacijo. Pri obnovi je s strokovnimi nasveti sodeloval Jože Čebašek iz Ljutomera.³³

Osnutek prizidka h gasilskemu domu

Potem ko je leta 1979 društvo kupilo kombinirano gasilsko vozilo, se je kmalu pokazal problem premajhnega garažnega prostora za shranjevanje celotne opreme. V zapisniku 6. redne seje GD Radomerje z dne 18. 9. 1981 najdemo zapisano *...Naše društvo ima v svojem srednjeročnem programu dela sklep, da se prizida h gasilskemu domu še en prostor, ki bo služil za orodišče, ker je sedanji prostor mnogo premajhen, še prav posebej od časa, ko smo*

²⁶ Zapisnik seje UO z dne 22. 5. 1960. Arhiv PGD Radomerje.

²⁷ Zapisnik seje UO z dne 23. 7. 1960. Arhiv PGD Radomerje.

²⁸ Zapisnik seje UO z dne 25. 9. 1960. Arhiv PGD Radomerje.

²⁹ Zapisnik seje občnega zbora z dne 23. 1. 1960. Arhiv PGD Radomerje.

³⁰ Zapisnik seje UO z dne 19. 8. 1962. Arhiv PGD Radomerje.

³¹ Zapisnik 1. seje UO in NO GD Radomerje z dne 27. 2. 1972. Arhiv PGD Radomerje.

³² Zapisnik 3. seje UO in NO GD Radomerje z dne 30. 12. 1973. Arhiv PGD Radomerje.

³³ Poročilo predsednika GD Radomerje na rednem letnem občnem zboru z dne 7. 12. 1975. Arhiv PGD Radomerje.

nabavili gasilsko vozilo. Prizidek bi bil napravljen ob sedanjem orodišču oziroma garaži, zgrajen bi bil v obliki garaže s 4 m širine. V tem prostoru bi imeli shranjeno opremo, inventar (mize, klopi) in arhiv. Ugotavljamo, da je mnogo inventarja in ves arhiv shranjen pri posameznih članih na domu in da je v sedanjem orodišču oz. garaži le najnujnejše orodje in oprema, ki pa je vse skupaj preveč utesnjeno, tako da je redno delo skoraj onemogočeno.

Pogled na gasilski dom v začetku 21. stol.

Sklenili so, da se... čimprej izvrši dograditev prizidka h gasilskemu domu, da bo delo društva nemoteno teklo. Ker društvo nima za gradnjo dovolj lastnega zemljišča, bo prosilo soseda Škrlec Joška in Terezijo za cca 20-30 m² zemljišča, ki je v naravi pašnik, da nam to zemljišče odstopita proti plačilu. Da bi delo lažje in nemoteno steklo, se izvoli 5 članski gradbeni odbor, ki se pooblašča, da vodi vse priprave za gradnjo. O svojem delu poroča UO in NO na rednih sejah. V odbor se imenujejo: Fajhtinger Janez st., Vrbančič Vojko, Potočnik Stanko, Pihlar Ferdo in Janez Slokan.

Za predsednika odbora so izvolili Ferda Pihlarja ml. Na seji gradbenega odbora z dne 6. 10. 1981 so sklenili, da se takoj nabavi material za gradnjo, in sicer 1.200-1.300 kosov opeke modu, 80-100 kg betonskega železa, 70 vreč cementa, 50 vreč apna v prahu. Dobavi naj se potreben pesek in gramoz. Ker se je nekoliko zapletlo glede pridobivanja zemljišča, se je začetek gradnje prizidka prestavil, v tem času pa so člani gasilskega društva pripravljali še druge, za gradnjo potrebne materiale.³⁴

Leta 1982 so po načrtih arhitekta Jožeta Čebaška začeli z gradnjo in jo do nadstropja tudi realizirali. Zgodaj spomladi leta 1983 pa so predstavniki krajevne skupnosti dali predlog, da bi

³⁴ Zapisniki gradbenega odbora za gradnjo garaže leta 1981. Arhiv PGD Radomerje.

prvo nadstropje toliko razširili, da bi s tem pridobili potrebne prostore za Krajevno skupnost Železne dveri in druge organizacije. Predlog so brez zadržkov sprejeli³⁵. Prizidek so slavnostno odprli ob 60. obletnici društva 23. 6. 1985.³⁶ Za dogradnjo prizidka sta soseda Terezija in Joško Škrlec prostovoljno darovala 22 m² zemljišča. Arhitekt prizidka je bil Jože Čebašek iz Ljutomera.³⁷

Gasilsko društvo je načrtovalo pri nadgradnji gasilskega doma le eno podstrešno sobo za lastne potrebe. Na predlog predstavnikov KS Železne dveri so dvignili novogradnjo za 1,6 m in na ta način pridobili prostor v površini 11x8 metrov, kar je zadostovalo za poslovne prostore KS in DPO. Po tem načrtu so bili zgoraj 4 prostori, in sicer sejna soba, dve pisarni in arhiv. Gasilsko društvo in Krajevna skupnost Železne dveri sta se tudi sporazumela o načinu financiranja investicije. Od leta 1982 pa do začetka leta 1984 je bilo opravljenih 745 ur, od tega samo v letu 1983 345 delovnih ur.³⁸

**Popravilo strehe na prizidku
doma leta 1997**

Na občnem zboru leta 1985 je predsednik društva ugotovil, da je bilo do tega trenutka opravljenih 1.091 prostovoljnih delovnih ur. Dela, ki so jih opravljali prostovoljci, so bila naslednja: preseljevanje inventarja, čiščenje postorov in okolice, izravnalna dela na prostoru za prireditve itd.³⁹ Slavnostna otvoritev novo prodobljenih prostorov je bila 23. 6. 1985. Gasilski dom Radomerje so preimenovali v Dom gasilcev in krajanov Radomerje.

V letu 1991 so preuredili notranjost dvorane doma. Na tleh so položili ploščice, stene pa obložili z ladijskim podom in prepleskali prostore. Celotna investicija je znašala skoraj 42.000 din. Obnovo je financirala Krajevna

skupnost Železne dveri in Gasilsko društvo Radomerje.⁴⁰ Leta 1992 so v dvorani in kuhinji obnovili tla, položili ploščice in stenske obloge.

Leta 1994 je bilo opravljeno lastninjenje nepremičnim na podlagi 48. člena Zakona o gasilstvu. Po stanju z dne 14. 1. 1994 je nepremično premoženje, ki je namenjeno gasilstvu in s katerim je društvo razpolagalo in ga uporabljalo, prešlo iz splošnega ljudskega premoženja v upravljanje in lastnino gasilskega društva. Iz popisa nepremičnin sledi, da je imelo Gasilsko društvo Radomerje leta 1994 preko 200 m² prostorov in sicer: garaža št. 1 22,90 m², garaža št. 2 21,46 m², pisarna št. 1 9,30 m², pisarna št. 2 11,81 m², dvorana 62,86 m², kuhinja 11,55 m²,

³⁵ Ferdinand Pihlar ml., Kronika gasilskega društva Radomerje ob 60 letnici. (1985). Arhiv PGD Radomerje.

³⁶ Branko Novak, 70 let obstoja Gasilskega društva Radomerje, 8. 7. 1995. Arhiv PGD Radomerje.

³⁷ Ferdinand Pihlar ml., Poročilo predsednika Gasilskega društva Radomerje na občnem zboru 29. 1. 1983. Arhiv PGD Radomerje.

³⁸ Ferdinand Pihlar ml., Poročilo predsednika Gasilskega društva Radomerje na občnem zboru 28. 1. 1984. Arhiv PGD Radomerje.

³⁹ Milan Ščavničar, Poročilo predsednika Gasilskega društva Radomerje na občnem zboru 16. 2. 1985. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁰ Nabava materiala za ureditev dvorane z leta 1991, Arhiv PGD Radomerje.

sanitarije 3,78 m², hodnik 4,74 m², stopnišče 20,53 m², sejna soba 20,10 m², shramba 3,06 m², soba-arhiv 6,30 m², hodnik 4,44 m².⁴¹

Konec leta 1997 so popolnoma obnovili ostrežje doma. Veliko prostovoljnega dela so opravili tudi člani društva. Naslednje leto so v celoti obnovili kuhinjski prostor, hodnik in del garaže. Sezidali so novi dimnik, kar je omogočilo vgradnjo centralne kurjave. Investicija je znašala 1.000.000,00 sit.⁴²

Instalacijo centralne naprave in samo napravo so izvedli leta 1999. Dela je izvedel domačin Ludvik Belovič iz Radomerja. Investicija je znašala 784.000,00 sit.⁴³ Leta 2001 so Turističnemu društvu Železne dveri-Radomerje odstopili del zgornjega hodnika, da so si tam uredili svojo pisarno.⁴⁴

S tem so se posegi v samo zgradbo doma do leta 2005 zaključili. Z vzdrževanjem in urejanjem obstoječega doma je zagotovljena osnovna zahteva skupnosti po pokritih prostorskih kapacitetah.

Podoben izziv društvu in drugim organizacijam v kraju predstavlja vzpostavitev in ureditev primerne večnamenskega nepokritega prostora, ki bi skupaj z domom sestavljal zaključeno infrastrukturo, namenjeno sodobni ruralni skupnosti.

Miroslav Novak

⁴¹ Dokumentacija o lastninjenju, Arhiv PGD Radomerje.

⁴² Prošnja krajanom za denarno pomoč iz januarja 1999, Arhiv PGD Radomerje.

⁴³ Račun za opravljeno storitev z dne 20. 2. 1999. Arhiv PGD Radomerje.

⁴⁴ Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 16. 2. 2002. Arhiv PGD Radomerje.

OPERATIVNA OPREMA

Splošni razvoj na tehnološko-tehničnem področju je skozi zgodovino omogočal izvedbe različnih vrst, moči in izvedb operativne gasilske opreme oziroma sredstev za reševanje. Med njimi naj omenimo tako vedra in kavlje za gašenje, različne vrste prenosnih ali prevoznih ročnih oz. motornih brizgaln, pa vse do tehnološko zelo izpopolnjenih težkih kombiniranih oz. specializiranih vozil, plovil, letal in helikopterjev. Ta sredstva so namenjena bodisi neposredno za reševanje in gašenje ali za podporo tovrstnim aktivnostim.

Tako kot na mnogih področjih je tudi na tem področju opazen napredek, še posebej v 20. stoletju. Ta je temeljil na iznajdbah in izboljšavah na področju uporabe motorjev z notranjim izgorevanjem ter na novih spoznanjih na področju hidrotehnike, elektronike, telekomunikacij, kemije itd. Na sam razvoj uporabe teh sredstev pa so pomembno vplivale tudi operativne izkušnje obvladovanja obsežnih požarov in drugih reševalnih akcij v času velikih vojaških spopadov oz. naravnih in drugih nesreč. Te so narekovale takšne izvedbe operativne opreme, ki so zagotavljale v prvi vrsti večjo in boljšo zaščito posameznikov operativnega moštva, pa tudi priročnost in zanesljivost tehnike v kritičnih trenutkih.

Dosežen nivo avtomatizacije pri upravljanju z agregati in drugimi tovrstnimi stroji danes že omogoča odmik osredotočenja posameznikov iz skrbi za tehniko na druga, za reševanje pomembnejša področja.

Odločitev za nabavo tipov in izvedb konkretne operativne opreme v posameznih gasilskih društvih je praviloma odvisna od finančno-organizacijskih zmožnosti, pa tudi od ugotovljenih realnih potreb glede na potencialne nevarnosti, ki so prisotne na posameznih pristojnih področjih.

Skozi zgodovino je bila na pristojnem področju Gasilskega društva Radomerje najbolj prisotna nevarnost požarov, kar je ugotavljal že ustanovitelj in prvi predsednik Gasilskega društva Radomerje Ferdinand Pihlar st. sredi dvajsetih let preteklega stoletja. Način gradnje gospodarskih in stanovanjskih poslopij na tem področju, ki je temeljil na leseni in z blatom zamazani izvedbi, vključno s slamnato streho, pomanjkanje vodnih virov v gričevnatem področju ter do srede stoletja uveljavljen način razsvetljave z

NEJSTARŠI ČESKOSLOVENSKE ODBORNE PODNIKY
Hasičské závody ačk. spol.
Založeno 1820 DŘÍVEŘ. Ā S MĚKAL Založeno 1820
ČECHY, U PROSTĚJOVA
PILÁĀKA TURĚ SV. MARTIN (SLOVENSKO)
Výroba hasičského, telovčičného, záchranného nářadí, hadic a potřeb pro města.

P.ř. PROSTOVOLJNO GASILNO DRUŠTVO
Učet
RADOMERJE,
p.št. Ljutomer, Jugoslavija
1930
Výkřesťel Pihlar objektivně, a dne 1. septembra 1930
franko-carineproste Ljutomer
připíše nám list, k dobru.
Česky a Slováci
25. novembra 1930.
d.č. 30-1010.

Číslo	Popis	Číslo	Číslo	Číslo
60	m prime konopňjskih cevi známke PD, št.č. 6 in najji- mejšega prediva, po Din.	34.-	2040.-	
3	naše spojev in mšedline Din št.č. 6 kompletno s šico in montiranj v cevi po Din.	150.-	390.-	
10	gumjastih obrčekov in fins gum, ta sesalni spojke, po Din št.č. 6 in mšedline	4.-	40.-	
1	čebnik velikí in mšedline 10 mm š, sá		70.-	
Plaćilne v gotovini po přiloženi poštní po- lehnici ob přejemu blaga.			2540.-	2540.-
1 položnica.				

Plaćeno

Račun za dobavljeno dodatno opremo motorne brizgalne iz leta 1930

odprtim ognjem, je to nevarnost samo še potenciral. Ti dejavniki so v osnovi določali tudi tipologijo opreme radomerskega gasilskega društva, predvsem v smeri protipožarnega reševanja.

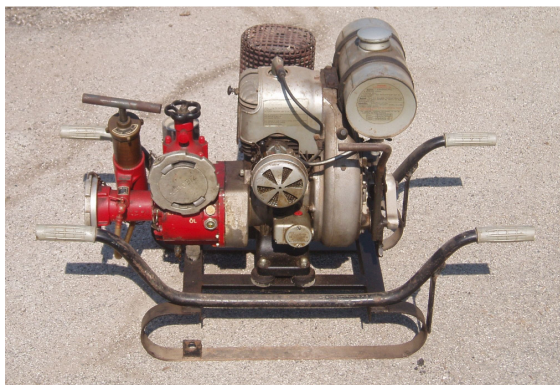
Kljub temu, da teče v bližini Radomerja reka Kostanjevica, skozi samo vas pa potok Piškur, ki sta v preteklosti kar nekajkrat prestopila svoje bregove, zaradi svoje relativno omejene potencialne nevarnosti nista bistveno ogrožala premoženja ali življenja krajanov. Prav zato v društvu niso razvijali operativnih potencialov za potrebe reševanja v primeru poplav.

Od ustanovitve društva do konca šestdesetih let prejšnjega stoletja je osnovo operativne opreme gasilskega društva predstavljala gasilska motorna brizgalna češkoslovaške proizvodnje »Smekal«. Za njen nakup se je odbor pogodil 20. aprila 1928.¹ V Radomerje so jo slavnostno pripeljali 21. junija 1928 in jo namestili v novozgrajeni gasilski dom. Po mnenju strokovnjakov je bila to takrat druga moderna motorna brizgalna v celotnem Ljutomerskem okraju.

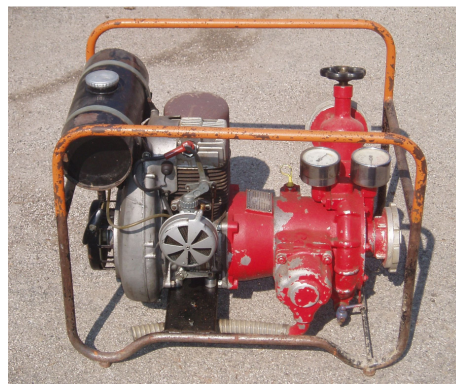
Motorna brizgalna je bila izdelana leta 1928. Težka je bila 80 kg. Pretok črpalke je znašal 250-300 l/min, pritisk pa 4,5 bara. Črpalko je poganjal dvovaljni motor DKW s prostornino 250 ccm in z močjo 8 KW. Motor je bil izdelan v Nemčiji leta 1928.

Za prevoz motorne brizgalne in druge potrebne operativne opreme kot so sesalne in tlačne cevi, ročniki, dvojaki, trojaki itd. so dali izdelati namenski voz za konjsko vprego. Izdelal ga je kolar v Radomerju in član gasilskega društva Jože Magdič.

Kljub temu, da so opremo redno vzdrževali in leta 1953 tako gasilsko brizgalno kot tudi voz generalno obnovili,² jo je bilo potrebno vedno pogosteje popravljati. Ob tem se je pojavil problem zagotavljanja ustreznih nadomestnih delov in s tem njenega vzdrževanja v operativnem stanju.

Motorna brizgalna »Ziegler TS 4/5«

Motorna brizgalna »Ziegler 5/5«

Leta 1968 so zato začeli resno razpravljati o nakupu nove motorne brizgalne. Upravni odbor je prosil različne dobavitelje tovrstne opreme za ponudbe, a so se na predlog Gasilske zveze Murska Sobota in po opravljenem ogledu odločili za nakup motorne brizgalne znamke »Ziegler TS 4/5«, ki je po tedanjih ocenah najbolj ustrezala potrebam GD Radomerje. Z

¹ Zapisniki odborove seje z dne 21. 4. 1928. Arhiv PGD Radomerje.

² Zapisniki upravnega odbora PGD Radomerje z dne 8. 3. 1953, 16. 6. 1953, 5. 7. 1953 in 23. 8. 1953. Arhiv PGD Radomerje.

operativnega stališča je bila to prenosna brizgalna, ki je tehtala 75 kg.³ Investicija je bila vredna cca 8.000 ND.⁴

Motorna brizgalna »Ziegler TS 4/5« je opremljena z enovaljnim 277 ccm motorjem »Sach«, ki pri 3000 obr/min razvije moč 7,5 KW. Tako črpalka kot tudi motor sta bila izdelana v Nemčiji leta 1968. Lastna teža brizgalne je 75 kg, pretok črpalke 400 l/min, pritisk pa 5 barov.

Prireditve ob njenem prevzemu, ki je bila 8. 9. 1968, ni bila uspešna zgolj z organizacijsko-izvedbenega, ampak tudi s finančnega stališča. S čistim dohodkom prireditve so poplačali najeti posojili za nakup brizgalne pri Gasilski zvezi v Murski Soboti in Zvezi Borcev Radomerje⁵.

V letu 1969 so preuredili gasilski voz, da je bil primeren za prevoz nove gasilske brizgalne, in da bi ga bilo mogoče vleči s konjsko vprego ali s traktorjem.⁶ Kmalu so ugotovili, da je takšen prevoz operativne opreme in gasilcev ob intervenciji neustrezen, predvsem pa nezanesljiv.

Da bi bili radomerski gasilci še bolj učinkoviti na področju požarne varnosti, so se leta 1979 odločili za nakup kombiniranega gasilskega vozila IMV 1600 BR »GASILEC«, ki je bilo izdelano v Industriji motornih vozil Novo mesto.

Nakup so izvedli 15. 3. 1979. Vrednost novega vozila je bila 165.824 din. V ceno je bil vključen še gasilni aparat in prevoz vozila do Radomerja.

Kombinirano gasilsko vozilo

Notranjost kombiniranega vozila

Vozilo je opremljeno z zelo kvalitetnim 45 KW motorjem prostornine 1600 ccm francoske izdelave Renault 16. Namenjeno je za prevoz 7-8 oseb in gasilske opreme, saj njegova

³ Zapisnik 2. seje UO in NO GD Radomerje z dne 8. 5. 1968. Arhiv PGD Radomerje.

⁴ Zapisnik 2. seje UO in NO GD Radomerje z dne 8. 5. 1968. Arhiv PGD Radomerje.

⁵ Zapisnik 3. seje UO in NO GD Radomerje z dne 13. 9. 1968. Arhiv PGD Radomerje.

⁶ Zapisnik 1. seje UO in NO GD Radomerje z dne 5. 3. 1969. Arhiv PGD Radomerje.

nosilnost znaša 1.000-1.200 kg. Notranjost vozila je opremljena s prostorom za voznika in sovoznika in ločenim prostorom za prevoz gasilcev in opreme.

Istočasno so nabavili še eno modernejšo motorno brizgalno, tudi nemške znamke Ziegler. Društvo je 75% investicijo financiralo z lastnimi sredstvi, 25% pa s sredstvi občinske požarne skupnosti.⁷

Motorna brizgalna »Ziegler 5/5« je opremljena z motorjem Rotax, ki je bil izdelan leta 1976 v Avstriji. Enovaljni motor »Sachs« s prostornino 299 ccm, ki pri 4.200 obr/min doseže moč 9 KW, poganja črpalko s pretokom 500 l/min in doseže pritisk 5 barov. Črpalka je bila izdelana leta 1979. Lastna teža brizgalne je 58 kg.

Motorna brizgalna »Ziegler FP 8/8«

Pogled v skladišče opreme

Leta 2004 je PGD Radomerje v svoji zgodovini svečano prevzelo še četrto motorno brizgalno »Ziegler 8/8«. Po daljših pripravah so jo kupili leta 2003 s sredstvi, ki sta jih zagotovila Občina Ljutomer iz sklada požarne takse ter PGD Radomerje. Vsak od investitorjev je zagotovil 50% financiranje.

Motorna brizgalna »Ziegler FP 8/8« je opremljena z motorjem »Ziegler-Hirth« in je bila v celoti izdelana v Nemčiji leta 2003. Lastna teža brizgalne znaša 140 kg. Dvovaljni motor s prostornino valja 625 ccm, ki doseže pri 5.000 obr/min 36 KW, poganja črpalko, ki zagotavlja pretok 800 l/min pri 8 barih pritiska vode.

Ob 80. obletnici tako PGD Radomerje razpolaga s potrebno operativno opremo v vozilu, ki jo sestavljajo: motorna brizgalna »Ziegler FP 8/8«, cevi A, B in C ter sesalni koš za A cev, ključi za spajanje cevi, podaljšek za hidrant, dva dihalna aparata, ročniki, pasovi, cevni nosilci in sekiri ter zaščitne čelade in obleke. Za vzpostavlanje komunikacij uporablja operativna enota ob prenosnih telefonih še v kombinirano vozilo vgrajeno UKV postajo, ki služi predvsem za komunikacijo z OKC Murska Sobota.

⁷ Pihlar Ferdo. (1985). Kronika Gasilskega društva Radomerje ob 60-letnici. Tipkopis. Arhiv PGD Radomerje.

Ob tem so v društvu na razpolago še 3 navadni ročniki za C cev, 1 ročnik »turbomatik« in 1 ročnik B, 4 kom. sesalnih A cevi, 8 kom. sesalnih B cevi in 4 kom. sesalnih C cevi za vleko vode iz zajetja, 21 kom. tlačnih cevi dolžine 15 m, 28 kom. tlačnih C cevi prav tako standardne dolžine 15 m, metle za gašenje travniških požarov ter polnilec za akumulator, ki ohranja polnost akumulatorja v avtomobilu.

Med operativno opremo prištevamo tudi osebno zaščitno opremo. To sestavljajo delovne zaščitne obleke, gasilske čelade in gasilski varnostni pasovi z dodatno osebno opremo. V Radomerju so posebej veseli 9 kompletov zaščitnih oblek vključno z gumjastimi škornji in 4 kompletov ognjeodpornih oblek.

Operativnost opreme redno preverjajo na letnih rednih pregledih, kjer preverijo tudi ustrezno pripravljenost gasilcev za njihovo uporabo v primerih naravnih in drugih nesreč, predvsem požarov. To izvajajo v okviru operativnega okoliša »sektor Ljutomer 1«.

Operativna oprema gasilskega društva je ob 80. obletnici njegovega delovanja raznovrstna in ustreza sodobnim potrebam gasilske dejavnosti na obravnavanem območju. Z vzpostavljenim sistemom gasilske operativne dejavnosti, ki temelji na sodobni organizaciji službe in ustrezni komunikacijski opremi, pa postaja še bolj učinkovita, še posebej v korelaciji s kompatibilno opremo drugih – sosednjih prostovoljnih oz. industrijskih gasilskih društev.

Andrej Bogša

25 LET SODELOVANJA MED PGD RADOMERJE IN DVD MAJERJE

Prvi koraki sodelovanja med Prostovoljnim gasilskim društvom Radomerje (dalje: PGD Radomerje) in Prostovoljnim gasilskim društvom Majerje (Dobrovoljno vatrogasno društvo Majerje, dalje: DVD Majerje) iz sosednje Republike Hrvaške segajo v leto 1975.

***Praporščaka Ivan Plantak iz
DVD Majerje in Janez Slokan
iz PGD Radomerje***

iz Radomerja, hkrati pa so začeli s postopkom formalizacije medsebojnega sodelovanja. V ta namen so simbolično vložili pozdravni nagovor častnega člana GD Radomerje Karola Centriha v posebno mapo kot uvod za pobratenje. V njem je med drugim dejal *...Želim, da bi naše sodelovanje z vašim društvom bilo v bodoče še tesnejše, lahko bi že danes predlagal obema upravnima odboroma, naj med društvoma izvrši pobratenje, kajti le na ta način bomo v skupnem sodelovanju dosegali vidnejše uspehe in možno bo večkratno medsebojno srečanje...*

Ob tej priložnosti so si ogledali tudi hidrocentralo Srednja Drava pri Varaždinu.¹

Protagonisti sodelovanja so morali željo po medsebojnem sodelovanju uokviriti v tedanji sistem veljavnih družbenih norm.

Začetek tega, že četrto stoletja trajajočega medsebojnega sodelovanja, ni bil politično motiviran, ampak je bila to stvar srečnega naključja. Gasilci iz Majerja so 19. avgusta 1975 organizirali izlet v Moravske toplice. Na poti domov so v Radomerju zagledali slavalok z napisom "50-letnica obstoja Gasilskega društva Radomerje" in se preprosto ustavili na vaški veselici. Preostanek dneva, ki so ga preživeli v Radomerju, je postal nepozaben dogodek. Pa ne zato, ker so se tisti dan vračali domov »brez prebite pare v žepu«, ampak zaradi tega, ker so se v Radomerju preprosto dobro počutili. Na nivoju obeh društev so si obljubili, da se bodo srečevali in vzdrževali prijateljske stike.

Tri leta pozneje, 30. julija 1978, so ob praznovanju 40. obletnice obstoja DVD Majerje, sodelovanje poglobili. Te slovesnosti se je iz Radomerja udeležilo 23 članov, članic in pionirjev. Uniformirano članstvo je sodelovalo na slavnostnem mimohodu. Pozneje se je številna delegacija iz Radomerja udeležila skupnega kosila. Ob tej priložnosti je DVD Majerje predalo priložnostno priznanje GD

***Karol Centrih,
častni član PGD
Radomerje***

¹ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 27. 1. 1979. Arhiv PGD Radomerje.

Podpis listine o pobratenju – podpisnika Ferdinand Pihlar ml. in Franjo Matučec

To so izvedli na ta način, da so si postavili naslednji cilj ...Z namenom nadaljnjega razvijanja bratskih in prijateljskih odnosov med narodi in narodnostmi, varovanja in nadaljnjega razvijanja samoupravnega socializma, še posebej pa medsebojnega sodelovanja na področju požarne varnosti, katerega cilj je obvarovanje družbene in zasebne lastnine, sta Gasilsko društvo Radomerje in Gasilsko društvo Majerje začela sklepati dogovore.

Na 55. rednem občnem zboru GD Radomerje, 9. februarja 1980, je bil soglasno sprejet predlog o pobratenju z DVD Majerje. Ob tej priložnosti je bila tudi določena delegacija, ki se je morala dogovoriti o podrobnostih okrog pobratenja.

Skupaj na povorkah v Majerju ...

... in v Radomerju

Konkretne priprave so kmalu stekle, tako, da je predsednik GD Radomerje Ferdinand Pihlar ml. 23. marca 1980 na 2. redni seji upravnega in nadzornega odbora predložil osnutek listine o pobratenju, ki so ga tudi sprejeli v predloženi obliki. Na seji je tudi poročal o izvedenih dotedanjih pripravah. Dogovorili so se tudi, da s predlogom seznanijo predstavnike DVD Majerje, za kar sta bila zadolžena predsednik društva Ferdinand Pihlar ml. in tajnik društva Milan Ščavničar. Listino je v dveh izvodih izdelal Silvo Prelog.

Na tej seji je predsednik društva seznanil navzoče o tem, da se je delegacija radomerskih gasilcev dogovorila s predstavniki DVD Majerje, da se bo pobratenje med društvi izvršilo ali ob proslavi krajevnega praznika KS Železne dveri ali ob prevzemu nove motorne brizgalne.

Dogovorili so se tudi o podrobnostih izvedbe same slovesnosti, na kateri sta si društvi izmenjali listini in trakove na praporih.

V priprave in svečanost pobratenja so vključili tudi družbeno politične organizacije v KS Železne dveri in Občino Ljutomer.²

Do samega podpisa listine o pobratenju je prišlo 6. julija 1980. Slovesnost so pripravili v okviru krajevnega praznika KS Železne dveri. Ob tem so združili še druge slovesnosti. GD Gresovščak je praznovalo 30-letnico svojega obstoja, GD Radomerje pa 55-letnico.

Po opravljenem podpisu listine o pobratenju sta predsednika obeh društev Ferdinand Pihlar ml. in Franjo Matučec pozdravila udeležence ter izmenjala spominske trakove na praporih.

² Zapisnik 2. redne seje UO in NO GD Radomerje, 23. 3. 1980. Arhiv PGD Radomerje.

Slovesnosti se je udeležil tudi predstavnik »Vatrogasnega saveza SR Hrvatske« Josip Bogdanič, ki je radomerskim gasilcem podelil tri visoka gasilska odličja hrvaške gasilske zveze.

Zlato odličje sta za prizadevanja v zvezi s pobratenjem obeh društev prejela Ferdinand Pihlar ml., kot predsednik, in Janez Fajhtinger st., kot poveljnik društva. Srebrno odličje je prejel takrat novoizvoljeni poveljnik Janez Potočnik.³

Iz pobratenja se je razvilo široko vsestransko sodelovanje na najrazličnejših področjih.

Že naslednje leto je okrog 60 gasilcev (med njimi tudi predstavniki občinske gasilske zveze Ljutomer) sodelovalo na dvodnevem obisku v Majerju. Prvi dan obiska so si ogledali Muzej revolucije v Varaždinu in na varaždinskem pokopališču položili venec na spominsko grobnico padlim v 2. svetovni vojni. Ob tem so se srečali še s člani poklicne gasilske brigade iz Varaždina.

Naslednji dan so se udeležili slovesnosti ob julijskih praznovanjih v Varaždinu in v KS Majerje, kjer so prisostvovali odprtju odseka novo asfaltirane ceste in večje trgovine.

Gasilci obeh društev so srečanje izkoristili še za pogovore o nadaljnjem sodelovanju.⁴

V svojem poročilu na občnem zboru GD Radomerje je predsednik Ferdinand Pihlar ml. zapisal *...Pričakovali smo sicer prijateljsko srečanje, vendar vse to, kar smo doživeli v Majerju in Varaždinu, je bilo nešteto zaporednih presenečenj. Bratski sprejem in povsod bratski in prijateljski odnosi, vse to je bilo enkratno doživetje, ki bo vsakemu od nas ostalo v trajnem spominu.*⁵

Sodelovanje so kmalu razširili še na operativni nivo. Tako so GD Radomerje, DVD Majerje in GD Gresovščak 20. junija 1982 pri gasilskem domu v Radomerju izvedli skupno gasilsko vajo v počastitev dneva civilne zaščite.

V skladu s sklepi občnih zborov so s skupnim nastopom začeli uresničevati želje in potrebe po sodelovanju na gasilskem operativno-strokovnem področju. Hkrati s tem so se dogovorili še za skupne akcije v bodoče.⁶

Leta 1983 so v Majerju izvedli lepo, predvsem pa simbolično gesto. Potem ko so prejeli denarno nagrado v vrednosti 5.000 din, so znesek razpolovili in 2.500 din predali radomerskim gasilcem kot pomoč pri izgradnji prizidka h gasilskemu domu.

V dneh od 7. do 10. julija 1983 se je desetina pionirjev iz Majerja prvič udeležila gasilskega taborjenja v Bučkovcih.⁷

Leta 1984 so člani operativnih enot gasilskih društev v okviru tedna požarne varnosti organizirali mokro vajo v Radomerščaku, kjer so skupaj naredili verigo.⁸

³ S. F., Pomurski vestnik, 5. avgusta 1980, str. 4. Arhiv PGD Radomerje.

⁴ D. L., Pomurski vestnik, 13. avgusta 1981, str. 4. Arhiv PGD Radomerje.

⁵ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 13. 2. 1982. Arhiv PGD Radomerje.

⁶ Vabilo na praznovanje krajevnega praznika KS Železne dveri, 2. junija 1982. Arhiv PGD Radomerje.

⁷ Zapisniki sej upravnega in nadzornega odbora občnega zbora za leto 1983. Arhiv PGD Radomerje.

⁸ Poročilo predsednika GD Radomerje na občnem zboru z dne 28. 1. 1984. Arhiv PGD Radomerje.

Ob 5. obletnici pobratenja je GD Radomerje 14. septembra 1985 organiziralo ogled industrijskih objektov KRKA in Mlekopromet v Ljutomeru, popoldne pa so ob Gajševskem jezeru pripravili družabno srečanje.⁹

Na 10. obletnici pobratenja v Majerju ...

... in na 20. obletnici

21. junija 1987 so v Majerju slavnostno odprli gasilski dom. Gasilci GD Radomerje in GD Gresovščak so se organizirano udeležili te slovesnosti.¹⁰

Naslednje leto je GD Radomerje nakazalo pobratenemu DVD Majerje 15.000 din za spominski žebelj. Ob 50. obletnici obstoja DVD Majerje so jim radomerski gasilci poklonili sliko z motivom jeruzalemskih gor. Članom vodstva DVD Majerje so bila ob tej priložnosti izročena odlikovanja Slovenske gasilske zveze.¹¹

Ne samo gasilstvo, tudi šport ...

... ali samo druženje leta 2000

⁹ Zapisniki sej upravnega in nadzornega odbora občnega zbora za leto 1985. Arhiv PGD Radomerje.

¹⁰ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 23. 1. 1988. Arhiv PGD Radomerje.

¹¹ Zapisnik seje upravnega in nadzornega odbora z dne 19. 4. 1988. Arhiv PGD Radomerje.

Tudi v prihodnjih letih je ohranjalo GD Radomerje z DVD Majerje dobre in prijateljske odnose. Člani so se medsebojno obiskovali, tudi zasebno ali na različnih zabavnih prireditvah. Na formalnem nivoju so se izmenjevale delegacije na letnih občnih zborih obeh društev ali ob pogrebnih njihovih članov.

Kljub temu, da je leto 1991 med obe društvi zarisalo državno mejo, se je vsakoletno srečevanje z različno intenziteto nadaljevalo.

Tako se je leta 1994 na povabilo DVD Majerje PGD Radomerje udeležilo slovesnosti ob 130-letnici gasilskega delovanja v Varaždinu.

Naslednje leto, 23. junija 1995, pa razvitja novega gasilskega prapora DVD Majerje. Obisk so majerski gasilci vrnilo ob 70-letnici obstoja PGD Radomerje. Ob tej priložnosti so PGD Radomerje podelili priznanje in spominsko sliko.¹²

V letih med 1996 in 2004 sta društvi sodelovali samo na občnih zborih ter treh gasilskih srečanjih.

Skupna fotografija ob 20. obletnici pobratenja v Majerju

Spominska plaketa iz leta 2000

Pavel Novoselec, aktualni predsednik DVD Majerje

15. julija 2000 so se člani PGD Radomerje v Majerju udeležili 20-letnice pobratenja. To je bilo zanimivo srečanje, saj so ga zaznamovale zanimive družabne igre, ki so se končale s pravim gasilskim srečanjem in vrtno veselico. Leta 2001 so se člani DVD Majerje udeležili piknika v Gezovih jamah, ki ga je organiziralo Turistično društvo Radomerje v sodelovanju s PGD Radomerje. 18. julija 2004 so se člani DVD Majerje ob prevzemu nove motorne brizgalne udeležili gasilske veselice v Radomerju. Na jubilejnem, 80. občnem zboru PGD Radomerje leta 2005 so radomerski gasilci predali priznanje DVD Majerje.¹³

Po večletnem sodelovanju so medsebojne vezi postale trdnjše, zato je obojestranska želja, da bi se na vseh področjih delovanja tudi v bodoče skupno dopolnjevali po strokovni plati in izmenjevali izkušnje, ob tem pa gojili pristne odnose.

Tanja Fajhtinger

¹² Poročilo predsednika PGD Radomerje na občnem zboru z dne 10. 2. 1996. Arhiv PGD Radomerje.

¹³ Zapisnik občnega zbora PGD Radomerje z dne 22. 1. 2005. Arhiv PGD Radomerje.

RADOMERSKI GASILCI V AKCIJAH GAŠENJA TER REŠEVANJA ŽIVLJENJ IN IMOVINE

Zapis je nastal na podlagi vpisanih podatkov v evidence o sodelovanju pri reševanju in gašenju požarov z naslovom *Dnevnik požarov prostovoljne gasilske čete Radomerje*¹. Ob tem so bila upoštevana še poročila poveljnika društva na letnih občnih zborih². Kljub temu, da v uporabljeni dokumentaciji niso zapisane čisto vse akcije in intervencije, ki so jih izvedli radomerski gasilci, je mogoče na podlagi znanih dejstev ugotoviti njihove osnovne značilnosti.

Trobenta gasilcev Gasilskega društva Radomerje

*Sodelovati pri reševanju in gašenju je v Radomerju v času do nakupa kombiniranega vozila pomenilo, da so morali gasilci in vodniki konjske vprege ob klicu na pomoč pustiti vsakdanja opravila, nato so tekli do gasilskega doma, kjer so vpregli konjsko vprego v gasilski voz. Gasilci se praviloma niso vozili na gasilskem vozu, ampak so tekli ob njem, kar je bilo dokaj enostavno po ravnem. Bitka s časom se je vedno nadaljevala pri premagovanju vzpetin. V teh primerih so morali gasilci pomagati porivati voz navkreber, da konji niso omagali. Ko so prispeli na mesto požara pa so se morali popolnoma posvetiti reševanju in gašenju, kljub pogosto nezadostnim osebnim zaščitnim sredstvom.*³

To naporno sodelovanje pri reševanju in gašenju je nekoliko omilila poznejša izpopolnjena osebna zaščitna oprema, predvsem pa se je spremenilo na boljše, ko so nabavili kombinirano vozilo. Kljub naporom in tveganjem vseh, ki so se odločili pomagati v stiski, vsaj tisti, ki so prišli h gasilskemu

domu, niso bili več »primorani teči na pomoč«.

Tako kot danes spremljajo zvočni signali vozila, ki so na intervencijskih vožnjah, je tudi v še ne tako daljni preteklosti spremljala gasilska trobenta radomerske gasilce na njihovih intervencijah.⁴

Gasilska četa Radomerje je imela prvo reševalno akcijo 7. avgusta leta 1929. Zgodaj zjutraj je zagorelo dvoje gospodarskih poslopij na Kamenščaku, in to pri Francu Kozini in Petru Škrjancu. Vzrok požara ni bil natančno ugotovljen, domnevali pa so, da se je razširil iz posode, v katero so odlagali pepel iz peči. Radomerski gasilci so hitro intervenirali, saj so bili na požarišču 20 minut potem, ko je zagorelo. Nekoliko pozneje so se jim pridružili še gasilci iz Cezanjevcev. Tako je pri gašenju požara sodelovalo 32 gasilcev, po 16 iz vsakega društva.

¹ Dnevnik požarov Prostovoljne gasilske čete Radomerje. Arhiv PGD Radomerje.

² Zapisniki občnih zborov GD Radomerje. Arhiv PGD Radomerje.

³ Ustni vir: Branko Vrbančič ml. in Tilčka Vrbančič, Radomerje.

⁴ Ustni vir: Branko Vrbančič ml. in Tilčka Vrbančič, Radomerje.

Požar so pogasili v 3 urah, pri tem so uporabili krampe ter motorno in ročno brizgalno. Za gašenje je bilo v tem primeru dovolj vode. Samo imetje ni bilo zavarovano, škode pa je bilo približno za 25.000 din. Ker je bila intervencija hitra, se požar ni mogel razširiti na sosednje objekte. Če pa bi se to zgodilo, bi bilo škode za več kot 100.000 din. Pri gašenju požara ni bil nihče ranjen.

Druga intervencija radomerskih gasilcev je bila 14. oktobra 1930 v Mihalovcih pri Novakovih. Popoldne je zagorela stanovanjska hiša, ki je bila združena z lesenim gospodarskim poslopjem. Vzrok požara je bila strela. Ob gasilcih iz Ivanjkovcev je sodelovalo tudi 9 gasilcev radomerske gasilske čete. Za pot do požarišča so potrebovali pol ure. Akcija reševanja je trajala 5 ur, pri tem pa so uporabili krampe ter ročno in motorno brizgalno. Ognja niso mogli omejiti, vse dokler niso prišli gasilci iz Radomerja z motorno brizgalno. Vodo so najprej zajemali iz dveh cistern, a je proti koncu le-te že zmanjkalo. Tudi ta objekt ni bil zavarovan, tako da je bilo škode za približno 70.000 din. V požaru ni bil nihče ranjen.

Prva intervencija radomerske gasilske čete v domači vasi je bila 24. maja 1932 pri Filipičevih. Ob 15. uri je strela treščila v skedenj kmeta. Na požarišču se je že v nekaj minutah zbralo 24 domačih gasilcev, tako da gasilski četi iz Ljutomera niti ni bilo potrebno intervenirati. Hitro posredovanje je preprečilo širitev ognja na sosednje hleve. Nastala škoda je bila ocenjena na približno 35.000 din, imetje pa je bilo zavarovano za 10.000 din. Gasilci so požar pogasili v 2 urah, pri tem so uporabili motorno brizgalno. V tem primeru vode za gašenje ni zmanjkalo, pa tudi nihče ni bil ranjen.

Drugič v tistem letu so radomerski gasilci posredovali na Kamenščaku. 10. avgusta 1932 je zagorelo gospodarsko poslopje kmeta Alojza in Uršule Krajnc. 12 gasilcev radomerske gasilske čete je prispelo na požarišče v 20 minutah po nastanku požara. Na pomoč so prispeli tudi gasilci ljutomerske in cezanjevske gasilske čete, vsaka s po 12 gasilci. Zaradi obsega požara je intervencija trajala 5 ur, pri tem je primanjkovalo tudi vode. Ker je bila tisti čas suša, je ostala straža na pogorišču do jutra. Povzročene škode je bilo za približno 52.000 din, imetje pa ni bilo zavarovano. Vzrok požara ni bil znan, in tudi nihče ni bil ranjen.

Leta 1933 so radomerski gasilci posredovali samo enkrat, in sicer v bližnjem Cerovcu. Gospodarsko poslopje je zagorelo 16. novembra ob 15. uri. Z reševanjem je najprej začela krajevna gasilska četa Cerovec, ki pa je bila brez orodja. 18 radomerskih gasilcev je potrebovalo do mesta požara 30 minut. Kljub temu, da je bil požar omejen samo na gospodarsko poslopje, je gašenje trajalo 4 ure. Za gašenje je bilo na razpolago dovolj vode. V akciji ni bil nihče ranjen. Vzrok požara ni bil znan. Samo imetje ni bilo zavarovano, škode pa je bilo za približno 38.000 din.

V Radomerju je ponovno zagorelo leta 1934. 6. septembra ob 17. uri se je vnela streha stanovanjske hiše Matije Kukolja. Radomerska gasilska četa, ki je štela 22 gasilcev, je začela z

akcijo že po 10. minutah od začetka požara. Na pomoč sta še prihiteli gasilski četi iz Ljutomera in Podgradja, a nista posredovali. Gasilci so posredovali približno 2 uri, požara pa so se lotili s krampi in brizgalno, za katero je bilo tudi zadosti vode. Vzrok požara je bila krušna peč, ki so jo preveč zakurili, zato se je pri dimniku vnel tram, nato pa še streha. Zaradi hitre intervencije je zgorel samo sprednji del strehe, ki je bil pokrit s slamo. Imetje je bilo zavarovano za 9.000 din, škode neposredno od požara pa je bilo za 21.000 din. Pri požaru ni bil nihče ranjen.

Na srečo leta 1935 ni bilo požara, a sta bila zato v letu 1936 kar dva. Prvi se je zgodil 20. marca ob 21. uri na Kamenščaku, hišna številka 36. Zagorela je stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem Antona Korošca oz. Jakoba Kapuna. Na mestu požara ni bilo krajevne gasilske čete, sodelovale pa so čete iz Ljutomera, Cezanjevcev in Radomerja z 10 možmi, ki so prihiteli na pomoč v 10 minutah. Vzrok požara ni bil znan, gasili pa so dobro uro. Imetje ni bilo zavarovano. Približna škoda je znašala 24.000 din. Tudi pri tem požaru ni bil nihče ranjen.

Drugi požar leta 1936 se je zgodil 5. novembra ob 19. uri v Radomerščaku. Gorela je stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem, ki je bila last Antona Bukovca. V 20 minutah je bila na mestu požara krajevna gasilska četa iz Radomerja s 15 gasilci, na pomoč pa je prišla še gasilska četa iz Mekotnjaka–Stare ceste. Natančen vzrok požara ni bil znan. Požar so gasili 2 uri, pri tem so uporabili običajno orodje in motorno brizgalno, za katero je bilo tudi dovolj vode. Imetje je bilo zavarovano za vsoto 5.000 din, približna škoda je znašala 12.000 din. Pri požaru ni bil nihče ranjen.

Tudi leta 1938 sta bila dva požara, pri katerih so z gašenjem sodelovali radomerski gasilci. Prvi je bil 6. avgusta ob 22.30 uri v Cubru 8. Gorela je stanovanjska hiša (viničarija) s hlevi last Jožefa Bratuša iz Ljutomera. Vzrok požara je bila strela. Iz radomerskega društva se je gašenja udeležilo 5 gasilcev. Požar so gasili 3 ure, za gašenje pa so uporabili krampe in sekire. Ker je bila tisti čas suša, si z vodo niso mogli pomagati. Pri samem gašenju ni bil nihče ranjen. Samo imetje je bilo zavarovano za 10.000 din. Materialne škode je bilo približno za 15.000 din.

Drugi požar leta 1938 je bil 25. decembra ob 14. uri. Ponovno je zagorelo v Radomerščaku. To pot je bila to viničarija minoritskega konventa. V 15 minutah so prispeli radomerski gasilci s 6 člani. Sodelovala je tudi gasilska četa iz Žerovinec. Vzrok požara ni bil znan. Že na začetku požara je prihitelo na pomoč veliko ljudi, ki so rešili vse iz hiše in hleva, požar pa so začeli gasiti s priložnimi gasilnimi sredstvi (sneg, lopate, krampi) in ga po dveh urah tudi pogasili. Imetje ni bilo zavarovano, škode pa je bilo za približno 12.000 din. Pri požaru ni bil nihče ranjen.

Tudi 2. svetovna vojna radomerskim gasilcem ni preprečila opravljanja njihovega poslanstva. Tako so morali posredovati 4. avgusta 1941 ob 17. uri v Cubru 16. Gorela je stanovanjska hiša in gospodarsko poslopje. Imetje je bilo last Cerkve Janeza Krstnika. Radomerska gasilska četa je z 12 možmi prišla na mesto požara v 10 minutah. Kot vzrok požara so navedli strelo. Ogenj je zajel streho, a je zgorelo samo podstrešje. Požar so gasili 3 ure, za to pa so uporabili sekire, krampe in motorno brizgalno, za katero je bilo na voljo tudi dovolj vode. Pri požaru ni bil nihče ranjen. Samo imetje ni bilo zavarovano, približna škoda je bila 20.000 din. V obdobju 2. svetovne vojne je zagorelo še pri Šrajnerjevih v Radomerščaku na hišni številki 1. 8 gasilcev radomerske gasilske čete je reševalo stanovanjsko hišo.

Prvi povojni požar se je zgodil 20. februarja 1946 ponovno v Radomerščaku. To pot na številki 6. Do požara je prišlo ob 22.45 uri, ko je zagorelo gospodarsko poslopje in skladišče. Že po 15 minutah je prihitelo na pomoč 8 gasilcev iz Radomerja. Vzrok požara ni bil znan. Gasili so 6 ur. Uporabili so lahko le priložno ročno orodje, gasili pa so z zemljo in peskom. Ker je bila

voda precej oddaljena, motorna brizgalna pa ni mogla premagati višinske razlike, pri reševanju niso uspeli gasiti z njo. Pri požaru je bila ranjena ena oseba, ki je utrpela hude opekline. Imetje ni bilo zavarovano, približna škoda pa je bila 100.000 din.

Radomerski gasilci so spet posredovali 3. aprila 1949 ob 11.30 uri. Gorel je gozd, ki je bil v lasti Krajevnega ljudskega odbora Gresovščak. Pri gašenju je sodelovalo 15 gasilcev gasilske čete Radomerje in gasilske čete Podgradje. Vzrok požara ni bil znan. Za gašenje so porabili 1 uro, pri tem pa so si pomagali z ročno in motorno brizgalno. Vode za gašenje je bilo dovolj. V tem primeru je nastalo škode za približno 20.000 din. Pri požaru tudi ni bil nihče ranjen. Tega leta je bil še en požar. 17. aprila ob 14.15 uri je na Kamenščaku 10 zagorelo gospodarsko poslopje. V 10 minutah sta bili na mestu požara gasilski četni iz Radomerja s 14 gasilci in Ljutomera z 12 gasilci. Ogenj so gasili skoraj dve uri. Vzrok požara ni bil znan. Pri gašenju ni bil nihče ranjen. Materialna škoda je znašala približno 140.000 din.

Prav tako ni bil znan vzrok požara, ki se je zgodil 15. maja 1950 ob 11.45 uri v Radomerščaku, ko je gorela stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem. Gasilska četa Radomerje je na kraj požara prispela v 5 minutah s 7 možmi. Pomagat so prišli še ljutomerski gasilci in gasilci iz Žerovincev. Požar so pogasili v 2 urah, pri tem pa so uporabili motorno in ročno brizgalno in tudi vode je zadostovalo. Pri požaru je bila 1 oseba opečena. Zgorela je tudi ena svinja. Imetje ni bilo zavarovano, škoda pa je bila ocenjena na 120.000 din.

Naslednji požar se je zgodil 9. avgusta 1953 ob 16.50 uri v Radomerju 11. Vžgala se je kopica slame (cca 8 ton), ki je bila last Ivana Filipiča. V 7 minutah je na mesto požara prišla gasilska četa Radomerje s 13 gasilci. Pomagali pa so tudi gasilci PGD Železne dveri, a brez orodja. Vzrok požara ni bil znan. Pogasili so ga v slabih 2 urah. Pri tem so uporabili motorno brizgalno, za katero je bilo tudi dovolj vode. Pri požaru ni bil nihče ranjen.

Radomerski gasilci so ponovno posredovali 23. februarja 1958 v Podgradju, kjer je gorelo gospodarsko poslopje (preša). Na mestu požara je že bila gasilska četa iz Podgradja, radomerska gasilska četa pa se jim je pridružila v 15 minutah s 4 možmi. Vzrok požara ni bil znan. Pogasili so ga v uri in pol. Za gašenje so uporabili gasilsko orodje in motorno brizgalno, za katero je bilo tudi dovolj vode. Pri požaru ni bil nihče ranjen.

11. aprila leta 1955 je zagorelo na stanovanjsko-gospodarskem poslopiju v Železnih dverih, ki je bilo v lasti državnega posestva Železne dveri. Pri gašenju je sodelovalo 12 gasilcev in 5 gasilk, člani radomerskega društva pa so izvajali le reševalo delo.

1. avgusta je zagorelo gospodarsko poslopje na Kamenščaku pri Rudolfovih. Pri reševanju in gašenju je sodelovalo 14 gasilcev, 3 gasilke in 9 pionirjev iz Radomerja. Pri požaru so uporabili tudi motorno brizgalno.

V Radomerju je zagorelo gospodarsko poslopje pri Stanku Filipiču 12. avgusta 1960 ob 20.50 uri. Ob radomerskih gasilcih so bili pri gašenju in reševanju udeleženi še gasilci iz Ljutomera, Kamenščaka in Gresovščaka. Vseh skupaj jih je bilo 36. Vzroka požara niso ugotovili. Škode je bilo za 2 milijona dinarjev. S pravočasno in pravilno intervencijo so rešili približno 5,5 milijona dinarjev premoženja.

Na Kamenščaku je ponovno zagorelo leta 1964. Tokrat stanovanjsko-gospodarsko poslopje pri Blagovičevih. Pri gašenju so sodelovali tudi gasilci iz Gasilskega društva Radomerje z motorno brizgalno. Ker v akciji reševanja niso uspeli rešiti vse živine iz hleva, je Janez Pušenjak na lastno iniciativo vdrl v poslopje iz zadnje strani in pravočasno rešil dve mladi goveji živini. Le malo po tem se je sesul strop hleva. Za to hrabro dejanje je Janez Pušenjak dobil republiško priznanje 3. stopnje.

Leta 1973 je v Cubru zagorelo kar trikrat. Najprej je v mesecu marcu zagorela lopa pri Zdravčevih, nato kopica pri Preječevih. Ponovno pa je zagorelo še januarja naslednjega leta.⁵

19. marca 1974 je Gasilsko društvo Radomerje sodelovalo s petimi gasilci pri gašenju požara v Železnih dverih, ko je zagorela delavnica in skladišče.⁶

Tokrat samo vaja

Prikaz delovanja nove motorne brizgalne leta 1968 v Radomerju

30. aprila 1975 je zagorela drvarnica lastnika Joška Novaka. Pri gašenju požara je sodelovalo 17 gasilcev z orodjem. Pomagali so tudi gasilci iz Gasilskega društva Gresovščak. Drugo intervencijo pa so radomerski gasilci opravili pri gašenju požara v Ilovcih, kjer je gorelo gospodarsko poslopje lastnika Dajčarja.

7. oktobra 1977 je zjutraj zagorelo stanovanjsko poslopje pri Sagajevih v Cubru. Kot vzrok požara so navedli tleče oglje, ki je padlo iz kurišča. Poslopje je pogorelo do tal. Radomerski gasilci so pri gašenju sodelovali z motorno brizgalno. Še preden so prihiteli na pomoč gasilci, je Alojz Pevec opazil, da gori v njegovi soseščini. Stekel je do soseda Slavka Ivanjšiča, ki ga je z motorjem odpeljal na požarišče. Ker je bil sprednji del poslopja že v ognju, sta z zadnje strani razbila okno. Skozi njo je Alojz Pevec prišel v notranjost hiše in se po tleh priplazil do zibelke, v kateri je ležal približno dve leti star, že nezavesten otrok. Hitro ga je pograbil in se po isti poti vrnil ter otroka predal Slavku Ivanjšiču. Za drugega otroka, ki je bil v prvem delu zgradbe, pa je bilo že prepozno, saj je zaradi zadušitve izgubil življenje. Pri tem reševanju je Alojz Pevec izpostavil svoje življenje, za kar je dobil visoko državno odlikovanje.

Radomerski gasilci pa so tega dne sodelovali brez motorne brizgalne tudi pri gašenju požara na Podgradju. Zagorel je skedenj. Za požrtvovalnost pri reševanju so bili pohvaljeni Marjan Pihlar, Milan Ščavničar in Janko Žinko.⁷

Poleti 1980 je divjalo nad našimi kraji neurje z močnim deževjem, kar je povzročilo naraščanje voda. Narasle vode so zalile kleti v Ljutomeru. Pri črpanju vode so sodelovali tudi radomerski gasilci.

⁵ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 9. 3. 1974. Arhiv PGD Radomerje.

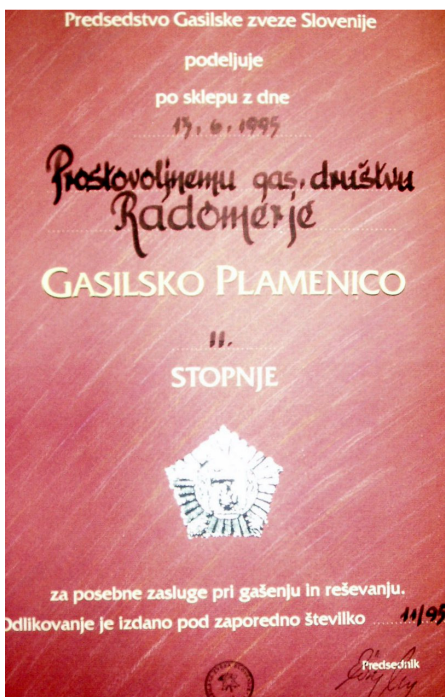
⁶ Poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 7. 12. 1975. Arhiv PGD Radomerje.

⁷ Pim.: poročilo poveljnika GD Radomerje na občnem zboru z dne 11. 2. 1978. Arhiv PGD Radomerje.

22. 7. 1984 so radomerski gasilci posredovali na Plešivici. Gorelo je gospodarsko poslopje, ki je bilo v lasti Joška Mihoriča. Kljub hitri intervenciji in uporabi treh motornih brizgaln, se je ogenj razširil na stanovanjski del, ki je bil večinoma lesen. Škoda je bila velika.

Naslednje leto je zagorel svinjak v Plešivici. Ker so radomerski gasilci potrebovali gasilski kombi na tekmovanju, je gasilec Branko Novak z osebnim avtom prepeljal potrebno gasilsko opremo, tako da so požar lahko pogasili z vodo iz hidranta. Pri reševanju je sodelovalo 6 gasilcev. Ko je zaradi udara strele zagorela hiša, ki je bila v lasti Dušana Pevca v Železnih dverih, so pri gašenju skupaj z gasilci iz Ljutomera in Gresovščaka pomagali tudi radomerski gasilci.

8. 10. 1994 so gasilci posredovali v Radomerščaku pri Miranu Grnjaku, ko je prišlo do požara zaradi kratkega stika na avtomobilu. Pri gašenju so sodelovali še gasilci iz Ljutomera.

26. 3. 2000 je zjutraj zagorelo pri Tkalčevih v Radomerščaku. Gorela je nekdanja viničarija. Pri gašenju je sodelovalo 7 gasilcev iz Gasilskega društva Radomerje z motorno brizgalno, pomagali so tudi gasilci iz Ljutomera.

Poleg navedenih intervencij so sodelovali še pri reševanju in gašenju večjih požarov, kot je bil tisti, ko so zagoreli proizvodni prostori v Ljutomerskem podjetju Imgrad.

S stališča pripravljenosti gasilskega moštva opazimo vsaj dve obdobji, ki si logično sledita. Prvo obdobje traja od ustanovitve radomerske gasilske čete do petdesetih let. Značilnost tega obdobja je, da so se gasilci izobraževali s področja gasilske tehnike, a tega niso imeli formalno priznanega. Do formalizacije je prišlo šele v času druge polovice 20. stol., ko so člani operativne enote začeli opravljati potrebne preizkuse znanj. V isto obdobje sovpada tudi uporabljena tehnika. V začetku delovanja društva je spadala njihova motorna brizgalna med najbolj moderne, s katero so velikokrat uspešno intervenirali ob požarih.

Včasih pa si zaradi objektivnih okoliščin s tehniko gasilci niso mogli veliko pomagati. V tem primeru je bil odločilen človeški dejavnik. V osemdesetih letih delovanja društva se je nabrala kopica zgodb in anekdot, ki opisujejo odločitve, reakcije in požrtvovalnost radomerskih gasilcev. Izmed teh pa gotovo izstopata dva primera. Primer uspešnega reševanja imovine predstavlja odločna akcija Janeza Pušenjaka iz Radomerja. Kot primer reševanja ljudi iz gorečega objekta pa predstavlja odločitev Alojza Pevca, ki je brez ustrezne zaščitne opreme iz goreče hiše rešil življenje otroka. Družba je obema priznala njun pogum in odločnost.

Roman Belovič

ČLANI PGD RADOMERJE OD LETA 1925 DO LETA 2005

Seznam članov Gasilske čete oz. Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje je nastal na podlagi obstoječe uradne računalniško vodene evidence Vulkan,¹ matične knjige Gasilskega društva Radomerje, zapisnikov sej občnih zborov društva in sej upravnega odbora, evidenc prisotnosti na gasilskih vajah in na podlagi drugih pomožnih evidenc, ki so ohranjene v arhivu društva. Zbrane podatke so pregledali in dopolnili Janez Fajhtinger ml., Katarina Novak in Branko Krajnc. Zato gre njim posebna zahvala. Hvala pa tudi njihovim informatorjem, ki so posredovali ali identificirali posamezne starejše člane in članice, ki so spremenile priimek, in na ta način pomagali h karseda izpopolnjenemu seznamu.

Društvo je skozi zgodovino skrbno vodilo evidence o svojih rednih članih. Iz različnih razlogov pa ni moglo vzpostaviti popolne evidence vseh sodelavcev in simpatizerjev oz. podpornih članov. S tega razloga smo na seznam članov uvrstili vse posameznike, za katere se je dalo ugotoviti po ohranjenem arhivskem gradivu, da so v preteklosti kakorkoli sodelovali pri različnih aktivnostih gasilskega društva.

S pojmom »član« so tako označeni tudi tisti, ki v času, iz katerega izhaja podatek, še niso bili formalni člani, ampak so bili npr. pionirji, pa še to le za kratek čas. Prav tako avtorji seznama dopuščamo možnost, da so lahko posamezniki bili aktivni v društvu že pred navedenim časom, a za to v opravljeni raziskavi nismo našli relevantnih zapisov.

Drug problem, s katerim smo se sestavljalci seznama srečali, je upoštevanje prenehanja aktivnosti v gasilskem društvu. Posameznikom je članstvo prenehalo zaradi smrti, spremembe kraja stalnega bivališča, ali pa so izstopili iz osebnih razlogov.

V raziskavi smo prišli do spoznanja, da je članstvo dinamično nihalo, kar pomeni, da so se nekateri člani ponovno aktivirali, potem ko so začasno prenehali z aktivnostmi. S tega razloga datuma prenehanja nismo navajali. V seznamu zaradi načelnega varovanja osebnih podatkov nismo objavili letnice rojstva oz. smrti.

Pri soimenjakih, pri katerih je nesporna rodbinska povezanost, smo uporabili pri imenu dodatek »st.« za starejši in »ml.« za mlajši.

Pri ostalih soimenjakih smo identifikacijo posameznikov reševali z vsebinskimi elementi. Pri članih, za katere smo nesporno ugotovili, da so umrli, smo dodali znak »+«. Ta podatek je zgolj informativen za potrebe identifikacije posameznikov.

Pri posameznih članicah smo v seznamu poleg privzetega dodali še dekliški priimek. Seznam je organiziran po abecednem vrstnem redu priimkov in znotraj tega po abecednem vrstnem redu imen.

Avtorji seznama²

¹ Podatki so z geslom dostopni na spletni strani: <https://apl.gasilec.net/Vulkan/>.

² Pri pripravi seznama so sodelovali: Roman Belovič, Miroslav Novak, Tanja Fajhtinger, Andrej Novak, Monika Novak, Doroteja Novak in Marta Novak.

1. Franc **BABIČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950. V letu 1951 član upravnega odbora (adjutant).
2. Aleš **BELOVIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1993. Od leta 2000 tajnik društva. Od leta 2003 nosilec značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
3. Roman **BELOVIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1993. Od leta 2003 nosilec značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
4. Alojz **BLAGOVIČ**, član PGD Radomerje. V letu 1951 član upravnega odbora (desetar za Kamenščak).
5. Darjan **BLAGOVIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1989. Leta 2000 prejel srebrno priznanje. Leta 2003 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
6. +Janez **BLAGOVIČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Leta 1950 kooptiran kot poveljnik PGD Radomerje. V letih 1950-1951 član upravnega odbora (krajevni poveljnik).
7. +Joško **BLAGOVIČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
8. Mateja **BLAGOVIČ**, članica PGD Radomerje postala leta 1999. Leta 2001 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila zlato priznanje in značko.
9. Alojz **BOGŠA** ml., član PGD Radomerje postal leta 1955, nato podporni član.
10. Alojz **BOGŠA** st., član gasilske čete v Radomerju postal leta 1940.
11. Andrej **BOGŠA**, član PGD Radomerje postal leta 1987. Od leta 2003 nosilec značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
12. Mihael **BOGŠA**, član PGD Radomerje od leta 1987 do 1998.
13. Ana **BORKO**, roj. Prejac, članica PGD Radomerje in izprašana gasilka od leta 1969.
14. Tončka **BRATINŠČAK**, članica PGD Radomerje postala leta 1954.
15. Franc **BRATUŠA**, član PGD Radomerje v letih od 1955 do 1968.
16. Aleksander **BUKOVEC**, član PGD Radomerje postal 1979.
17. +Anton **BUKOVEC**, član gasilske čete od leta 1935, izprašani gasilec od leta 1950. V petdesetih in šestdesetih letih član nadzornega odbora. Nosilec značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
18. Avgust **BUKOVEC**, član PGD Radomerje do leta 1975. Leta 1965 član nadzornega odbora društva.
19. Franc **BUKOVEC**, član PGD Radomerje postal leta 1954.
20. Silva **BUKOVEC**, članica PGD Radomerje od leta 1961 do 1970.
21. Vinko **BUKOVEC**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
22. +Karol **CENTRIH**, častni član PGD Radomerje od leta 1978.
23. Srečko **CENTRIH**, izprašani gasilec od leta 1959, nato od leta 1973 podčastnik 1. stopnje. Leta 1972 prejel gasilsko odlikovanje 3. stopnje. V PGD Radomerje član upravnega odbora leta 1976 (tajnik).
24. +Stane **ČEH**, član PGD Radomerje postal leta 1954.

25. +Alojz **ČRVIČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
26. Franc **DAJČAR**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
27. Janez **DAJČAR**, podporni član PGD Radomerje od leta 1968.
28. Janko **DAJČAR**, član PGD Radomerje od leta 1963, pozneje podporni član.
29. Marjana **DAJČAR**, roj. Magdič, članica PGD Radomerje od leta 1968. Kot članica upravnega odbora v sedemdesetih letih zadolžena za saniteto, opravljala pa tudi dela in naloge vodje ženske desetine, prav tako sodelovala v komisiji za odlikovanja. Leta 1978 dobitnica značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
30. +Anton **DOLAMIČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925. Kot član PGD Radomerje udeležen na vajah z brizgalno in s sekirami leta 1931.
31. Valter **DVANAJŠČAK**, član PGD Radomerje od leta 1979. Nosilec značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
32. Dragica **FAJHTINGER**, roj. Dajčar, članica PGD Radomerje od leta 1968. Nosilka značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
33. Franc **FAJHTINGER**, član PGD Radomerje do leta 1961. V letu 1958 član nadzornega odbora PGD Radomerje, naslednje leto pa upravnega.
34. Janez **FAJHTINGER** ml., član PGD Radomerje od leta 1963. Kot član upravnega odbora društva s presledki opravlja različne funkcije kot adjutant, zadolžen za aktivnosti v zvezi s kulturo in prosveto, član komisije za odlikovanja, zadolžitve za delo z mladino. Od leta 1980 pomočnik oz. namestnik poveljnika in član poveljstva PGD, nato od leta 1994 dalje aktualni poveljnik PGD. Dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec državnega odlikovanja II. stopnje.
35. +Janez **FAJHTINGER** st., član gasilske čete Radomerje od leta 1933. Od leta 1937 do 1947 opravljal dolžnosti pomočnika poveljnika, od leta 1948 dalje poveljnik PGD Radomerje ter član upravnega odbora. Hkrati odposlanec Okrajne gasilske skupščine in krajevni poverjenik. Leta 1950 postal častnik prve stopnje, nato pomočnik krajevnega poveljnika. Po reorganizaciji ponovno poveljnik do leta 1980, ko je postal najprej svetovalec poveljnika in nato častni poveljnik PGD Radomerje. Nekaj časa tudi blagajnik društva. Nosilec visokih slovenskih in hrvaških gasilskih priznanj in dobitnik značke za 50 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
36. Silvester **FAJHTINGER**, član PGD Radomerje od leta 1983. Od leta 1991 nižji častnik, strojnik. Leta 2004 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
37. Tanja **FAJHTINGER**, članica PGD Radomerje od leta 1998.
38. Branko **FEKONJA**, član PGD Radomerje postal leta 1951.
39. +Maks **FEKONJA**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1938, član upravnega odbora leta 1941. Po drugi svetovni vojni adjutant leta 1948 in član upravnega odbora leta 1950.
40. +Karl **FICKO**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Leta 1951 zadolžen za kulturo in prosveto čete Kamenščak.
41. Tone **FICKO**, član PGD Radomerje od leta 1962 do 1965.

42. Bojan **FILIPČ**, član PGD Radomerje od leta 1993. Leta 2003 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
43. Breda **FILIPČ**, članica PGD Radomerje od leta 1978. Dobitnica priznanja za dolgoletno in požrtvovalno delo leta 1987.
44. +Ivan **FILIPČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925. Leta 1940 član vojne gasilske čete.
45. Janko **FILIPČ**, član PGD Radomerje postal leta 1968.
46. Nataša **FILIPČ**, članica PGD Radomerje od leta 1999. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila srebrno priznanje in značko.
47. Stanko **FILIPČ** ml., član PGD Radomerje od leta 1963, izpit za izprašanega gasilca opravil leta 1969.
48. Stanko **FILIPČ** st., podporni član PGD Radomerje.
49. Tončka **FILIPČ**, roj. Pušenjak, članica PGD Radomerje od leta 1946. Sodelovala v sanitetnem odseku. Izprašana gasilka od leta 1950.
50. Josip **FRANC**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1933.
51. Janko **GLAVNIK**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
52. Peter **GLAVNIK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
53. +Alojz **GOLOB**, član PGD Radomerje postal leta 1954.
54. +Boris **GOLOB**, član PGD Radomerje postal leta 1953.
55. +Franc **GOLOB**, član PGD Radomerje postal leta 1962.
56. +Franc **GOLOB** st., član gasilske čete v Radomerju postal leta 1933.
57. +Stanko **GOLOB**, član PGD Radomerje postal leta 1954.
58. Tonček **GOLOB**, član PGD Radomerje postal leta 1953.
59. +Martin **GOVEDIČ**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
60. +Roman **GOVEDIČ**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
61. Ferdo **GREGORINČIČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925. Pozneje gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
62. Franc **GRMIČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
63. Angela **GRNJAK**, roj. Žabota, članica PGD Radomerje postala leta 1954.
64. +Janko **GRNJAK**, član PGD Radomerje postal leta 1962.
65. Marica **GRNJAK**, roj. Prejac, članica PGD Radomerje in izprašana gasilka od leta 1969.
66. Tinica **GRUT**, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
67. +Franc **HABJANIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1954.
68. Jože **HABJANIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1974.

69. Olga **HABJANIČ**, članica PGD Radomerje od leta 1979.
70. +Alojz **HANŽEKoviČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
71. Janez **HANŽEKoviČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
72. Mimica **HATIČ**, roj. Županec, članica PGD Radomerje postala leta 1955.
73. +Jakob **HOJČ**, član PGD Radomerje od leta 1948. Izpit za gasilca opravil leta 1955, podčastnik 1974, podčastnik 1. stopnje 1976. V sedemdesetih letih opravljal funkcijo pomočnika orodjarja, nato več let član upravnega ali nadzornega odbora. Dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
74. Marjeta **HOJČ**, roj. Golob, članica PGD Radomerje postala leta 1955.
75. Emilia **HORVAT**, članica PGD Radomerje postala leta 1951.
76. +Franc **IVANČIČ** ml., član gasilske čete v Radomerju postal leta 1940. Kot član gasilske čete se leta 1941 udeležil odprtja vrtca v Ljutomeru, istega leta opravil samaritanski tečaj. Od leta 1978 podporni član.
77. +Franc **IVANČIČ** st., ustanovni član gasilske čete v Radomerju in njen prvi blagajnik. To funkcijo opravljal vse do leta 1965. Že v času med obema vojnama odlikovan z bronasto in srebrno kolajno za 10 in 15 letno službovanje. Leta 1940 član vojne gasilske čete. Po drugi svetovni vojni dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
78. Drago **IVANJŠIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1968.
79. Bojan **IVANJŠIČ**, član PGD Radomerje od leta 1993. Leta 2003 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
80. Boštjan **IVANJŠIČ**, član PGD Radomerje od leta 1993. Leta 2003 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
81. Karla **IVANJŠIČ**, članica PGD Radomerje in izprašana gasilka od leta 1950. Naslednje leto članica upravnega odbora (saniteta).
82. Milan **IVANJŠIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1967.
83. +Slavko **IVANJŠIČ**, podporni član PGD Radomerje od leta 1938.
84. Tatjana **JAGRINEC**, roj. Nedok, članica PGD Radomerje postala leta 1978. Leta 1989 dobitnica značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
85. Janko **JELEN**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
86. +Matija **JEREBIČ**, član gasilske čete Radomerje od leta 1927. Leta 1931 udeležen na vajah z brizgalno in s sekirami.
87. Marta **JESENİK**, roj. Ranca, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
88. +Marija **JURŠIČ**, članica PGD Radomerje od leta 1955. V obdobju od 1962 do 1966 članica nadzornega oz. upravnega odbora (ženska enota ter prosveta in kultura). Leta 1968 dobitnica značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.

89. +Martina **KARBA**, članica PGD Radomerje od leta 1946, razporejena v sanitetni odsek.
90. +Anton **KAUČIČ**, član gasilske čete Radomerje od leta 1935.
91. +Karla **KAUČIČ**, članica PGD Radomerje postala leta 1951.
92. +Martin **KAUČIČ**, član gasilske čete Radomerje od leta 1929. V času med obema vojnama dobil bronasto kolajno za 10 letno službovanje. Izpit za izprašanega gasilca opravil leta 1950.
93. Franc **KLEMEN**, član PGD Radomerje postal leta 1963.
94. Stanko **KLEMEN**, član PGD Radomerje od leta 1960 do 1970.
95. Martin **KLEMENČIČ**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1933.
96. +Janez **KLUG**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1942. V letih 1955 in 1956 član nadzornega odbora.
97. Lizika **KLUG**, članica PGD Radomerje postala leta 1951.
98. +Angela **KOLARIČ**, roj. Belec, članica PGD Radomerje postala v letu 1955.
99. Vinko **KOLARIČ**, član gasilske čete Radomerje. Leta 1931 udeležen na vajah z brizgalno in s sekirami. Leta 1948 član nadzornega odbora društva.
100. Cvetka **KOLMANČIČ**, roj. Klemen, članica PGD Radomerje postala leta 1978.
101. +Andrej **KOSI**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925, leta 1940 član vojne gasilske čete.
102. Andrej **KOSI**, član PGD Radomerje postal leta 1987.
103. Anica **KOSI**, roj. Klug, članica PGD Radomerje postala leta 1951.
104. Branko **KOSI**, član PGD Radomerje od leta 1978 in izprašani gasilec od 1979. Od leta 1984 gasilec 1. stopnje. Dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
105. Edvard **KOSI**, član PGD Radomerje od leta 1973. V sedemdesetih letih kot član upravnega odbora zadolžen za prosveto, propagando in kulturo. Leta 2003 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
106. +Franc **KOSI**, član PGD Radomerje od leta 1949, izprašani gasilec od leta 1950. Naslednje leto član nadzornega odbora društva. Leta 1959 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah. Pozneje podporni član.
107. +Jakob **KOSI**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1940.
108. Marija **KOSI**, roj. Pušenjak, članica PGD Radomerje od leta 1946. Delovala v sanitetnem oddelku, izprašana gasilka od leta 1950. Istega leta pridobila čin desetarja in do leta 1954 kot članica upravnega odbora vodila žensko desetino.
109. Milica **KOSI**, roj. Škrlec, članica PGD Radomerje postala leta 1963.
110. Milica **KOSI**, članica PGD Radomerje postala leta 1978.
111. Sabina **KOSI**, članica PGD Radomerje postala leta 1998.
112. +Franc **KOTNIK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.

113. Anica **KRAJNC**, roj. Žnidarič, članica PGD Radomerje postala leta 1957.
114. Branko **KRAJNC**, član PGD Radomerje od leta 1978, izprašani gasilec leta 1979. Član nadzornega in izvršnega odbora. Od leta 1984 član poveljstva, zadolžen za delo z žensko desetino in mladino. Leta 1997 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
115. Ines **KRAJNC**, članica PGD Radomerje postala leta 1998. Leta 2000 prejela bronasto priznanje. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila srebrno priznanje in značko.
116. Janez **KRAJNC**, član PGD Radomerje od leta 1979. Leta 1988 član upravnega odbora (zadolžen za pionirje). Leta 1989 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
117. Marica **KRAJNC**, roj. Pihlar, članica PGD Radomerje postala leta 1951.
118. Matej **KRAJNC**, član PGD Radomerje postal leta 2001. Leta 2003 opravil izpit iz požarne samozaščite in pridobil bronasto priznanje in značko.
119. Marica **KRAUS**, članica PGD Radomerje postala leta 1968.
120. Monika **KUMPERŠČAK**, članica PGD Radomerje postala leta 1997. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila srebrno priznanje in značko.
121. Mimica **KURBUS**, članica PGD Radomerje postala leta 1959.
122. Jožek **KUTNJAK**, član PGD Radomerje postal leta 1967.
123. +Feliks **LAŠIČ**, podporni član PGD Radomerje od leta 1978.
124. Marjan **LAŠIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1973.
125. Marta **LAŠIČ**, članica PGD Radomerje postala leta 1955.
126. +Stanko **LAŠIČ**, član PGD Radomerje od leta 1947. Član nadzornega odbora PGD Radomerje leta 1948 in v začetku sedemdesetih let. V prvi polovici petdesetih let član upravnega odbora ter adjutant v letih 1954-1957. V sedemdesetih letih podporni član društva.
127. Jelica **LEBAR**, roj. Šalamun, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
128. Franc **LIPOVEC**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
129. Frančiška **LIPOVEC**, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
130. Matjaž **LIPOVEC**, član PGD Radomerje postal leta 1997. Leta 2000 prejel bronasto priznanje.
131. Mihaela **LIPOVEC**, članica PGD Radomerje od leta 1997.
132. Mimika **LIPOVEC**, roj. Kolarič, članica PGD Radomerje postala leta 1951.
133. +Avgust **MAGDIČ**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1940, pozneje podporni član društva.
134. +Franc **MAGDIČ**, član gasilske čete v Radomerju. Leta 1941 se udeležil odprtja vrtca v Ljutomeru.

135. +Janko **MAGDIČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
136. +Jože **MAGDIČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925. Leta 1931 udeležen na vajah z brizgalno in s sekirami. Orodjar od leta 1934, leta 1935 vodja oddelka. Kot kolar opravil kolarska dela na prvem gasilskem vozu gasilske čete Radomerje. Že v času med obema vojnama dobil bronasto in srebrno kolajno za 10 in 15 letno službovanje. V času po drugi svetovni vojni najprej ponovno orodjar, nato leta 1950 opravil izpit za izprašanega gasilca. Kot član upravnega odbora od leta 1950 zadolžen za različne naloge (saniteta leta 1954, kultura in prosveta v letih 1956–1961, pomočnik orodjarja). Leta 1954 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
137. +Jože **MAGDIČ** ml., član PGD Radomerje od leta 1967. Leta 1977 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah. Od leta 1978 podporni član društva.
138. +Nežika **MAGDIČ**, roj. Blagovič, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950. Leta 1951 blagajničarka čete Kamenščak.
139. +Franc **MAJERIČ**, član PGD Radomerje in kovaški pomočnik.
140. Ana **MARINIČ**, roj. Kolarič, članica PGD Radomerje in izprašana gasilka leta 1950.
141. Mia **MARINIČ**, članica PGD Radomerje postala leta 2003.
142. Miha **MARINIČ**, član PGD Radomerje postal leta 2003.
143. Lizika **MAUKO**, roj. Rožman, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
144. Barbara **MAVRIČ**, članica PGD Radomerje postala leta 1998. Leta 2000 prejela srebrno priznanje.
145. Boris **MAVRIČ**, član PGD Radomerje.
146. +Jože **MAVRIČ**, član PGD Radomerje od leta 1955. Leta 1992 dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
147. Jožef **MAVRIČ**, član PGD Radomerje, izprašani gasilec od leta 1962, podčastnik leta 1973. Član nadzornega odbora v letih 1970–1976. Leta 1973 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
148. Jožko **MAVRIČ** ml., član PGD Radomerje od leta 1964, predtem član PGD Stara cesta. V šestdesetih in sedemdesetih letih član oz. predsednik nadzornega odbora društva.
149. +Stanko **MAVRIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1961.
150. Terezija **MAVRIČ**, roj. Čuš, članica PGD Radomerje postala v letu 1962 in bila aktivna v upravnem odboru (sekretarka).
151. Terezija **MAVRIČ**, roj. Škrjanec, članica PGD Radomerje od leta 1955.
152. David **MEDVAR**, član PGD Radomerje postal leta 1998. Leta 2000 prejel bronasto priznanje. Leta 2003 opravil izpit iz požarne samozaščite in pridobil srebrno priznanje in značko.
153. Nika **MEDVAR**, roj. Pušenjak, članica PGD Radomerje postala leta 1987.

154. Sara **MEDVAR**, članica PGD Radomerje postala leta 2003.
155. Ivan **MESARIČ**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1938.
156. +Branko **MIHOLIČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950. Leta 1951 član upravnega odbora društva (vodja mladine).
157. Jože **MIHORIČ**, član PGD Radomerje od leta 1955, izprašani gasilec od leta 1960. Leta 1982 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
158. Jože **MIHORIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1973.
159. +Alojz **MIR**, član PGD Radomerje od leta 1947 in nadzornega odbora društva leta 1948.
160. +Avgust **MIR**, član PGD Radomerje in izprašani gasilec od leta 1950.
161. Stanko **MIR**, član PGD Radomerje postal leta 1953.
162. Tonček **MIR**, član PGD Radomerje postal leta 1953.
163. +Franc **MÜLFELNER**, član PGD Radomerje postal leta 1956.
164. Marjan **MUNDA**, član PGD Radomerje od leta 1978, izprašani gasilec od 1979, častnik 1. stopnje od 1986. Konec osemdesetih let in v prvi polovici devetdesetih let član nadzornega odbora. Leta 2000 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
165. Slavica **MUNDA**, roj. Rauter, članica PGD Radomerje.
166. Avgust **MURGEC**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
167. Edvard **NEDOK**, član PGD Radomerje od leta 1960, izprašani gasilec od leta 1967. Konec sedemdesetih in v osemdesetih letih član upravnega oz. nadzornega odbora. Leta 2001 dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in od leta 1995 nosilec republiškega priznanja II. stopnje.
168. Alojz **NERAT**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
169. +Aleksander **NOVAK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925 in prvi podnačelnik do leta 1933, nato postal leta 1934 vodja oddelka. V času pred okupacijo član upravnega odbora društva. Leta 1940 član vojne gasilske čete. Leta 1958 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
170. Andrej **NOVAK**, član PGD Radomerje postal leta 1996. Leta 2003 opravil izpit iz požarne samozaščite in pridobil srebrno priznanje in značko.
171. Branko **NOVAK**, član PGD Radomerje postal leta 1954.
172. Branko **NOVAK**, član PGD Radomerje od leta 1976, izprašan gasilec od leta 1979, nižji gasilski častnik od leta 1984, višji gasilski častnik od leta 2005. V osemdesetih in prvi polovici devetdesetih let član upravnega odbora in poveljstva, tajnik od leta 1984 do 1987 ter namestnik predsednika v letih 1988–1993. Od leta 1995 aktualni predsednik PGD Radomerje. Leta 1997 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah. Prejel priznanje Gasilske zveze Slovenije II. stopnje.
173. Dejan **NOVAK**, član PGD Radomerje.

174. Dominik **NOVAK**, član PGD Radomerje.
175. Franc **NOVAK**, član PGD Radomerje od leta 1946, izprašani gasilec od leta 1950. Kot član upravnega odbora leta 1950 desetar, nato v obdobju od leta 1954 do 1971 pomočnik oziroma namestnik poveljnika. Leta 1995 dobitnik značke gasilskega veterana in leta 2005 dobitnik značke za 60 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
176. Frančiška **NOVAK**, članica PGD Radomerje, od leta 1946 aktivna v sanitetnem odseku.
177. Ivan **NOVAK**, član PGD Radomerje postal leta 1978, izprašani gasilec leta 1979.
178. +Ivo **NOVAK**, kot član gasilske čete se leta 1941 udeležil odprtja vrtca v Ljutomeru in samaritanskega tečaja.
179. Katarina **NOVAK**, roj. Kosi, članica PGD Radomerje od leta 1946, obenem članica upravnega odbora (sekretarka društva). Istega leta opravila izpit za izprašano gasilko. Leta 1987 prejela priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo v društvu.
180. Miroslav **NOVAK**, član PGD Radomerje postal leta 1978, izprašani gasilec leta 1979. Konec sedemdesetih in v prvi polovici osemdesetih let član upravnega odbora društva (vodja mladine in pionirjev). Leta 1987 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
181. Monika **NOVAK**, članica PGD Radomerje postala leta 1995. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila zlato priznanje in značko.
182. Rudi **NOVAK**, član PGD Radomerje postal leta 1955.
183. Sandra **NOVAK**, članica PGD Radomerje postala leta 1997. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila srebrno priznanje in značko.
184. Silvo **NOVAK**, član PGD Radomerje postal leta 1951.
185. Simon **NOVAK**, član PGD Radomerje.
186. Štefan **NOVAK**, član PGD Radomerje od leta 1980, izprašani gasilec od leta 1982, gasilec 1. stopnje od leta 1984. V začetku osemdesetih let član upravnega odbora. Leta 2000 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
187. Terezija **NOVAK**, članica PGD Radomerje postala leta 1954.
188. Zdenko **NOVAK**, član PGD Radomerje postal leta 1968.
189. Rudi **NOVINŠČAK**, član PGD Radomerje postal leta 1959.
190. Luka **PERČIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1998. Leta 2003 opravil izpit iz požarne samozaščite in pridobil srebrno priznanje in značko.
191. Stanka **PERČIČ**, roj. Potočnik, članica PGD Radomerje od leta 1984. Leta 2005 dobitnica značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
192. Joško **PETEK**, član PGD Radomerje od leta 1973.
193. Peter **PETEK**, član PGD Radomerje od leta 1952. Leta 1992 dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
194. Alojz **PEVEC**, član PGD Radomerje od leta 1948. Več let član nadzornega in upravnega odbora (prosveta in kultura). Leta 1978 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.

195. Alojzija **PEVEC**, roj. Kosi, članica PGD Radomerje. Leta 1987 dobila priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo v društvu.
196. +Boris **PEVEC**, član PGD Radomerje postal leta 1962.
197. +Franc **PEVEC**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925. Udeleženec vaj z brizgalno in s sekirami leta 1931.
198. Gorazd **PEVEC**, član PGD Radomerje.
199. Ivan **PEVEC**, član gasilske čete v Radomerju postal v obdobju med obema vojnama.
200. +Janko **PEVEC**, član PGD Radomerje od leta 1963, izprašani gasilec od leta 1967. V sedemdesetih letih pomočnik gospodarja in član nadzornega odbora društva. Leta 1997 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
201. Janko **PEVEC**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
202. Angela **PIHLAR**, članica PGD Radomerje. Leta 1987 prejela priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo v društvu.
203. Boštjan **PIHLAR**, član PGD Radomerje postal leta 1988.
204. Branko **PIHLAR**, član PGD Radomerje. V letih 1967–1969 član upravnega odbora društva (tajnik).
205. Damjan **PIHLAR**, član PGD Radomerje od leta 1988. Leta 2003 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
206. +Ferdinand **PIHLAR** ml., član gasilske čete Radomerje od leta 1929. Dolžnosti poveljnika društva opravljal od leta 1933 do 1935 in 1946 do 1948. Od leta 1950 izprašani gasilec in gasilski častnik 1. stopnje. Predsednik društva od 1946 do 1983, od leta 1983 dalje častni predsednik Gasilskega društva Radomerje in od leta 1985 častni član Prostovoljnega gasilskega društva Majerje (DVD Majerje). Leta 1982 dobitnik značke za 50 let aktivnega dela v gasilskih vrstah. Poleg tega nosilec republiškega odlikovanja Gasilske zveze Slovenije 3. stopnje, republiškega odlikovanja Gasilske zveze Hrvaške 1. stopnje in republiškega odlikovanja Gasilske zveze Slovenije - veteran.
207. +Ferdinand **PIHLAR** st., ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925 in njen prvi načelnik, nato predsednik društva do njegove ukinitve leta 1941. Idejni in organizacijski vodja razvoja gasilstva v Radomerju. Inštruktor in izvajalec seminarjev za gasilce v medvojnem obdobju. Zaslužen za izgradnjo gasilskega doma in nakup prve motorne brizgalne. Leta 1940 član vojne gasilske čete. Za svoje delo prejel visoko državno odlikovanje Red sv. Save.
208. +Franc **PIHLAR**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
209. Ivo **PIHLAR**, član PGD Radomerje postal leta 1953.
210. Marjan **PIHLAR**, član PGD Radomerje od leta 1963, izprašani gasilec 1968, od leta 1974 nižji častnik. V letih 1979-1987 član nadzornega odbora, zadolžen za delo s pionirji in mladino. Leta 1997 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
211. Nande **PIHLAR**, član PGD Radomerje postal leta 1953.

212. +Vinko **PIHLAR**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
213. Alojz **POTOČNIK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
214. Ferdo **POTOČNIK**, član PGD Radomerje postal leta 1960.
215. Ivan **POTOČNIK**, član PGD Radomerje od leta 1979. Član upravnega odbora. Leta 1999 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah, nosilec občinskega priznanja I. stopnje.
216. Ivan **POTOČNIK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
217. Janez **POTOČNIK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
218. Janez **POTOČNIK** (Radomerje), član PGD Radomerje od leta 1958, izprašani gasilec od leta 1960. V sedemdesetih letih član upravnega odbora (gospodar in vodja žena in mladine), v osemdesetih letih za kratek čas tajnik. Leta 2000 dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec občinskega priznanja I. stopnje.
219. Janez **POTOČNIK** (Radomerščak), član PGD Radomerje od leta 1951. Od leta 1959 podčastnik 1. stopnje. Kot član upravnega odbora od leta 1960 vodja mladine, sekretar ali adjutant. V sedemdesetih letih pomočnik poveljnika, za kratek čas tudi gospodar in od leta 1981 do 1993 poveljnik gasilskega društva. Od leta 1993 častni poveljnik društva in član nadzornega odbora. Leta 1991 dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah. Poleg tega nosilec srebrne medalje za požrtvovalnost hrvaške gasilske zveze iz leta 1980, gasilske plamenice 2. stopnje iz leta 1975 in občinskega priznanja iz leta 1981. Od leta 2001 gasilec-veteran.
220. Jani **POTOČNIK**, član PGD Radomerje postal leta 1979. Leta 1989 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
221. Josip **POTOČNIK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
222. Ljudmila **POTOČNIK**, kot članica PGD Radomerje leta 1987 prejela priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo v društvu.
223. Marija **POTOČNIK**, roj. Mir, kot članica PGD Radomerje leta 1987 prejela priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo v društvu.
224. Marjanca **POTOČNIK**, članica PGD Radomerje postala leta 1987.
225. Mihaela **POTOČNIK**, članica PGD Radomerje postala leta 1997. Leta 2000 prejela bronasto priznanje. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila srebrno priznanje in značko.
226. Nandi **POTOČNIK**, član PGD Radomerje postal leta 1963.
227. Nina **POTOČNIK**, članica PGD Radomerje postala leta 1999. Leta 2000 prejela bronasto priznanje. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila bronasto priznanje in značko.
228. Stanko **POTOČNIK**, član PGD Radomerje od leta 1979, predtem podporni član. Od leta 1984 gasilec prve stopnje. V osemdesetih letih član nadzornega odbora. Leta 1999 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
229. Urška **POTOČNIK**, članica PGD Radomerje postala leta 2000. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila bronasto priznanje in značko.

230. Marija **PRAJNIK**, roj. Rožman, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
231. +Rudolf **PRAŠIČEK**, v PGD Radomerje prišel iz PGD Gresovščak. V drugi polovici sedemdesetih let član upravnega odbora in pomočnik vodje mladine.
232. Rudolf **PRAŠIČEK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
233. +Stanko **PRAŠIČEK**, član PGD Radomerje postal leta 1962.
234. Emil **PREJAC**, član PGD Radomerje.
235. Janez **PREJAC**, član PGD Radomerje postal leta 2005.
236. Jožko **PRELOG**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
237. +Alojz **PUŠENJAK**, član PGD Radomerje in izprašani gasilec od leta 1950. V letih 1950–1951 član upravnega odbora (četni poveljnik za Kamenščak).
238. Anton **PUŠENJAK**, član PGD Radomerje od leta 1974. V sedemdesetih in osemdesetih letih član nadzornega odbora društva. Leta 2004 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec občinskega priznanja I. stopnje.
239. Antonija **PUŠENJAK**, članica PGD Radomerje postala leta 1946.
240. Feliks **PUŠENJAK**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950. Leta 1951 član upravnega odbora in četni orodjar gasilske čete Kamenščak.
241. Franc **PUŠENJAK**, član PGD Radomerje in član nadzornega odbora leta 1951.
242. Ivan **PUŠENJAK**, član PGD Radomerje v začetku petdesetih let.
243. Janez **PUŠENJAK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
244. Janez **PUŠENJAK**, član PGD Radomerje od leta 1951. Podčastnik prve stopnje od leta 1973. Zastavonoša konec šestdesetih let. Kot član upravnega odbora najprej pomočnik gospodarja nato blagajnik društva v letih 1969-1980, adjutant. V letih 1988-1994 predsednik društva. Leta 1997 dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah. Poleg tega nosilec gasilskega odlikovanja I. stopnje od leta 1970 in republiškega odlikovanja III. stopnje od leta 1968 ter republiškega priznanja II. stopnje od leta 1995.
245. Janko **PUŠENJAK**, član PGD Radomerje od leta 1979. V devetdesetih letih član upravnega odbora. Leta 1999 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec občinskega priznanja II. stopnje.
246. +Matija **PUŠENJAK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925 in prvi blagajnik društva. Zaslužni član od leta 1978.
247. +Mihael **PUŠENJAK**, član gasilske čete Radomerje od leta 1935, član upravnega odbora leta 1941, rojnik leta 1946, izprašani gasilec od leta 1950. V petdesetih in šestdesetih letih ponovno član nadzornega in upravnega odbora ter mladinski referent, adjutant, blagajnik ali zadolžen za kulturo in prosveto. Leta 1975 dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah. Podporni član društva od leta 1978.
248. Slavko **PUŠENJAK**, član PGD Radomerje postal leta 1950. Konec šestdesetih let kot član nadzornega oz. upravnega odbora zadolžen za prosveto.
249. Drago **RAJH**, član PGD Radomerje postal leta 1950.

250. Franc **RAJH**, član PGD Radomerje postal leta 1954.
251. +Janko **RAJH**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925. Zaslužni član od leta 1978.
252. Marija **RAJH**, roj. Graf, članica PGD Radomerje postala leta 1950. Med leti 1956 in 1961 članica upravnega odbora društva (vodja ženskega odseka).
253. +Slavko **RAUTER**, član PGD Radomerje postal leta 1951.
254. Adrijana **RIZMAN**, članica PGD Radomerje postala leta 1998. Leta 2000 prejela srebrno priznanje. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila zlato priznanje in značko.
255. Ivan **RIZMAN**, član PGD Radomerje od leta 1976. Leta 1989 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
256. Denis **ROS**, član PGD Radomerje postal leta 2005.
257. Franc **ROS**, najprej podporni član PGD Radomerje, nato od leta 1995 redni član. Leta 2005 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
258. Jasna **ROS**, članica PGD Radomerje postala leta 2002.
259. Mimika **ROS**, roj. Habjanič, članica PGD Radomerje postala leta 1961.
260. Mira **ROS**, članica PGD Radomerje od leta 1979.
261. Monika **ROS**, članica PGD Radomerje postala leta 2002. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila bronasto priznanje in značko.
262. Vitodrag **ROS**, član PGD Radomerje od 1979. Leta 1999 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
263. Jerica **ROŠKAR**, roj. Ivanjšič, članica PGD Radomerje postala leta 1968.
264. Friderik **RUBIN**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
265. Ludvik **RUBIN**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
266. Martin **RUBIN**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
267. Bojan **SAGAJ**, član PGD Radomerje.
268. Franc **SEMENIČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
269. Janko **SEMENIČ**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
270. Olivija **SENČAR**, roj. Dvanajščak, članica PGD Radomerje od leta 1977 in leta 1987 dobitnica priznanja za dolgoletno in požrtvovalno delo. Nosilka značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
271. Roman **SLAVINEC**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1942.
272. +Franc **SLOKAN**, član PGD Radomerje od leta 1954.
273. Igor **SLOKAN**, član PGD Radomerje.
274. Janez **SLOKAN**, član PGD Radomerje od leta 1979, izprašani gasilec od leta 1967. V osemdesetih letih kot član upravnega odbora opravljal naloge vodje mladine ter v letih

- 1980-1984 gospodar društva. Leta 1985 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec gasilske pohvale.
275. Jani **SLOKAN**, član PGD Radomerje od leta 1984. Leta 2004 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
276. Lojzka **SLOKAN**, članica PGD Radomerje postala leta 1953.
277. Robi **SLOKAN**, član PGD Radomerje.
278. Cilika **SMODIŠ**, roj. Glavnik, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
279. Stane **SOŠIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1951.
280. +Franc **STANJKO**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
281. Terezija **STAJNKO**, roj. Slokan, članica PGD Radomerje od leta 1955.
282. Joško **STOJKO**, član PGD Radomerje.
283. Franc **STRMŠEK**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1934.
284. Juri **STRMŠEK**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1940.
285. Niko **STUDNIČKA**, član PGD Radomerje in blagajnik od leta 1998.
286. +Pavla **ŠAUPERL**, roj. Blagovič, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
287. +Jožef **ŠČAVNIČAR**, član PGD Radomerje postal leta 1953.
288. Marija **ŠČAVNIČAR**, roj. Prašiček, članica PGD Radomerje postala leta 1968, naslednje leto članica upravnega odbora in vodja ženske desetine.
289. Milan **ŠČAVNIČAR**, član PGD Radomerje od leta 1968, izprašani gasilec in podčastnik. Od leta 1977 član upravnega odbora in tajnik društva do 1983, nato v letih 1984-1988 predsednik društva in od leta 1993 namestnik poveljnika. Leta 1997 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in od leta 1985 nosilec občinskega priznanja I. stopnje ter od leta 1995 državnega priznanja II. stopnje.
290. +Maks **ŠEF**, član PGD Radomerje postal leta 1936.
291. Rudi **ŠEK**, član PGD Radomerje v začetku petdesetih let.
292. Igor **ŠERUGA**, član PGD Radomerje od leta 1992 in od leta 2003 nižji gasilski častnik. Leta 2003 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
293. Majda **ŠERUGA**, roj. Pevec, članica PGD Radomerje in leta 1972 zadolžena za žensko desetino.
294. Barbara **ŠIŠKO**, članica PGD Radomerje postala leta 2003.
295. Blanka **ŠIŠKO**, članica PGD Radomerje postala leta 2000. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila bronasto priznanje in značko.
296. Leopold **ŠIŠKO ml.**, član PGD Radomerje postal leta 1979.
297. Anton **ŠKAFAR**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.

298. Franc **ŠKRJANEC** ml., član PGD Radomerje od leta 1978, izprašani gasilec od leta 1979. Leta 1997 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec občinskega priznanja II. stopnje.
299. Franc **ŠKRJANEC** st., član PGD Radomerje od leta 1955. Od leta 1984 gasilec prve stopnje. V začetku šestdesetih let član upravnega odbora (vodja mladine). Leta 2004 dobitnik značke za 50 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec gasilske pohvale; gasilec-veteran.
300. Jože **ŠKRJANEC**, član gasilske čete v Radomerju postal v obdobju med obema vojnama.
301. Sabina **ŠKRJANEC**, članica PGD Radomerje. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila srebrno priznanje in značko.
302. Stanko **ŠKRJANEC**, član PGD Radomerje postal leta 1976.
303. +Anton **ŠKRLEC**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
304. +Franc **ŠKRLEC**, član gasilske čete Radomerje od leta 1928, od leta 1935 nekaj časa poveljnik. Od leta 1950 izprašani gasilec. V času med obema vojnama prejel bronasto kolajno za 10-letno službovanje. Od leta 1948 do 1977 s presledki član nadzornega odbora. V šestdesetih letih tudi zastavonoša. Leta 1981 dobitnik značke za 50 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
305. Joško **ŠKRLEC**, podporni član PGD Radomerje od leta 1963.
306. Vlado **ŠKRLEC**, član PGD Radomerje postal leta 1960.
307. +Josip **ŠRAJNAR**, član gasilske čete Radomerje od leta 1927, od leta 1934 vodja oddelka. Udeleženelec na vajah z brizgalno in s sekirami leta 1931.
308. Martin **SRŠA**, član PGD Radomerje od leta 1969. Leta 1989 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
309. Ciril **ŠTABUC**, član PGD Radomerje od leta 1968. V letih 1989 in 1990 član upravnega odbora in gospodar društva. Leta 1993 zadolžen za pionirje. Leta 1998 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in od leta 1995 nosilec občinskega priznanja II. stopnje.
310. Dominik **ŠTABUC**, član PGD Radomerje.
311. Mateja **ŠTABUC**, članica PGD Radomerje.
312. Edi **ŠTAMPAR**, član PGD Radomerje in sekretar od leta 1954.
313. Matija **ŠUT**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
314. Ferdinand **TOMAŽIČ**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
315. +Janez **TOMAŽIČ**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1940. Leta 1941 udeleženelec na otvoritvi vrtca v Ljutomeru.
316. Marjan **TOMAŽIČ**, član PGD Radomerje od leta 1978. Leta 1999 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
317. Nandi **TOMAŽIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1960.
318. +Rudi **TOMAŽIČ**, član PGD Radomerje od leta 1946 (zadolžen za saniteto in kulturo). Član upravnega odbora od leta 1950, istega leta postal izprašani gasilec.

319. Stanko **TOMAŽIČ**, član PGD Radomerje.
320. Jakob **TRSTENJAK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
321. Kristjan **TRSTENJAK**, član PGD Radomerje.
322. Mateja **TRSTENJAK**, članica PGD Radomerje postala leta 1999.
323. Zvonka **UPLAZNIK**, roj. Novak, članica PGD Radomerje. Leta 1987 prejela priznanje za dolgoletno in požrtvovalno delo v društvu.
324. Marko **VAUPOTIČ**, član PGD Radomerje. Kot član upravnega odbora sekretar društva v letih 1955 in 1956, nato član nadzornega odbora in adjutant do leta 1969. Leta 1969 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
325. +Herman **VRBANČIČ**, član PGD Radomerje od leta 1931. Leta 1946 tajnik in odposlanec Okrajne gasilske skupščine. Izprašani gasilec leta 1950. Tega leta pridobil čin desetarja.
326. +Alojz **VOGRINEC**, član PGD Radomerje postal leta 1955.
327. +Franc **VOGRINEC**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925, gasilski trobentar, leta 1941 član upravnega odbora in poveljnik.
328. Janko **VOGRINEC**, član PGD Radomerje, gasilec gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilca opravil v Radomerju leta 1950.
329. Stanko **VOGRINEC**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
330. Zofija **VOGRINEC**, roj. Tkalec, članica PGD Radomerje postala leta 1955.
331. Igor **VORŠIČ**, član PGD Radomerje od leta 1993. Leta 2003 dobitnik značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
332. Branimira **VRBANČIČ**, članica PGD Radomerje od leta 1968.
333. Branko **VRBANČIČ** ml., član PGD Radomerje od leta 1963, izprašani gasilec od leta 1968 in podčastnik leta 1973. Kot član upravnega odbora ali nadzornega odbora v sedemdesetih letih vodja mladine, v osemdesetih in prvi polovici devetdesetih let pa gospodar društva. Leta 1990 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec občinskega priznanja II. stopnje.
334. +Branko **VRBANČIČ** st., član PGD Radomerje od leta 1948. Izprašani gasilec od leta 1950 z opravljenim strojniškim izpitom. Član upravnega odbora ter orodjar kontinuirano od leta 1950 do 1969. Leta 1968 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
335. Danilo **VRBANČIČ**, član PGD Radomerje od leta 1979. Od leta 1993 član upravnega odbora. Leta 1999 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in od leta 1995 nosilec občinskega priznanja II. stopnje.
336. +Frido **VRBANČIČ**, podporni član PGD Radomerje od leta 1978.
337. Janko **VRBANČIČ**, član PGD Radomerje. Zapisnikar leta 1963.
338. Jetica **VRBANČIČ**, članica PGD Radomerje.
339. +Josip **VRBANČIČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925 in prvi tajnik društva. Prejel značko za 30-letno delovanje leta 1958.

340. Matej **VRBANČIČ**, član PGD Radomerje postal leta 2002. Leta 2003 opravil izpit iz požarne samozaščite in pridobil bronasto priznanje in značko.
341. Peter **VRBANČIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1954.
342. Robert **VRBANČIČ**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1934.
343. Romana **VRBANČIČ**, članica PGD Radomerje od leta 1979. Od leta 1988 članica upravnega odbora, zadolžena za kulturno dejavnost. Leta 1989 dobitnica značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
344. Sandra **VRBANČIČ**, članica PGD Radomerje postala leta 1998. Leta 2000 prejela bronasto priznanje. Leta 2003 opravila izpit iz požarne samozaščite in pridobila srebrno priznanje in značko.
345. Stanka **VRBANČIČ**, roj. Pušenjak, članica PGD Radomerje od leta 1978. Konec osemdesetih let članica nadzornega odbora. Leta 1989 dobitnica značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
346. Tilčka **VRBANČIČ**, roj. Obran, izprašana gasilka PGD Radomerje od leta 1950.
347. Vera **VRBANČIČ**, roj. Nemeč, članica PGD Radomerje in članica upravnega odbora ter sekretarka v letih od 1989 do 2000. Leta 1997 dobitnica značke za 10 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
348. +Vojko **VRBANČIČ**, član PGD Radomerje od leta 1955. Od leta 1963 član upravnega odbora, v letih 1963 in 1964 sekretar, nato vodja mladine. V začetku osemdesetih let pomočnik blagajnika in od leta 1993 do 1998 blagajnik. Leta 2002 dobitnik značke za 40 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec gasilskega odlikovanja III. stopnje.
349. Anica **VRŠIČ**, roj. Novak, članica PGD Radomerje postala leta 1958.
350. Maksimiljan **WEIS**, član PGD Radomerje od leta 1969. Izprašani gasilec od leta 1952. V letih 1971 do 1973 član upravnega odbora in tajnik društva. Leta 1971 dobitnik značke za 20 let aktivnega dela v gasilskih vrstah.
351. Miro **WEIS**, član PGD Radomerje postal leta 1979.
352. Simon **WEIS**, član PGD Radomerje postal leta 1998. Leta 2000 prejel srebrno priznanje. Leta 2003 opravil izpit iz požarne samozaščite in pridobil srebrno priznanje in značko.
353. Metka **WEIS-LIPOVEC**, članica PGD Radomerje postala leta 1999.
354. Ljubo **ZADRAVEC**, član PGD Radomerje od leta 1973.
355. +Matevž **ZADRAVEC**, član PGD Radomerje.
356. Cilika **ZAVRATNIK**, roj. Kumperščak, članica PGD Radomerje, gasilka gasilske čete Kamenščak. Izpit za gasilko opravila v Radomerju leta 1950.
357. Feliks **ZAVRATNIK**, ustanovni član gasilske čete Radomerje leta 1925. V četi opravljal dela tajnika. Leta 1931 udeležen na vajah z brizgalno in s sekirami. Leta 1937 vodja oddelka, leta 1940 član vojne gasilske čete. Leta 1941 član upravnega odbora. Takoj po drugi svetovni vojni leta 1946 rojnik, nato v naslednjih letih član nadzornega odbora. Leta 1950 postal izprašani gasilec. V času med obema vojnama dobil bronasto in srebrno kolajno za 10 in 15 letno službovanje.

358. Franc **ZAVRATNIK**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
359. Ivan **ZAVRATNIK**, podporni član PGD Radomerje leta 1963.
360. +Janez **ZAVRATNIK**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1933. Leta 1983 prejel značko za 40 let delovanja v društvu.
361. Miran **ZAVRATNIK**, član PGD Radomerje od leta 1973.
362. Stanka **ZAVRATNIK**, članica PGD Radomerje postala leta 1968.
363. +Stanko **ZAVRATNIK**, član PGD Radomerje. Odposlanec za Republiško gasilsko zvezo Slovenije leta 1948. Izpit za desetarja opravil leta 1949. Član upravnega odbora leta 1951 (sekretar).
364. Zvonko **ZAVRATNIK**, član PGD Radomerje postal leta 1963.
365. Silva **ZOREC**, roj. Graf, kot članica upravnega odbora PGD Radomerje v letih od 1957 do 1960 opravljala funkcijo sekretarke.
366. +Milan **ŽABOTA**, član PGD Radomerje in izprašani gasilec od leta 1950.
367. Slavica **ŽABOTA**, roj. Frater, članica PGD Radomerje postala leta 1950.
368. Alojzija **ŽINKO**, roj. Županec, članica PGD Radomerje postala leta 1963.
369. Andrej **ŽINKO**, član PGD Radomerje postal leta 1979.
370. Franc **ŽINKO**, član PGD Radomerje in član upravnega odbora od leta 1969.
371. Irena **ŽINKO**, roj. Potočnik, članica PGD Radomerje postala leta 1978.
372. Janko **ŽINKO**, član PGD Radomerje od leta 1957, izprašani gasilec od leta 1967 in podčastnik od leta 1977. V sedemdesetih letih kot član upravnega odbora zadolžen za delo s pionirji in mladino. Leta 1996 dobitnik značke za 30 let aktivnega dela v gasilskih vrstah in nosilec občinskega priznanja II. stopnje.
373. Roman **ŽINKO**, član PGD Radomerje postal leta 1979.
374. Tilčka **ŽLIČAR**, roj. Pušenjak, članica PGD Radomerje.
375. Alojz **ŽNIDARIČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
376. +Branko **ŽNIDARIČ**, član PGD Radomerje, član upravnega odbora društva, vodja mladine v letih od 1956 do 1959.
377. Ivo **ŽNIDARIČ**, član PGD Radomerje postal leta 1954.
378. Janez **ŽNIDARIČ**, ustanovni član gasilske čete v Radomerju leta 1925.
379. Franc **ŽOMAR**, član gasilske čete v Radomerju postal leta 1929.
380. +Alojz **ŽUPANEC**, član gasilske čete Radomerje od leta 1934, izprašani gasilec od leta 1950. Član upravnega ali nadzornega odbora, nekajkrat sekretar oz. tajnik, predvsem pa v petdesetih, šestdesetih in sedemdesetih letih zadolžen za saniteto v gasilskih vrstah PGD Radomerje. Leta 1984 dobitnik značke za 50 let aktivnega dela v gasilskih vrstah ter od leta 1974 nosilec gasilske plakete.
381. +Marija **ŽUPANEC**, roj. Ploj, članica PGD Radomerje leta 1953.
382. Slavko **ŽUPANEC**, član PGD Radomerje postal leta 1962.

PRESEDNIKI IN POVELJNIKI PGD RADOMERJE 1925-2005

*Ferdinand PIHLAR st.,
ustanovitelj in prvi predsednik
od 1925 do 1941*

*Ferdinand PIHLAR ml.,
poveljnik od 1933 do 1935 in 1946 do
1948 ter predsednik od 1946 od 1983*

*Franc ŠKRLEC,
poveljnik od 1935 do 1940*

*Franc VOGRINEC,
poveljnik od 1941 do 1942*

*Milan ŠČAVNIČAR,
predsednik od 1984 do 1988*

*Janez FAJHTINGER st.,
poveljnik od 1948 do 1980*

*Janez PUŠENJAK,
predsednik od 1988 do 1994*

*Janez POTOČNIK,
poveljnik od 1981 do 1993*

*Branko NOVAK,
predsednik od 1995*

*Janez FAJHTINGER ml.,
poveljnik od 1994*

**OPERATIVNA ENOTA PROSTOVOLJNEGA
GASILSKEGA DRUŠTVA RADOMERJE V LETU
2005**

Aleš Belovič

Roman Belovič

Andrej Bogša

Janez Fajhtinger ml.

Silvester Fajhtinger

Bojan Filipič

Branko Krajnc

Janez Krajnc

Branko Novak

Ivan Potočnik

Janez Potočnik

Janko Pušenjak

Vitodrag Ros

Danilo Vrbančič

Jani Slokan

Milan Ščavničar

Igor Šeruga

Franc Škrjanec ml.

Ciril Štabuc

Marjan Tomažič

Igor Voršič

Izbrane povorke gasilcev v Radomerju 1925 - 2005

Ob 15. obletnici leta 1940

Ob 40. obletnici leta 1965

Ob prevzemu brizgalne leta 1968

Ob 50. obletnici leta 1975

Ob prevzemu avtomobila leta 1979

Ob prevzemu avtomobila leta 1979

Ob 70. obletnici leta 1995

Izbrani zbori gasilcev v Radomerju 1925 - 2005

Ob 15. obletnici leta 1940

Ob slavnosti v petdesetih letih

Ob 40. obletnici leta 1965

Ob 50. obletnici leta 1975

Ob 70. obletnici leta 1995

Ob prevzemu motorne brizgalne leta 2004

Priložnostne fotografije

K razvoju gasilstva v Radomerju so pripomogli: Franc Ivančič, Marija Ivančič, Marija Pevec, Franc Pevec; druga vrsta: Feliks Zavrtnik st., Franc Škrlec, Franc Vogrinec, nn, Jožef Vrbančič, Jožef Magdič

Častna tribuna ob prevzemu motorne brizgalne leta 1968: Janez Fajhtinger st., Karol Centrih, Jožef Magdič, Franc Ivančič, Karel Flisar, Janez Blagovič

Janez Fajhtinger st., Silva Potočnik, Janez Potočnik, Rudi Prašiček, Branko Vrbančič ml. leta 1975

Janez Fajhtinger st., Franc Štrakl, Janko Tratnik, Ferdinand Pihlar ml. leta 1975

Ob prevzemu avtomobila v Radomerju: Franc Rajh, Matija Pušenjak, Franc Škrlec; v drugi vrsti: Ivo Rajh, Joško Škrlec

Gasilski podčastniki Janko Dajčar, Milan Ščavničar in Marjan Pihlar leta 1975

Radomerski gasilci Anton Pušenjak, Jakob Hojč, Janez Pušenjak, Janez Potočnik, Joško Mavrič, Slavko Županec, Janko Žinko, Alojz Županec, Branko Vrbančič ml., Edvard Nedok, Janez Fajhtinger ml., Milan Ščavničar in Maksimiljan Weis ob prevzemu gasilskega avtomobila v Ljutomeru

kuharice iz PGD Radomerje: Milica Potočnik, Marija Kosi, Marija Potočnik, Zvonka Novak, Dragica Fajhtinger, Ivanka Pušenjak; spredaj: Marija Potočnik, Katarina Novak, Marjanca Potočnik in Alojzija Pevec

Branko Vrbančič s sveže pečenimi krapci na eni izmed mnogih gasilskih veselic v Radomerju

Vaja gasilske enote v Radomerju iz začetka petdesetih let

Prvi javni preizkus motorne brizgalne Ziegler leta 1968. Spuščanje sesalnega voda v bazen

... in polaganje tlačnega voda

Vaja gasilskih enot na Osnovni šoli Ivana Cankarja Ljutomer leta 2005 ...

... med njimi tudi radomerska gasilska enota

Slavnostni vžig motorne brizgalne Ziegler leta 2004

Milan Ščavničar, Silvester Fajhtinger in Andrej Bogša preverjajo znanje na sektorskem pregledu v Ljutomeru leta 2005

Skupinske vaje na sektorskem pregledu v Ljutomeru leta 2005

Po izvedenem trodelnem napadu na sektorskem pregledu v Ljutomeru leta 2005

Po jubilejnim fotografiranjem operativna enota pospravi razstavljeno opremo

Pred odhodom v Ljutomer na svečanost ob Florjanovem leta 2005

Pionirji na vaji z vedrovko v Radomerju leta 1956 ...

... vzbudijo zanimanje in odobravanje okolice

Radomerske mladinke na gasilskih vajah v Ljutomeru konec osemdesetih let

Gasilske vaje pionirjev v Radomerju leta 1988

Mladinska mešana desetina doseže leta 1999 na tekmovanju v Ljutomeru 2. mesto

Pionirji na Kamenščaku leta 2003

Še zadnja navodila pred izvedbo vaje z vedrovko na tekmovanju v Ljutomeru leta 2005 ...

... in nekaj trenutkov po uspešno izvedeni vaji

Svečani trenutki

Rado Pušenjak leta 1956

Ferdinand Pihlar ml. leta 1975

Branko Vrbančič st. leta 1968

Ferdinand Pihlar in Karol Centrih leta 1975

Jakob Hojč leta 1975

Peter Petek leta 1975

Janko Žinko leta 1975

Maksimilijan Weis leta 1975

Janez Potočnik leta 1975

Martin Frank leta 1975

Stanko Potočnik leta 1979

*Predsednik sveta KS Železne dveri Niko Studnička
podeljuje leta 1980 priznanje Milošu Vrbančiču*

... Prostovoljnemu gasilskemu društvu Majerje ...

... in Alojziji Pevec

Branko Vrbančič ml. leta 1965

Irena Potočnik leta 1975

Breda Filipič leta 1975

Predstavnik Zavarovalnice Triglav Marjan Kosi, župan Občine Ljutomer Ludvik Bratuša, predsednik PGD Radomerje Branko Novak, Mateja Štabuc in Mateja Blagovič ter moški pevski zbor iz Ljutomera na proslavi ob 70. obletnici PGD Radomerje leta 1995

Leta 2004: Barbara in Blanka Šiško ...

*... slavnostni govornik
župan Jožef Špindler ...*

*... ljutomerski župnik
Jože Vehovar ...*

*in strojnik Janko
Pušenjak s ključem
brizgalne*

***Jubilejne skupinske fotografije članov
Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje
1925 – 2005***

***Radomerska gasilska četa z gasilsko opremo pred gasilskim domom okoli leta 1930
prva vrsta: Matija Jerebič, Jože Vrbančič, Franc Ivančič, Franc Vogrinc, Jože Magdič, Matija Pušenjak; zadaj:
Ferdinand Pihlar st., Franc Pevec, Martin Kaučič, Vinko Kolarič***

Ob 10. obletnici Gasilske čete Radomerje leta 1935

prva vrsta: Franc Vogrinec, Martin Kaučič, Alojž Županec; druga vrsta: Aleksander Novak, Jožef Magdič, Franc Škrlec, Franciška Zavrtnik, Ferdinand Pihlar st., Marija Ivančič, Franc Ivančič, Feliks Zavrtnik st.; tretja vrsta: Marija Armoša, Ana Magdič, Ferdinand Tomazič, Anton Bukovec, Vinko Kolarič, Janez Zavrtnik, Mihael Pušenjak; zadnja vrsta: Marta Ivančič, Anton Kaučič, Matija Jerebič, m, n, Roman Govedič,

Člani Gasilskega društva Radomerje v času med obema vojnama

prva vrsta: Franc Vogrinec, m; druga vrsta: Feliks Zavrtnik, Aleksander Novak, Jožef Vrbančič, Ferdinand Pihlar ml., Ferdinand Pihlar st., Franc Ivanjčič, Jožef Magdič, m; tretja vrsta: Vinko Kolarič, Martin Kaučič, m, m, Janez Zavrtnik, Matija Jerebič, Anton Škrlec, Franc Stajniko; četrta vrsta: Ferdinand Tomažič, m, Herman Verbančič, Janez Fajhtinger st., Roman Govedič, Franc Škrlec

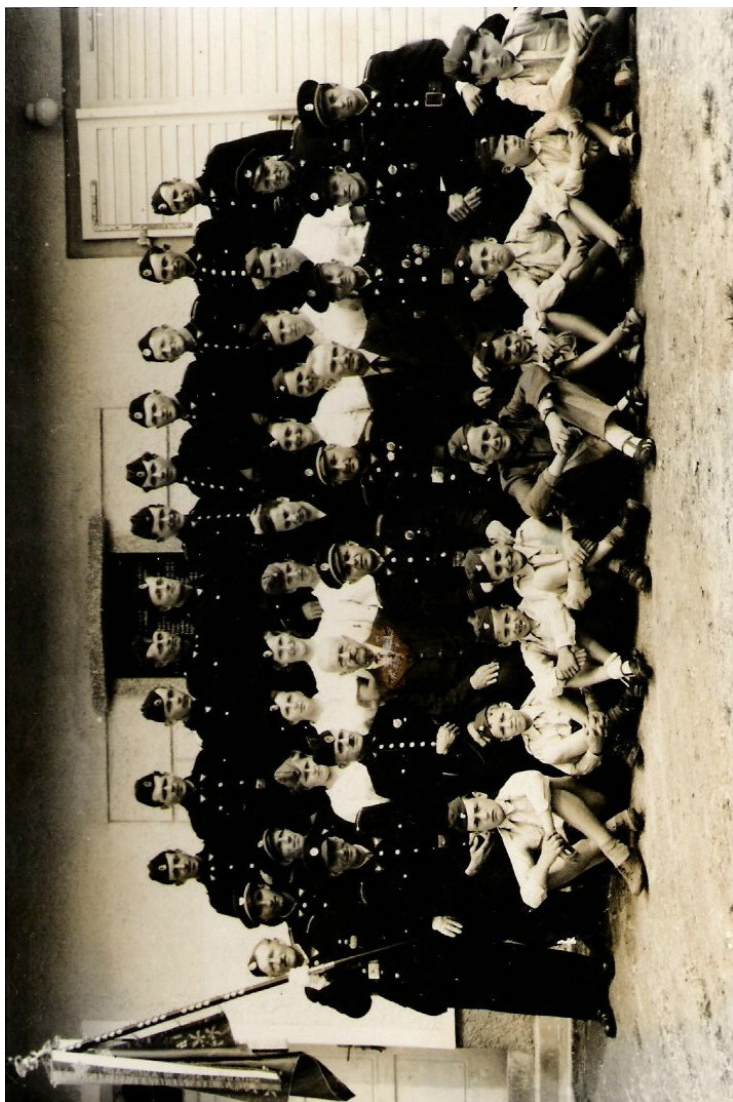
Člani Gasilskega društva Radomerje v začetku petdesetih let prejšnjega stoletja

od leve proti desni: Stanko Lašič, Katarina Kosi, Milan Žabota, Marija Pušenjak, Mihael Pušenjak, Karla Ivanjšič, Franc Pušenjak, Slavica Frater, Ferdinand Pihlar ml., Tilda Obrhan, Janez Fajhtinger st., Tončka Pušenjak, Franc Novak, Marija Kolarič, Vinko Kolarič, Marija Graf, Franc Škrlec in Branko Vrbančič st.; spredaj: Martin Kaučič, Alojz Županec

Članice gasilskega društva okoli leta 1950

Tilčka Obran, Katarina Kosi, Marija Pušenjak, Karla Ivarjšič, Janez Fajhtinger st., Marija Kolarič, Tončka Pušenjak, Slavica Frater, Marija Graf

Ob prevzemu prapora leta 1956

prva vrsta: Janez Slokan, Rudi Noviščak, Alojz Bogša, Janez Pušenjak, Peter Vrbančič, Branko Pihlar, Ivan Pihlar, Tonček Golob, Drago Rajhi; druga vrsta: Roman Govedič, Jožef Magdič, Jožef Vrbančič, Ferdinand Pihlar ml., Janez Fajhtinger st., Franc Ivančič, Feliks Zavrtnik, Franc Škrlec, Jožef Mihorič; tretja vrsta: Martin Kaučič, Franc Novak, Stanko Lašič, Mimica Županec, Marija Graf, Marija Jursič, Marjeta Golob, Marija Pušenjak, Terezija Slokan, Angela Belec, Marta Lašič, Angela Žabota, Anton Bukovec; četrta vrsta: Branko Žnidarič, Milan Žabota, Marko Vaupotič, Janez Zavrtnik, Branko Vrbančič st., Boris Golob, Stanko Tomažič, Janez Klug, Mihael Pušenjak, Franc Kosi, Alojz Županec

Ob prevzemu motorne brizgalne leta 1968

prva vrsta: Marjan Pihlar, Stanko Filipič, Janko Dajčar, Slavko Županec, Branko Vrbancič ml.; druga vrsta: Dragica Dajčar, Jerica Ivanjšič, Marija Juršič, Ferdinand Pihlar ml., Joško Škrlec, Frančka Pihlar, Franc Ivančič, Janez Fajhtinger st., Marija Prašiček, Stanka Zavrtnik, Ljubo Zadravec; tretja vrsta: Stanko Zavrtnik, Alojz Pevec, Mihael Pušenjak, Franc Škrlec, Marko Vaupotič, Franc Novak, Branko Vrbancič st., Edvard Nodok, Janez Pušenjak, Janez Potočnik; četrta vrsta: Jakob Hojč, Janko Žinko, Branko Pihlar, Janez Fajhtinger ml., Slavko Pušenjak, Franc Mavrič, Franc Škrjanec, Alojz Županec

Ob petdeseti obletnici delovanja leta 1975

prva vrsta: Rudi Prašček, Karol Centrih, Janko Rajh, Ferdinand Pihlar ml., Janez Fajhtinger st., Matija Pušenjak, Franc Škrlec, Alojz Županec; druga vrsta: Marjan Pihlar, Anton Bukovec, Edvard Kosi, Janez Pušenjak, Marijana Magdič, Milica Kosi, Cvetka Klemen, Edvard Nedok, Milan Weis, Peter Petek; tretja vrsta: Milan Ščavničar, Jakob Hojč, Janez Fajhtinger ml., Janko Žinko, Janko Dajčar

Ob prevzemu gasilskega avtomobila leta 1979

prva vrsta: Danilo Vrbancič, Vito Ros, Marjanca Potočnik, Ivan Potočnik, Janko Pušenjak, Bojan Potočnik, Janez Krajnc, Jani Potočnik, Roman Žinko, Miran Weis, Andrej Žinko; druga vrsta: Janez Potočnik (Radomerje), Janez Fajhtinger ml., Janez Potočnik (Radomerščak), Ferdinand Pihlar ml., Janez Fajhtinger st., Karol Centrih, Alojz Županec, Marjana Magdič, Stanka Potočnik, Olivija Dvanajščak; tretja vrsta: Edvard Kosi, Milan Ščavničar, Anton Pušenjak, Janez Pušenjak, Janez Slokan, Joško Mavrič, Jakob Hojč, Štefan Novak, Ivan Novak, Miroslav Novak, Vojko Vrbancič; četrta vrsta: Stanko Potočnik, Marjan Munda, Branko Vrbancič ml., Janko Pevec, Franc Škrjanec st., Franc Novak, Edvard Nedok, Franc Škrjanec ml., Branko Novak, Branko Kosi, Branko Krajnc

Ob 80. obletnici delovanja društva leta 2005

prva vrsta: Ines Krajnc, Tanja Fajhtinger, Matej Vrbancič, Andrej Novak, Denis Ros, Monika Ros, Monika Novak, Roman Belovič, Igor Voršič, Aleš Belovič, Marjan Tomažič, Andrej Bogša; druga vrsta: Danilo Vrbancič, Branko Novak, Janez Fajhtinger ml., Stanka Vrbancič, Janko Pušenjak, Jasna Ros, Vitodrag Ros, Janez Pušenjak, Franc Škrjanc st., Franc Novak, Marjan Munda; tretja vrsta: Branko Krajnc, Ivan Potočnik, Milan Ščavničar, Silvester Fajhtinger, Franc Škrjanc ml., Janez Potočnik, Anton Pušenjak, Štefan Novak, Miroslav Novak, Stanko Potočnik, Marjan Pihlar

Različne skupinske fotografije

prva vrsta: Janko Pevec, Stanko Filipič ml., Franc Škrlec, Janez Potočnik (Radomerščak), Janko Dajčar, nn, druga vrsta: Alojz Županec, Ferdinand Pihlar ml., Dragica Dajčar, Marjana Magdič, Stanka Zavratnik, Marija Prašiček, Janko Žinko, Peter Petek, Franc Škrlec, Marica Prejac, Anton Bukovec; tretja vrsta: Boris Pevec, Branko Vrbančič st., Marko Vaupotič, Janez Pušenjak, Janez Fajhtinger st., Milan Weis, Alojz Pevec, Branko Vrbančič ml., Franc Novak v drugi polovici šestdesetih let

prva vrsta: Janez Pušenjak, Stanko Zavratnik, Branko Vrbančič st., Jože Mihorič, Peter Petek; druga vrsta: Ferdinand Pihlar ml., Janko Rajh, Frančka Pihlar, Alojz Stojko, nn, Joško Škrlec, Marko Vaupotič, Janez Fajhtinger st., Franc Škrlec, Franc Novak, Anton Bukovec, nn, Janko Dajčar, Frido Vrbančič sredi šestdesetih let

Stegmueller Rudi, Franc Robinščak, Stanko Muhič, Janez Fajhtinger st., Janez Ferenc, Jože Zavratnik, Ferdinand Pihlar ml. leta 1979

Dobitniki priznanj ob 70-letnici delovanja društva: Franc Novak, Janez Potočnik (Radomerščak), Anton Pušenjak, Janez Potočnik (Radomerje), Branko Novak, Drago Colnarič; druga vrsta: Branko Krajnc, Janko Žinko, Franc Škrjanec ml., Vera Vrbančič, Marjan Munda, Franc Škrjanec st., Nedok Edvard, Janez Fajhtinger ml., Milan Ščavničar, Vojimir Vrbančič, Janez Pušenjak, Stanko Hunjadi

Dobitniki priznanj ob 70. obletnici delovanja društva: Andrej Bogša, Mihael Bogša, Marica Štabuc, Milica Potočnik, Angela Pihlar, Marija Potočnik, Janez Potočnik (Radomerščak), Janko Pušenjak, Danilo Vrbančič, Ivan Potočnik, Silvester Fajhtinger, Jani Slokan

Udeleženci jubilejnega občnega zbora leta 2005

Branko Novak (mentor), Jani Slokan, Danilo Vrbančič, Vito Ros, Branko Krajnc (mentor), Ivan Potočnik in Marjan Tomažič v začetku osemdesetih let

Radomerski pionirji na obisku v Majerju sredi osemdesetih let

prva vrsta: Boris Mavrič, Igor Slokan, Marjan Weis, Boštjan Pihlar, Davorin Novak, Damjan Pihlar; druga vrsta: Andrej Bogša, Dominik Štabuc, Bojan Sagaj, Mihael Bogša in mentor Branko Krajnc leta 1990

prva vrsta: Nataša Filipič, Ines Krajnc, Nina Potočnik, Adrijana Rizman, Sandra Vrbančič; druga vrsta: Matjaž Lipovec, Simon Weis, Luka Perčič, Darjan Blagovič, David Medvar, Barbara Mavrič, Branko Krajnc, Mateja Trstenjak, Sabina Škrjanec, Mihaela Potočnik leta 1999

prva vrsta Mateja Blagovič, Ines Krajnc, Sandra Vrbančič, Sabina Škrjanec, Adrijana Rizman; druga vrsta: David Medvar, Nataša Filipič, Nina Potočnik, Mihaela Potočnik, Luka Perčič, Monika Novak; tretja vrsta: Matjaž Lipovec, Andrej Novak, Sandra Novak; četrta vrsta: Darjan Blagovič, mentor Branko Krajnc in poveljnik društva Janez Fajhtinger ml. konec devetdesetih let

prva vrsta: Matej Krajnc, Denis Ros, Matej Vrbančič; druga vrsta: Blanka Šiško, Janez Prejac, Sara Medvar, Barbara Šiško, Monika Ros, Urška Potočnik leta 2005

SKLEPNA BESEDA UREDNIKA

Ideja monografske obdelave preteklosti Radomerja in njegove okolice ni nova. Pred mnogimi leti jo je v osnovi oblikoval pokojni Ferdinand Pihlar ml., in to v kontekstu izgradnje prizidka h gasilskemu domu v Radomerju, v katerem je bil predviden tudi prostor za lokalno muzejsko zbirko. To naj bi z vsebinskega stališča zaključevala poljudna historično-domoznanska razprava, ki bi bila javnosti dostopna v knjižni obliki.

»Genius loci« je potreboval skoraj dve in pol desetletji od ideje pa do njene uresničitve ob 80. obletnici delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje.

V ta namen smo se konec leta 2004 zbrali v delovno skupino: Tanja Fajhtinger, Alenka Studnička, Roman Belovič, Andrej Bogša in Miroslav Novak, in se lotili zahtevne naloge, izdelati poljudno in hkrati strokovno besedilo, s katerim bi osvetlili prehojeno pot gasilske organizacije v Radomerju. Hkrati pa bi podali širši zgodovinsko-domoznanski pogled na samo vas in okolico, ki je skozi zgodovino gravitirala na Radomerje.

Pri nastajanju zapisanih vsebin smo se naslonili predvsem na ohranjeno arhivsko gradivo, ki je nastajalo ob delovanju društva. To hrani Prostovoljno gasilsko društvo Radomerje v svojih prostorih.

Za dostopne vire moremo ugotoviti, da so ti relativno dobro ohranjeni za čas od ustanovitve do leta 1941. Na večje težave smo naleteli pri fotografskem materialu. Iz tega obdobja je ohranjenih le nekaj fotografij. Naša želja, da bi natančno identificirali vse upodobljene gasilce, ni bila v popolnosti uresničena. Veliko truda in naporov pri razpoznavanju posameznih oseb sta opravili Tilčka Vrbančič in Katarina Novak, ki jima je uspelo identificirati veliko večino oseb na starejših fotografijah.

Iz časa nacistične okupacije je ohranjenih le nekaj dokumentov, zato to obdobje ni obdelano kot zaokrožena celota.

Čas po drugi svetovni vojni je mogoče dobro rekonstruirati na podlagi ohranjene dokumentacije. Težave predstavlja le nekaj let, za katere gradiva nismo našli.

Pogosto ohranjeno gradivo ni zadostovalo za razumevanje vseh povezav in kontekstov. V teh primerih smo si pomagali z ustnimi viri. Vsem informatorjem se za njihove podatke iskreno zahvaljujemo.

Gasilsko društvo ima v svojem arhivu zbirko fotografij, ki žal ni popolna. Veliko fotografij, ki se nanašajo na delovanje društva imajo člani - posamezniki oz. njihovi potomci v svojih zbirkah fotografij.

Za zbornik so svoje fotografije odstopili: Angela in Marjan Pihlar iz Radomerja, Milica in Branko Novak iz Radomerja, Branko Vrbančič ml. iz Radomerja, Tilčka in Mira Vrbančič iz Radomerja, Roman Belovič iz Radomerja, Branko Krajnc iz Cubra, Katarina in Franc Novak iz Cubra, Dragica in Janez Fajhtinger ml. iz Radomerščaka, Janez in Marija Potočnik iz Radomerščaka, Janez Slokan iz Cubra, Slavko Županec iz Radomerščaka in Marija Rajh iz Ključarovcev.

Hvala tudi Viktoriji Vrbančič iz Radomerja, da je dovolila vpogled v zbrano gradivo, ki se nanaša na Vrbančičevo rodbino.

Za opravljeno delo pri skeniranju dokumentov ter digitalnem fotografiranju slikovnega materiala se je potrebno zahvaliti Andreju Novaku iz Radomerja, za obdelavo izbranih digitalnih podob pa Ani Novak iz Maribora. Hvala tudi ženi Marti za pomoč in razumevanje.

Zahvala velja tudi predsedniku Gasilskega društva Radomerje Branku Novaku, županu Občine Ljutomer Jožefu Špindlerju, predsedniku Gasilske zveze Ljutomer Francu Jurši, predsedniku sveta Krajevne skupnosti Ivu Rajhu, predsedniku Dobrovoljnega vatrogasnega društva Majerje iz sosednje Hrvaške Pavlu Novoselcu ter poveljniku Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje Janezu Fajhtingerju ml., ki so kljub obilici obveznosti našli čas in napisali priložnostne uvode k zborniku.

Hvala vsem štirim sodelavcem iz delovne skupine za njihov prispevek k realizaciji zbornika.

Nenazadnje velja zahvala tudi Prostovoljnemu gasilskemu društvu Radomerje in njegovim članom, da so pogumno podprli projekt ter po svojih močeh sodelovali in s tem prispevali k zapisani vsebini.

Sodobni evropski pogled na družbo poudarja pomen individualnega odnosa posameznika do okolja, v katerem živi in dela ter aktivno vlogo pri njegovem preoblikovanju. S tega stališča se postavljajo globalne zahteve po večjem splošnem poznavanju in obravnavanju domoznanskih vsebin in zdrave lokalno usmerjene samozavesti. Iz tega lahko ugotovimo, da bo samo samozavesten Slovenec postal tudi resničen Evropejec.

Želim, da bi ta zbornik vzpodbudil pri prebivalcih Radomerja in okolice potrebno ljubezen do kraja, v katerem prebivajo in do njegove bogate in zanimive preteklosti.

Vsem ostalim bralcem pa naj zapisane vsebine predstavljajo dokument, ki nakazuje droben, a zanimiv kamen v mozaiku slovenske nacionalne zgodovine.

dr. Miroslav Novak

KAZALO

<i>Branko Novak</i> Spremna beseda	3
<i>Jožef Špindler</i> Besede župana	5
<i>Franc Jurša</i> Ob 80. obletnici PGD Radomerje	7
<i>Ivo Rajh</i> Ob jubileju PGD Radomerje	9
<i>Pavel Novoselec</i> 80. obljetnica društva u Radomerju i 25. obljetnica bratimljenja	11
<i>Janez Fajhtinger</i> Besede zahvale	13
<i>Miroslav Novak</i> Radomerje in okolica skozi zgodovino	15
<i>Tanja Fajhtinger in Miroslav Novak</i> Gasilci v Radomerju od leta 1925 do 1945	43
<i>Alenka Studnička in Miroslav Novak</i> Gasilsko društvo v Radomerju od leta 1945 do 2005	60
<i>Miroslav Novak</i> Nepremičnine Prostovoljnega gasilskega društva Radomerje	84
<i>Tanja Fajhtinger</i> 25 let sodelovanja med PGD Radomerje in DVD Majerje	93

<i>Andrej Bogša</i> Operativna oprema	99
<i>Roman Belovič</i> Radomerski gasilci v akcijah gašenja ter reševanja življenj in imovine	104
Člani PGD Radomerje od leta 1925 do 2005	110
Predsedniki in poveljniki PGD Radomerje 1925-2005	129
Operativna enota PGD Radomerje v letu 2005	131
Jubilejne skupinske fotografije PGD Radomerje 1925 – 2005	133
Različne skupinske fotografije	143
Izbrane povorke gasilcev v Radomerju 1925 – 2005	149
Izbrani zbori gasilcev v Radomerju 1925 – 2005	154
Svečani trenutki	173
<i>Miroslav Novak</i> Sklepna beseda urednika	181

